

Tantárgy neve: A Magyar Királyi Honvédség, 1868-1918	Kódja: HHDID5KSZ32	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): mindegyik félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A Magyar Királyi Honvédség szervezeti változásainak, irányításának, személyi utánpótlásának bemutatása, 1878-as és az első világháború alatti alkalmazásának története 1868-tól 1918-ig. Kompetencia: A Magyar Királyi Honvédség dualizmuskori történetéről rendelkezésre álló ismeretanyag elsajátítása, elmélyítése, annak hasznosítása a további tanulmányok során.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Barczy Zoltán – Somogyi Győző: Királyért és hazáért. A m. kir. honvédség szervezete, egyenruhái és fegyverzete, 1868-1918. Budapest, 1990. Balla Tibor: A dualizmus korának hadtörténete (1867-1914); Balla Tibor – Pollmann Ferenc: Az Osztrák-Magyar Monarchia az első világháborúban (1914-1918). In: Hermann Róbert (szerkesztette): Magyarország hadtörténete III. Magyarország a Habsburg Monarchiában 1718-1919. Budapest, 2015. 209-254., 275-338. old. Ajánlott irodalom: Balla Tibor: A magyar királyi honvéd lovasság 1868-1914. Budapest, 2000. Balla Tibor: A Magyar Királyi Honvédség szórólöveg-alakulatainak históriája. <i>Hadtörténelmi Közlemények</i> 1992/2. szám, 65-96. old. Balla Tibor: A magyar királyi honvéd tüzérség, 1912-1914 I. és II. <i>Hadtörténelmi Közlemények</i> 1993/3. és 1993/4. szám, 18-45., illetve 43-75. old. Balla Tibor: A Magyar Királyi Honvédség és Bosznia-Hercegovina 1878. évi okkupációja. <i>Hadtörténelmi Közlemények</i> 2008/1. szám, 3-38. old. Ságvári György: A Magyar Királyi Honvédség és a honvédegyenruha, 1868-1918. Wien, 2010.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Balla Tibor ezredes, kutató-professzor, DSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincsenek		

Tantárgy neve: Magyarország biztonság-politikájának és haderőfejlesztésének egy-sége	Kódja: HHDID1KSZ15U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): III. vagy IV. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: Magyarország biztonság- és védelempolitikáját érintő kihívások, koc-kázatok és fenyegetések haderőfejlesztésre gyakorolt hatásának bemutatása és elemzése. Ismeretanyag: Átfogó képet ad az aktuális hazai és nemzetközi biztonság- és védelempolitika által megállapított kihívások, kockázatok és fenyegetések kezeléséhez szükséges katonai képessé-gek kialakításáról, és azok megvalósításának helyzetéről. Elemzi és bemutatja a védelempolitika és haderőfejlesztés kölcsönhatását, annak összetársadalmi jelentőségét, valamint hangsúlyozottan tárgyalja a kutatás, a fejlesztés és innováció egységének fontosságát. A tananyag elsajátítása és megvitatása kellő ismeretet nyújt a hallgatók számára a témával kapcsolatos elemzések, értékelé-sek és összefüggések meghatározásához. Kompetencia: A hallgató: - legyen tisztában a honvédelem fogalmával, alkotó elemeivel, kap-csolati rendszerével és egymásra gyakorolt kölcsönhatásával, - ismerje a honvédelem irányításának törvényi előírásait és szereplőit, a honvédelmi irányítás rendszerét és folyamatát, - tudja meghatározni a Magyar Honvédség helyét, szerepét, feladatait a hazai és a nemzetközi el-várások rendszerében, - rendelkezzen aktuális biztonság- és védelempolitikai ismeretekkel, legyen naprakész és tájéko-zott a biztonsági környezet változásainak hatásairól, tudja értelmezni és megfogalmazni azok összefüggéseit.		
Kötelező irodalom: - Magyar Közlöny, 2020. évi 81.szám 2101. old. "A Kormány 1163/2020. (IV. 21.) Korm. ha-tározata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról, - Magyar Közlöny, 2021.évi 119. szám 5069. old. " Magyarország Nemzeti Katonai Stratégi-ája" 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozat - Magyar Közlöny, 2021. évi 235. szám 11258. old, (2021. XII. 21) „2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről”, - Benkő Tibor: A sikeres haderőfejlesztés záloga. 1-2-3. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2023. 1.2.3. szám, DOI: 10.35926/HSZ.2023.1.1; HSZ.2023.2.1; HSZ.2023.3.1; ISSN 2060-1506 Ajánlott irodalom: - 2021. évi XCIII. törvény. a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról ¹. Köz-lönyállapot 2022. 10. 31. 16:00. - Budavári Krisztina: A Zrínyi 2026 program. Korlátozott lehetőségek a magyar védelmi ipar fejlesztésére DOI: 10.17047/HADTUD.2019.29.3.142		
Tantárgy felelőse: Dr. Benkő Tibor egyetemi magántanár, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: ABV-fegyverek és veszélyes ipari anyagok	Kódja: HHDID5KSZ27	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A nukleáris robbanófejek (I-, II-, III-fázisú) felépítése és jellemzése. Az atomfegyver robbantási módjai. Az atomrobbanás pusztító hatása és a védekezés lehetőségei, kezdeti feladatok és veszély-jelek az atomrobbanás pusztító hatásai elleni védelemben. A vegyi-fegyverek általános jellemzése. Történeti áttekintés, tilalmak és fejlesztések. A mérgező harcanyagok csoportosítása élettani hatásuk alapján, a mérgező harcanyagok alkalmazási eszközei. A vegyi-fegyver pusztító hatásai elleni védekezés lehetőségei, kezdeti feladatok és veszély-jelek a vegyi-veszély elleni védelemben. Biológiai fegyver töltetként felhasználható kórokozók, a fertőzés, betegségek tünetei, és a védekezés módja. Biológiai fegyver alkalmazása (célba juttatása. A radiológiai fegyverek jellemzői és hatásai, improvizált radiológiai diszperziós eszközök. Veszélyes ipari anyagok, fajtái jellemzői élettani hatásai. A veszélyes ipari anyagok kiszabadulásának következményei. A veszélyes anyagok elleni védelem lehetőségei. Biológiai fegyver alkalmazására ráutaló jelek, biológiai fegyver pusztító hatásai és az ellenük lehetséges védekezés. Kompetencia: Az előjárói döntés-támogatást segítő, az ABV helyzetet szakszerű értékelésére vonatkozó, a következmények csökkentésére és felszámolására, az ABV védelmi feladatok koordinálására, és az alegységek hatékony alkalmazására vonatkozó ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek A szakmai feladatok megfelelő gyakorlati műveléséhez szükséges általános- és katonai szakmai ismeretek.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 198 p. ISBN: 9789635318360 2022Dr. Halász László, Dr. Pellérdi Rezső, Dr. Földi László: Katasztrófavédelem I, ZMNE Elektronikus egyetemi jegyzet, 2009. Ajánlott irodalom: Dr. Simon Ákos: Mérgező-, gyújtó- és kódosító anyagok, Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, Nyt.sz: 59/1990, tankönyv		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: ABV-felmérés a Magyar Honvédségben	Kódja: HHDID5KO26	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az ABV fegyverek jellemzői és hatásai. ABV fenyegetettségi szintek és az azokhoz kapcsolódó feladatok. Az egyes szintekhez tartozó minimális védelmi követelmények. Az ABV fel-derítés célja, követelményei és formái. Az ABV felderítés tervezése és eszközei. Vegyi, biológiai és radiológiai mintavételi műveletek. Harcászati mintavételi és azonosítási eljárások. Az azonosítási eljárás szintjei. Értékelési eljárások. Kompetencia: A harctevékenység fajtáinak továbbá a harccal kapcsolatos tevékenységeknek ismerete. Harcászati szintű összefegyvernemi ismeretek. A szakasz (század) béke és békétől eltérő vezetéséhez szükséges ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 198 p. ISBN: 9789635318360 2022 Berek, Tamás: A klímaváltozás mint CBRN információgyűjtést és feldolgozást befolyásoló tényező In: Földi, László; Hegedűs, Hajnalka (szerk.) Éghajlatváltozás okozta kihívások és lehetséges válaszok Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2020) 335 p. pp. 141-158. Ajánlott irodalom: Dr. Simon Ákos: Mérgező-, gyújtó- és ködösítő anyagok, Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, Nyt.sz: 59/1990, tankönyv		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A csapatok ABV-védelmének elmélete	Kódja: HHDID5KO25	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Az ABV fenyegetettség és a környezet hatása a katonai műveletekre. A műveletek tervezésének ABV védelmi tényezői, irányelvei, a hadművelleti terület felderítő előkészítése. Katonai műveletek ABV védelmi támogatása. Speciális ABV védelmi képességek. Az összefegyvernemi és fegyvernemi csapatok és a vegyivédelmi szakalegységek közötti együttműködési feladatok. Az ABV védelem elvei és feladatrendszere, ABV felderítés, ABV riasztás és értesítés, ABV helyzetértékelés. Szárazföldi támadó műveletek ABV védelmi támogatása. Védelmi szárazföldi műveletek ABV védelmi támogatása. Különleges műveletek ABV védelmi támogatása. Harccal kapcsolatos tevékenységek ABV védelmi támogatása. Kompetencia: A harctevékenység fajtáinak továbbá a harccal kapcsolatos tevékenységeknek ismerete. Harcászati szintű összefegyvernemi ismeretek. A szakasz (század) béke és békétől eltérő vezetéséhez szükséges ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 198 p. ISBN: 9789635318360 2022Dr. Halász László, Dr. Pellérdi Rezső, Dr. Földi László: Katasztrófavédelem I, ZMNE Elektronikus egyetemi jegyzet, 2009. Ajánlott irodalom: Dr. Simon Ákos: Mérgező-, gyújtó- és kódosító anyagok, Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, Nyt.sz: 59/1990, tankönyv		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Csapatok ABV felkészítése	Kódja: HHDID5KSZ26	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A katonai kiképzés általános módszereinek elvei és eszközrendszere. Az ismeretközlés és gyakorló oktatói módszerek alkalmazása. A kiképzés technikai eszközei és a kiképzés bázisai. ABV-védelmi kiképzés sajátosságai. Az ABV védelmi kiképzés célja és követelményei. A vegyivédelmi szakkiképzés tervezésének rendje és okmányai. A szerződéses katonák, a rajparancsnokok felkészítésének rendje. Vegyivédelmi kiképzés rendszere. A vegyivédelmi alegységek harckiképzésének rendszere. A szakharcászati gyakorlatok rendszere A kiképzés hatékonyságát segítő eszközök és módszerek. A különböző szimulációs rendszerek szerepe és feladata a kiképzésben Kompetencia: A harctevékenység fajtáinak továbbá a harccal kapcsolatos tevékenységeknek ismerete. Harcászati szintű összefegyvernemi ismeretek. A szakasz (század) béke és békétől eltérő vezetéséhez szükséges ismeretek. A vegyivédelmi alegység-parancsnoki beosztásokban a békeidőszaki honvédelmi-, a békétámogató, valamint háborús műveletekben a (harc) tevékenység ABV támogatásához, ABV biztosításához kapcsolódó szakfeladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlati tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez és irányításhoz szükséges ismeretek		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Berek, Tamás: Az ABV védelem hatékonyságát meghatározó ABV jártasságok szerepe a katonai műveletekben In: M., Szabó Miklós (szerk.) A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban : I. kötet Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2022) Berek, Tamás: ABV mentesítő kiképzési program átalakítását célzó koncepció BOLYAI SZEMLE 22 : 2 pp. 49-60. Ajánlott irodalom: Berek, Tamás: Lightweight Chemical Detector as possible effective device for CBRN defence equipment of troops REVISTA ACADEMIEI FORTELOR TERESTRE / LAND FORCES ACADEMY REVIEW 28 : 1 pp.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Berek Tamás (PhD), egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A gazdasági hadviselés hadművészeti alapjai	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A 21. század hadviselésének komplexitása egyre inkább megkívánja a klasszikus katonai műveleteken túlmutató, nem kinetikus műveleti formák, különösen a gazdasági eszközökkel vívott hadviselés stratégiai és hadművészeti szintű értelmezését. A gazdasági hadviselés napjainkra a hadviselés egyik domináns műfajává vált – különösen a nagyhatalmak közötti versengésben –, amely műveleti és stratégiai szinten strukturált, célzott, állami (vagy állam által vezérelt) döntések sorozataként jelenik meg. E tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területhez illeszkedve azt vizsgálja, hogyan épülnek be a gazdasági eszközök a hadműveleti gondolkodás rendszerébe, és hogyan válhatnak a hadműveletek tervezésének, vezetésének, és végrehajtásának részévé. Különös hangsúlyt kap a geoökonómiai stratégia hadművészeti értelmezése, a gazdasági kényszerítés mint műveleti komponens, valamint az aszimmetrikus és hibrid hadviselés kontextusában betöltött szerepe. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a gazdasági hadviselés fogalmáról, elméleti alapjairól és a gyakorlati alkalmazás sajátosságairól. Ennek keretében bemutatja: – a geoökonómia fogalmát és elméletét (Edward Luttwak nyomán), – a gazdasági szankciók, kereskedelmi blokádok, piacformáló stratégiák hadművészeti értelmezését, – a friend-shoring, near-shoring, de-dollarizáció és más új gazdasági eszközök hadászati kihatásait, – a többpólusú világrend és a regionális gazdasági tömbök szerepét a hadműveleti térstruktúrákban. Kompetencia: a hallgatók képesek lesznek a gazdasági hadviselés és a klasszikus hadművészeti gondolkodás integrált értelmezésére, felismerik a gazdasági-stratégiai döntések hadműveleti következményeit, elméleti és módszertani alapot kapnak a gazdasági eszközökkel folytatott hadviselés hadtudományi vizsgálatához, önállóan képesek lesznek geopolitikai és geoökonómiai helyzetek elemzésére a hadművészet szemszögéből.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Bernek Ágnes: <i>Gazdasági „hadviselés” – A szerveződő többpólusú világgazdaság körvonalai</i>. In: <i>Gazdasági dinamika és perspektívák</i>, 2024. 2. Edward N. Luttwak: <i>From Geopolitics to Geo-Economics: Logic of Conflict, Grammar of Commerce, The National Interest</i>, No. 17, 1990. 3. Milan Vego: <i>Joint Operational Warfare: Theory and Practice</i>, Naval War College Press, 2009. ISBN: 978-1884733628		
Ajánlott irodalom:		

1. Lawrence Freedman: *Strategy: A History*, Oxford University Press, 2013. ISBN: 978-0199325153
2. World Economic Forum: *Global Risks Report*, aktuális kiadás
3. U.S. Department of the Treasury: *Remarks by Secretary Janet L. Yellen on the Way Forward for the Global Economy* (2022)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Bernek Ágnes, egyetemi docens, geoökonómiai és világgazdasági szakértő

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. Taksás Balázs egyetemi docens, valamint a rész témák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Háború filozófiája (HHDID2KO33)	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: gyakorlat	
A számonkérés módja: órai munka és zh	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: A háborúról való filozófiai gondolkodás egyidős az emberi gondolkodással. Példáit már megtaláljuk az ókori Kínában, Görögországban és Rómában is, a keresztény középkorban és a modernségben is. A háború filozófusainak néhány jelentősebb képviselője: Szun-Ce, Platón, Arisztotelész, Sallustius, Aquinói Szent Tamás, Machiavelli és Clausewitz. A háborúról mindannyian eltérő elméletet dolgoztak ki. Ezeknek az elméleteknek a megértése hozzájárul a háború kortárs jelenségének a jobb megértéséhez is.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak)	
Kötelező irodalom: 1. Platón: Állam. 2. könyv. In <i>Platón összes művei II.</i> Budapest, Európa, 1984. 2. Sallustius: Catilina összeesküvés. In <i>C. Sallustius Crispus összes művei.</i> Budapest, Magyar Helikon, 1978. 3. Aquinói Szent Tamás: <i>A teológia foglalatata II/II. Q 40.</i> Budapest, Gede Testvérek Bt., 2014. 4. Clausewitz: A háború természete. In <i>A háborúról I.,</i> Budapest, Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó, 1961. 5. Carl Schmitt: A politikai fogalma. In Carl Schmitt: <i>A politikai fogalma.</i> Budapest, Osiris-Pallas Stúdió-Attraktor, 2002. 6. Herfried Münkler: Háborúban vagyunk? In <i>Politikatudományi Szemle</i> 2004/3.	
Ajánlott irodalom: 1. Moseley, Alexander: <i>A Philosophy of War.</i> Algora Publishing, 2003. 2. Gallie, W.B.: <i>Philosophers of Peace and War.</i> Cambridge, CUP, 2008.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Boda Mihály (PHd) egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):	

Tantárgy neve: A háború története	Kódja: HHIDID4KSZ10U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A háború jelensége egyidős az emberiség történetével, karaktere azonban komoly változáson ment át az emberiség története során. Az írott történetet megelőző korszakot régészeti és kultúrantropológiai forrásokra támaszkodva már leírható a háború mibenléte, ahogyan az ókori, középkori, modern és 20. századi időkben is. A kurzus a háború fogalmának állandó és változó elemibe nyújt általános bepillantást, illetve egy vagy több kiválasztott korszak jellemző háborúfogalmának jellemzőibe. Kompetencia: a hallgató képes a háború történeti fogalmával kapcsolatos kérdésekre felelni, érveket megérteni és megfogalmazni, tovább ismeri a történeti háborúfogalmak némely jelentősebb hadtörténeti példáját.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Keegan, John: A hadviselés története. Budapest, Corvina, 1994. 2. Boda, Mihály: A háború természetéről: a háború értelme. HADTUDOMÁNYI SZEMLE 17 : 4 pp. 5-21. , 17 p. (2024). 3. Boda, Mihály: A háború mint kaméleon: A fegyvertechnika fejlődésének hatása a háború és a politika viszonyára a kezdetektől a mesterséges intelligenciáig. HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 34 : 3 pp. 99-113. , 15 p. (2024). 4. Boda, Mihály: A háború természetéről: a háború mint a vitás kérdések rendezésének eszköze. HADTUDOMÁNYI SZEMLE 17 : 3 pp. 53-69. , 17 p. (2024). Ajánlott irodalom: 1. Gat, Azar: War in Human Civilization. Oxford, Oxford University Press, 2008. 2. Howard, Michael: War in European History. Oxford, Oxford University Press, 2009. 3. Wright, Quincy: A Study of War. Chicago and London, The University of Chicago Press, 1965. 4. Schuurman, Paul: Concepts of War, 1650-1900. Leiden-Boston, Brill, 2023.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Háború és béke etikája (HHDID2KSZ20U)	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: kutatói szeminárium	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: Az emberi és azon belül a katonai cselekvés irányadó szabályai, egyéb elemek mellett, az erkölcsi és morális szabályok. A katonai cselekvésre vonatkozó legösszetettebb elmélet az igazságos háború elmélete. Az elmélet az ókori kezdetek óta fejlődik, és az új hadviselési formák megjelenésével manapság is komoly változásokon esik át. Vizsgálódási spektruma a konvencionális háborútól a hibrid háborúig minden hadviselési formát magába foglal. Tartalma a hadsereg szervezésétől kezdve kiterjed a háborúindítás feltételein és a hadviselés eszközeink át kiterjed a háború lezárására. A kurzus célja ennek az elméletnek a vizsgálata.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: Frowe, Helen: Ethics of War and Peace. Oxford, OUP. 2014. Sorabji, Richard és Rodin, David (szerk.): The Ethics of War. Ashgate.2006. Ajánlott irodalom: Walzer, Michael: Just and Unjust Wars. Basic Books, New York, 2006. McMahan, Jeff: Killing in War. Oxford, OUP, 2009. Fabre, Cécile: Cosmopolitan War. Oxford, OUP, 2012.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boda Mihály, tanszékvezető egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boda Mihály	

Tantárgy neve: Háborús ideológiák története	Kódja: HHDID4KSZ13U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A háborús ideológiák a háború történetének kezdeteitől jelentős szerepet játszanak a háborúra való felkészülésben, illetve a háború indításában, viselésében és lezárásában. Így az ókorban és a középkorban a vallási ideológiák álltak a középpontban, a kora újkortól kezdve az egyes tudományok, a 20. században pedig a nemzetközi kapcsolatok tudománya(i). A vallási, tudományokra épülő és tudományos ideológiák mindegyikének számos típusa különböztethető meg és vizsgálható az adott korból származó forrásokra támaszkodva. Jelen tárgy a háborús ideológiák általános történetébe, illetve egy vagy több kiválasztott korszak ideológiáiba kínál bepillantást. Kompetencia: a hallgató képes a háborús ideológiák történeti fogalmával kapcsolatos kérdésekre felelni, érveket megérteni és megfogalmazni, tovább ismeri a történeti háborús ideológia-fogalmak némely jelentősebb hadtörténeti példáját.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Boda Mihály: A háborús ideológiák története. Budapest, Ludovika, 2023. 2. Boda Mihály: Katonai erények. Budapest, Ludovika, 2021. 3. Boda Mihály: A katonai erények története. Budapest, Ludovika, 2023. Ajánlott irodalom: 1. Bang Fibiger, Peter-Kolodziejczyk, Dariusz (eds): Universal Empire, Cambridge, CUP, 2012. 2. Hashmi, Sohail M. (ed): Just Wars, Holy Wars, and Jihads, Oxford, OUP, 2012. 3. Sorabji, Richard-Rodin, David (eds): The Ethics of War, Akershot-Hants, Ashgate, 2006. 4. Hensel, Howard M. (ed): The Prism of Just War, Akershot-Hants, Ashgate, 2010. 5. Keen, M.H.: The Laws of War in the Late Middle Ages, London-Toronto, Routledge & Kegan Paul (University of Toronto), 1965. 6. Crouch, C.I.: War and Ethics in the Ancient Near East, Berlin, Walter de Gruyter, 2009. 7. Brekke, Torkel: The Ethics of War in Asian Civilizations, Abington-Oxon, Routledge, 2006.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): dr. habil. Boda Mihály		

Tantárgy neve: A jövő konfliktusainak társadalmi okai és kezelésük, különös tekintettel a haderő alkalmazására	Kódja: HHDID3KSZ04	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév és utána		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): 1. félév tanulmányai		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy haderő-fejlesztésről, a katonai műveletekről, a műveleti környezetről, a komplex válságok komplex és sokszereplős kezeléséről és az emberi tényezők hatásairól szerzett korábbi ismereteiket a hallgatók magasabb szinten alkalmazzák. E témák által alkotott komplex rendszer megismerése, elemeinek egymásra hatásának feltárása, a konfliktusok emberi/társadalmi tényezőinek felismerése áll a kurzus fókuszában. A hallgatók a korábban megszerzett és e kurzussal kiegészített, rendszerezett ismereteket egy konkrét eset elemzésén keresztül alkalmazzák. Ismeretanyag: - Komplex válságok és kezelésük, - Kihívások és válságok okai, társadalmi gyökerei, - Jövő konfliktusai és műveleti környezete, - Humán tér felértékelődése, - Cognitive Domain? - Alkalmazható társadalomtudományok, - Haderőfejlesztés, - A haderő alkalmazás céljainak, elveinek változása, - Az új feladatokhoz szükséges erő-, eszköz- és eljárás módosítások. Kompetencia: A hallgatók elemző-értékelő, összefüggés-feltáró és kiemelő képességeik alkalmazásával kutatási témájukhoz kapcsolódó előadást készítenek és tartanak. - átfogó ismeretet ad az oktatott és feldolgozott téma alapvető tényeiről, fejlődéséről, külső és belső dinamikájáról, - képes a korábbi és most megszerzett tudásának összegzésére és alkalmazására konkrét esetek megértése, elemzések során, - nyitott az új ismeretek befogadására és kreatívan a meglévő tudásához illesztésére, - megszerzett tudását képes önállóan is alkalmazni, felhasználni azt tudományos kutatómunkájában.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: NATO ACT: Strategig Foresign Analysis és Framework of Future Alliance Operations, Norfolk, NATO ACT, 2013-tól (internetes forrás)		

Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies (Guerillas and their opponents since 1750), London and New York, Routledge, 2001
GLOBAL TRENDS 2040: More Contested World, Washington, National Intelligence Council, 2021. (internetes forrás)

Ajánlott irodalom:

Allen Hammond: Which World? Scenarios for the 21 st century (Island Press, Washington DC/USA, 2000)
MCWP 3-03 Stabilization Activities, Quantico, US Marine Corps, 2025 (internetes forrás)
Fragile State Index, (éves jelentések), The Fund for peace (internetes forrás)
NATO ACT: Cognitive War Newsletter 1-7, Norfolk, NATO ACT, 2025-től
Property rights and social justice as an indicator of stability : the SOF nexus, MacDill Air Force Base-Florida, The JSOU Press, 2017

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Boldizsár Gábor, egyetemi docens (PhD)**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **nincs**

Tantárgy neve: A vezetés-irányítás sajátosságai napjaink katonai műveleteiben	Kódja: HHDID3KSZ05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármely		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy ismereteket adjon napjaink komplex katonai műveleteinek sajátosságairól, a parancsnokot érő kihívásokról és a szükséges új típusú vezetői képességekről. A korábban megszerzett, e kurzussal kiegészített és rendszerezett ismereteket egy konkrét eset elemzésén keresztül alkalmazzák. Ismeretanyag: - Komplex műveleti környezet, - Haderő-alkalmazás napjainkban, - A haderő-alkalmazás speciális élet- és munka körülményei, - Döntéshozatal, döntési pont, döntési ciklus, - A „háború köde” (fog of war) és az információszerzés lehetőségei, - Korlátozó tényezők: jogi környezet és a szűkös erőforrások. Kompetencia: A hallgatók megismerik és megértik napjaink katonai műveleteinek komplexitásából eredő vezetés-irányítási nehézségeket és sajátosságokat. A hallgatók korábbi ismereteiket rendszeresítve és újakkal kiegészítve a kurzus elején választott és egyeztetett katonai műveletet elemeznék és foglalják írásba. A hallgatók fejlesztik elemző-értékelő, összefüggés-feltáró, kritikai és kiemelő képességeit. Eredményüket előadják, kiemelve tanulmányuk markáns elemeit, összefüggéseit, értékeléseit és ajánlásait.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: MCChrystal: Team of Teams (Penguin Books Limited, 2015) ISBN 1591847486 Taylor B. Seybolt: Humanitarian Military Intervention the Conditions for Success and Failure (SIPRI, Oxford University Press 2008) ISBN 978-0-19-955105-7 RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE LESSONS LEARNED CURRICULUM GUIDE (NATO, Brussels, 2023) Resistance Operating Concept (Swedish Defence University, Stockholm, 2019) ISBN 978-91-86137-93-9 Ajánlott irodalom: John Keegan: The Mask of Command: Alexander the Great, Wellington, Ulysses S. Grant, Hitler, and the Nature of Leadership, (Penguin Books 1988)ISBN 0140114068 HANDBOOK ON CSDP: The Common Security And Defence Policy Of The European Union, Vienna/Austria, 2012, ISBN: 978-3-902275-33-2		

Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies (Guerillas and their opponents since 1750), (London and New York, Routledge, 2001) ISBN 9780415239349

Huntington, Samuel P.: Soldier and the State (Harvard University Press, London, 1998) ISBN 0674817362

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boldizsár Gábor, egyetemi docens
PhD hadtudományok

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Civil katonai interakció	Kódja: HHDID3KO05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármely		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy ismereteket nyújtson a hallgatóknak napjaink és a jövő komplex biztonsági környezetének kihívásairól, valamint a konfliktusfeloldásban érintett és résztvevő civil, katonai szereplők erőfeszítéseiről, azok koordinálásáról helyi-, regionális- és stratégiai szinten. Ismeretanyag: - Komplex válságok és kezelésük jellemzői, - A válságkezelés szereplői, - A koordinációs erőfeszítések szükségessége és hatása, - A koordinációs erőfeszítések fejlődése és jövőbeni lehetőségei, - A válságkezelés humán környezetének összetevői, egymásra hatásai, - Az átfogó megközelítés (Comprehensive Approach) alkalmazása a hatékonyság érdekében. Kompetencia: A tantárgy ismereteket nyújt a hallgatók számára a jelen és jövő katonai műveletinek komplexitásáról, a benne résztvevő civil és katonai szereplők tevékenységéről, valamint a műveleti területről, mint „Humán Tér”-ről. Szintén megismerik a hallgatók azokat a koordinációs mechanizmusokat, amit az egyes válságkezelést feloldó szereplők alkalmaznak a hatékonyság növelése érdekében.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: CIMIC Centre of Excellence: CIMIC Handbook (CCOE, 2024, Netherlands) CIMIC Centre of Excellence: Good Governance Makes Sense, a Way to Improve your Mission (CCOE, 2012, Netherlands) ISBN: 978-90-813165-3-8 Human Terrain Team Handbook, Human Terrain System (US Army, Fort Leavenworth, 2008) Ajánlott irodalom: Analysis of Civil-Military Interactions (The Canadian Peacekeeping Press, Cornwallis, 1999) ISBN 1896551300 Pamela Aall, LTC Daniel Miltenberger, Thomas G. Weiss: Guide to IGOs, NGOs and the Military in Peace and Relief Operations (USIP Press, 2000, Washington D.C.) ISBN 1929223056		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boldizsár Gábor, egyetemi docens,
PhD hadtudományok

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Alkalmazott katonapszichológia	Kódja: HHDID2KO14	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3., 4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A katonai szervezetek működéséből adódó lélektani jellemzők és hatásuk a személy magatartására. A katonai tevékenységre történő felkészítés lélektani kérdései. A háborús műveletek lélektani jellemzői, hatásuk a harc megvívására. A háborús műveletek szempontjából figyelembe veendő legfontosabb pszichológiai háttérfolyamatok. Kompetencia: empátia fejlesztés, érzékenyítés és az ismeretek szakmailag korrekt alkalmazása a katonai magatartás pszichés jellemzőinek vizsgálatakor.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Carrie H. Kennedy, Eric A. Zillmer: Military Psychology Clinical and Operational Applications Guilford Press, 2022. ISBN: 9781462549924 Böhm, R., Rusch, H., & Güreker, Ö. (2016) What makes people go to war? Defensive intentions motivate retaliatory and preemptive intergroup aggression. Evolution and Human Behavior, 37(1), 29–34. https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2015.06.005 Ajánlott irodalom: Zelemir Pavlina, Zoran Komar (szerk); ford. Rajnics János Katonapszichológia: horvát tudományos tapasztalatok, Zrínyi Kiadó Budapest, 2007 ISBN: 9789633274385 Nidhi Maheshwari (szerkesztő), Vineeth V. Kumar (szerkesztő): Military Psychology Concepts, Trends and Interventions 2016 SAGE Publications Pvt. kft		
Tantárgy felelőse Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Különleges helyzetek lélektani kérdései	Kódja: HHDID2KO15	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2., 3.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A különleges helyzetek, veszélyhelyzetek lélektani ismérvei, ezek hatása a pszichikum működésére. A félelem és a szorongás és a stressz állapotok lélektani jellemzői. Az egyén és a csoport tipikus magatartásreakciói veszélyhelyzetben. A különleges helyzetek „kezelésének” kutatása. A lélektani ismeretek és felkészülés szükségessége. A felkészülés főbb területei és formái. A beavatkozás időzítésének és módszerének lélektani kérdései. A tananyag a kutatót megismerteti a veszélyes tevékenységek lélektani velejáróival, az esetleges pszichés kockázatok kezelésének lehetőségével. Kompetencia: A különleges helyzetek, veszélyhelyzetek pszichikumra gyakorolt hatásának felismerésére, kezelésére való ismeret és kezelés képességének fejlesztése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Bolgár Judit: Veszélyhelyzetek kezelésének és feldolgozásának kognitív és affektív aspektusai in Földi László (szerk.): Szemelvények a katonai műszaki tudományok eredményeiből I. Ludovika Egyetemi Kiadó 2021. pp. 29-44 Bolgár Judit: Pszichés kockázati tényezők veszélyhelyzetek kezelése során in: Gcze István (szerk.) Padányi József (szerk.): Húsz év a katonai műszaki tudományok szolgálatában Ludovika Egyetemi Kiadó 2023 pp.:43-62 Ajánlott irodalom: Bolgár Judit-Völgyi Zoltán: Felkészítés, fejlesztés a stressz önerőből történő kezelésére különleges műveleti tevékenység kapcsán In: M., Szabó Miklós (szerk.) A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban: I. kötet Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2022) pp. 109-124. Resul Cesur Joseph J. Sabia Erdal Tekin: The Psychological Costs of War: Military Combat and Mental Health IZA DP No. 5615 April 2011 (http://ftp.iza.org/dp5615.pdf) Sylvia Kéré Wellensiek: Reziliencia tréning. Z-press kiadó (2020.) 190. ISBN: 978-963-9493-74-2		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A mesterséges intelligencia alkalmazásának pszichológiai aspektusa	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.2.3.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A mesterséges intelligencia alkalmazásának pszichológiai kérdései beleértve a döntéshozatalt és a hozzá kapcsolódó kognitív jellemzőket. A feldolgozás és tanulás érzelmi aspektusai, a társadalmi interakciók és a mentális egészség érintettsége. A MI és a HI kognitív jellemzőinek összehasonlítása különös tekintettel a döntéshozatalra és az interaktív tanulási folyamatra. A lehetséges egészségpszichológiai szociálpszichológiai és morális kockázatok felismerése, lehetséges (helyzetfüggő) kezelése, különös tekintettel a preventív megoldásokra. Kompetencia: A mesterséges intelligencia alkalmazás pszichikumra gyakorolt hatásának felismerésére, kezelésére való ismeret, önismeret és kezelés képességének fejlesztése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kiss Károly 2023. Individualizáció, személyiség, mesterséges intelligencia – Az ÉN múltja jelene jövője egy digitális világban. Budapest: L'Harmattan Kiadó. ISBN: 978-963-414-733-6 Marcus du Santoy 2022: A kreativitás kódja. Ford: Seres István. Budapest: Park Könyvkiadó. ISBN: 978-963-355-577-4 Ajánlott irodalom: Lilla Vicsek: Artificial intelligence and the future of work – Lessons from the sociology of expectations (2021) International Journal of Sociology and Social Policy, Vol. 41 No.7/8, pp. 842-861. Ángel García-Madurga, Ana-Isabel Gil-Lacruz, Ana-Isabel Gil-Lacruz, Isabel Saz-Gil and Marta Gil-Lacruz : The Role of Artificial Intelligence in Improving Workplace https://doi.org/10.3390/businesses 4030024		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Pszichikai alapú kiválasztás, felkészítés, értékelés	Kódja: HHDID2KSZ07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.,3.,4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A pszichológiai alkalmasság vizsgálatok helye, szerepe, a humán erőforrás tervezésében. Főbb alkalmasság vizsgálati modellek. A Magyar Honvédség pszichológiai alkalmasság vizsgálati rendszereinek történeti áttekintése. Az alkalmasság vizsgálatok típusai, cél-és eszközrendszere. Alkalmasságvizsgálati és kiválasztási modellek. A kompetencia alapú kiválasztás lélektani ismérvei. Az AC módszer és katonai alkalmazása. A katonai alkalmasságvizsgálat szinterei. Kompetencia: a pályalkalmasság pszichológiai szempontrendszerének megismertetésével az értékelés tudományos szemléletének fejlesztése, és lehetséges alkalmazásának elősegítése a gyakorlatban és a tudományos kutatásban egyaránt.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Klein, S.: Munkapszichológia a 21. században. 2018 Budapest - EDGE 2000 Kiadó. Paul M. Muchinsky: Psychology Applied to work. 2006 Thomson/Wadsworth, ISBN 0534607810, 9780534607814 Ajánlott irodalom: Hegyí H. (2012): Személyiség a kompetenciák mögött. A hagyományos pszichológiai kiválasztási eljárások és a kompetenciák mérésének összefüggései. Doktori értekezés, Pécsi Tudományegyetem, Alkalmazott Pszichológiai Program. Horváth, F., & Dr. Malét-Szabó, E.: Vezető-kiválasztást szolgáló AC/DC feladatok gyűjteménye "Honvédség" I. II. III. kötet, Egyéni feladatok. Budapest Belügyminisztérium, 2014.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. emerita Bolgár Judit CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Az állam törekénységének hatása Közel-Kelet és Afrika biztonsági kérdéseire – radikális iszlám, terrorista szervezetek, háborúk és fegyveres konfliktusok	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: • Az iszlám, mint az erőszak forrása a Szentföldön, hódítások a középkor kezdetétől – a radikális iszlám kialakulása a Közel-Keleten és Észak-Afrikában a 20. században. • A hagyományos öböl-menti monarchiák stabilitása: Szaúd-Arábia, Omán, Egyesült Arab Emírségek, Bahrein, Kuvait és Katar. • A Muszlim Testvériség megjelenése Egyiptomban: az iszlám fundamentalizmus terjedése, mint az erőszak gyökere az iszlám világban. • Az 1979-es iráni forradalom: brutális diktatúra a síita teokratikus államforma mögött • Az iráni terrorizmus exportja: az iráni Iszlám Forradalmi Gárda proxy háborúi Irakban, Libanonban, Szíriában és Jemenben. • Az izraeli-palesztin konfliktus: Izrael katonai akciói a Hamász és más terrorista csoportok ellen Gázában és Ciszjordániában, valamint a Hezbollahval Libanonban. • Az izraeli hadsereg háborúi, fegyveres konfliktusai, és az izraeli titkosszolgálatok (Moszad, Shin-Bet) akciói Gázában, Libanonban, Szíriában, Iránban és Jemenben 2023. október 7-t követően. • A globális radikális iszlám kialakulása szovjet-afgán háború után, az 1980-as évek végétől: az al-Kaida és bin Laden öröksége. • Az al-Kaida szövetségesei a Közel-Keleten és Észak-Afrikában: Az Iszlám Állam Irakban és Szíriában, az AQAP Jemenben, az AQIM Észak-Afrikában, az al-Shabaab Szomáliában és a Boko Haram Nigériában. • „Arab Tavasz” vagy „Arab Tél” az iszlám világban? Bukott államok, polgárháborúk, etnikai és vallási fegyveres konfliktusok, terrorista szervezetek Jemenben, Szíriában és Líbiában. • Irak, Szíria és Líbia korábbi törekvései tömegpusztító fegyverek (nukleáris, kémiai) megszerzésére – az iráni nukleáris fegyverprogram.		

- Az USA katonai beavatkozási formái Irakban: államépítés vagy az Irán által támogatott síita radikális iszlamista fegyveres milíciák megerősödése?
- A nyugati szövetség, a tálibok és a hadurak közötti háború Afganisztánban az 1990-es évek elejétől. Az államépítés kudarcai: a tálibok győzelme 2021-ben.
- Az aszimmetrikus hadviselés jellemzői és különböző formái a Közel-Keleten: háborúk, terrorizmus, felkelések.
- Az orosz katonai beavatkozás és a hibrid hadviselés módjai Afrikában: a Wagner és utódja, az Afrikai Hadtest.

Kompetencia:

A kurzus végére a hallgatóknak új ismeretekkel kell rendelkezniük a tananyagban szereplő témákról. Látniuk kell azokat az összefüggéseket, hogy az iszlám világban (a Közel Keleten és Észak Afrikában) hogyan alakult ki az iszlám fundamentalizmus és a radikális iszlám a modernizációs válság következményeként, valamint, hogy a közel-keleti és az afrikai régiókban milyen összefüggések tárhatók fel az államok törékenysége (bukott államok és instabil államok) és a különböző fegyveres konfliktusok között. Ezenkívül képesnek kell lenniük az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazására a csoportfeladatok megoldása során. Képesnek kell lenniük arra, hogy differenciáltan közelítsék meg és kezeljék az afrikai és közel-keleti országok fegyveres erőinek módszereit, amelyek különböző fejlettségi szinten állnak az aszimmetrikus hadviselésben, és a terrorista szervezetekkel szemben. Képesnek kell lenniük a különböző fegyveres konfliktusokban szereplő felek kategorizálására a választott hadviselési forma alapján. Meg kell érteniük és el kell sajátítaniuk a radikális iszlám és a dzsihádisták terrorizmus fejlődésével és terjedésével kapcsolatos hadviselési ismereteket. Továbbá képesnek kell lenniük aktívan részt venni a Közel-Kelet különböző törekény államairól és fegyveres konfliktusairól szóló csoportos vitákon, prezentációkat tartani egyénileg és/vagy egy másik hallgató részvételével. Tudniuk kell aktívan alkalmazni a már megszerzett tudásukat, és véleményt formálni az oktató által vezetett (vagy meghívott terrorizmus- és államtudományi szakértő részvételével zajló) beszélgetéseken az amerikai államépítés kudarcáról Irakban és Afganisztánban, az úgynevezett Arab Tavasz következményeiről, a szíriai és líbiai polgárháborúkról, valamint a Gázában, Ciszjordániában, Szíriában és Libanonban zajló fegyveres konfliktusokról.

Javasolt témák a hallgatók ppt. Prezentációihoz, majd azoknak az órán történő megvitatásához:

- Az iszlám szerepe az államok modernizációs folyamataiban.
- Az iszlám fejlődése a középkorban és az újkorban.
- A politikai iszlám relevanciája az iszlám világban.
- Hogyan működött az Iszlám Állam (ISIS)
- A szunnita és a síita iszlám a Közel-Keleten.
- Az államépítés fő problémái Szíriában, Irakban és Jemenben.
- Az államépítés kudarca Afganisztánban: a Talibán

- Az állam bukása Líbiában.
- A Palesztin Állam: a Hamász Gázában és a Fatah Ciszjordániában.
- Izrael, az idegen test az iszlám világban – Izrael fegyveres konfliktusai az arab országokkal
- A radikális iszlám gyökerei – az iszlám fundamentalista szervezetek kialakulása és szerepe az iszlám világban
- Globális terrorizmus: Az Al-Kaida – bin-Laden öröksége.
- Az 1979-es iráni forradalom – a mai Irán politikai-kormányzati rendszere: a teokratikus állam.
- Palesztin terrorista szervezetek Gázában, Ciszjordániában és Libanonban.
- Az aszimmetrikus hadviselés formái Izrael és a Hamász, valamint a Hezbollah közötti fegyveres konfliktusokban.
- A kétállami megoldás kudarca és következményei a palesztin területeken.
- Az amerikai államépítési erőfeszítések Afganisztánban és Irakban – a kudarok okai.
- A radikális iszlám hatása: az al-Kaidához kötődő terrorista szervezetek megjelenése a Közel-Keleten és Észak-Afrikában.
- Irán proxy háborúi, az aszimmetrikus hatások felhasználása, a rakétarendszer-technológia terjesztése.
- A palesztin terrorista szervezetek aszimmetrikus hadviselésének hatása az Izraeli Védelmi Erők fejlődésére.

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

- 1.) Bordás Mária: *Iszlám kalifátus a 21. században? Az állami hatékonyság kérdései a Közel-Keleten és Afrikában*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019., 334 oldal, ISBN: 978-615-6020-30-7 (nyomtatott)
- 2.) Póczik Szilveszter: *Az iszlám forradalom. Négy műhelytanulmány a radikális iszlámról*. Publikon Kiadó, Pécs, 2011., 191 oldal, ISBN: 978-615-5001-46-8
- 3.) Charles Townshend: *A terrorizmus*. Magyar Világ Kiadó, 2003., 172 oldal, ISBN: 963 9075 23 (A Terrorism. A Very Short Introduction c. mű eredetileg angol nyelven jelent meg 2001-ben, az Oxford University Press kiadó gondozásában, az Egyesült Királyságban)
- 4.) Rainer Herman: *Az Iszlám Állam – a világi állam kudarca az arab világban*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015., 207 oldal, ISBN: 978 963 05 9610 7 (Endstation Islamischer Staat? Staatsvergen und Religionskrieg in der arabischen Welt c. mű eredetileg német nyelven jelent meg 2015-ben a Deutscher Taschenbuch Verlag kiadó gondozásában, Németországban)
- 5.) Bordás Mária: *A terrorizmus és az iszlám fundamentalizmus az „Arab Tavasz” után Észak-Afrikában és a Közel-Keleten*. Hadtudomány: a Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata 25: E-szám pp. 24-34., 11 p (2015)

Ajánlott irodalom:

- 1.) Bordás Mária: *Az aszimmetrikus hadviselés nemzetközi jogi kihívásai: a háború joga, az emberi jogok, és a büntetőjogi eszközök*. Hadtudomány: a Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata 25: 1-2 pp. 125-129., 5 p (2015)
- 2.) *Iszlám és modernizáció a Közel-Keleten. Az államiság eltérő modelljei*. Szerk.: Csicsmann László, Aula Kiadó Kft. Budapest, 2010. 423 oldal, ISBN: 978-963-9585-14-0, ISSN: 1789-8730
- 3.) *Válaszok a terrorizmusra I. Avagy van-e út az afganisztáni „vadászattól” a fenntartható globalizációig?* Szerk.: Tóth Péter, NKE Stratégiai Védelmi Kutató Hivatal (SVKH), Budapest, 2002., 340 oldal, ISBN: 963 8117 877 II. *A politikai marketing csapdájában*. Szerk.: Tóth Péter, MÁGUSTÚDIÓ Kft., Budapest, 2006., 360 oldal, ISBN: 963 219 756 9, HU ISSN: 1787-4688
- 4.) Simon Róbert: *Az iszlám fundamentalizmus. Gyökerek és elágazások Mohamedtől az al-Qaidáig*. Corvina Kiadó Kft., Budapest, 2014., 486 oldal, ISBN: 978 963 13 6199 5, ISSN: 1787-8993
- 5.) Joel C. Rosenberg: *Három forradalom. A dszihádisták, valamint Jefferson és Jézus követőinek harca a Közel-Keletért és a világ átalakításáért*. MESTERPRINT Kft. Budapest, 2010. 607 oldal, ISBN: 978 963 9617 31 5 (Inside the Revolution: How the Followers of Jihad, Jefferson and Jesus are Battling to Dominate the Middle East and Transform the World c. mű eredetileg angol nyelven jelent meg 2009-ben a Tyndale House Publisher gondozásában az USA-ban.)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Prof. Dr. Bordás Mária, egyetemi tanár**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: A légierő csapatok alkalmazásának időszerű kérdései HHDID5KSZ23	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A XX. század utolsó évtizedeinek fegyveres konfliktusai légi-, légvédelmi szegmense műveleti-, technikai-, technológiai elemzése, a XXI. század trendjei, a légi hadviselés és légi vezetés-irányítás megvalósításának elmélete és gyakorlata korunk háborúiban és békeműveleteiben. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a légierő csapatok alkalmazásának időszerű kérdéseiről, korunk és a közel múlt fegyveres konfliktusainak, légi műveleteinek történetéből, a főbb trendekről. Kutatás metodológiai gyakorlat szerzése a tárgy keretében megalkotott tanulmány (esszé) segítségével.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Re/419. Légi műveletek doktrína, 1. kiadás, MH, 2015. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A légi szembenállás elmélete Egyetemi jegyzet, ZMNE 2004. – Kurta G. (szerk.): A légierő-hadművelet elmélete, Egyetemi tankönyv, ZMNE, 2000. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A magyar légierő doktrinális alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2001. Ajánlott irodalom: – Giulio Douhet: A légiuralom (fordítás) Budapest ZMKA 1971. – Dr. Ruttai László – Dr. Krajnc Zoltán – Koós Gábor – Bunkóczi Sándor – Papp Tamás: A légvédelmi rakéta- és tűzércsapatok alkalmazásának alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2003. – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csengeri János őrnagy, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei	

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Légi műveletek elmélete és gyakorlata HHDID5KO17	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Tudományos igényű feldolgozása a NATO harcászati légierő feladataival, szervezeteivel, vezetésével, együttműködésével és harci alkalmazásával kapcsolatos kérdéseknek. A NATO összhaderőnemi tervezés és feladatszabás, a vezetés és irányítás rendszerének, funkcionális működésének a megismerése. Alapos ismereteket szerzése a NATO légtér-ellenőrzési eljárásairól, az egységes légvédelmi rendszer (NATINAMDS) funkcionálásáról. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás és olyan ismeretszint elérése, amely biztosítja a harcászati légierő helyzetének, harci lehetőségeinek reális értékelését, feladataik és alkalmazási sajátosságuk helyes megítélését, korszerűsítési lehetőségeik kutatását. Szélesebb kitekintést adni a légi-helyzet és más vezetési információs rendszerek funkcionális szerepéről.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Re/419. Légi műveletek doktrína, 1. kiadás, MH, 2015. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A légi szembenállás elmélete Egyetemi jegyzet, ZMNE 2004. – Kurta G. (szerk.): A légierő-hadművelet elmélete, Egyetemi tankönyv, ZMNE, 2000. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A magyar légierő doktrinális alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2001. Ajánlott irodalom: – Giulio Douhet: A légiuralom (fordítás) Budapest ZMKA 1971. – Dr. Ruttai László – Dr. Krajnc Zoltán – Koós Gábor – Bunkóczi Sándor – Papp Tamás: A légvédelmi rakéta- és tüzércsapatok alkalmazásának alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2003. – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csengeri János őrnagy, egyetemi docens, PhD hadtudományok	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei	

Tantárgy neve: Egyetemes hadművészet és hadtörténet	Kódja: HHDID5KO01	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A hadművészet fejlődése az ókortól napjainkig, a legfontosabb szerzők és munkáik. A hadművészet fejlődését meghatározó események és hadvezérek bemutatása. A hadművészet általános fejlődési ívének bemutatása a kiemelkedő hadtörténeti események tükrében. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a hadművészet alapfogalmainak fejlődéstörténetét, az egyes hadtörténeti eseményeket tudja elhelyezni a világtörténelem palettáján.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: A hadművészet ókori klasszikusai. Bevezető tanulmányt írta: Hahn István. Bp., 1963. – Bevezető tanulmány A hadművészet középkori és újkori klasszikusai. Bevezető tanulmányt írta: Rázsó Gyula. A szemelvényeket válogatta: Gottreich László, Honfi József, Rázsó Gyula, Windisch Aladárné. Bp., 1974. - Bevezető tanulmány Ajánlott irodalom: A Magyar Honvédség 1848-1989. Egyetemi Tankönyv. Bp. ZMNE HTK, 2004.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Magyar hadművészet a XIX. században	Kódja: HHDID5KO02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A magyar hadművészet fejlődése a napóleoni háborúktól az első világháborúig, a legfontosabb szerzők és munkái. A hadművészet fejlődését meghatározó események és hadvezérek, katonai vezetők bemutatása. A magyar hadművészet általános fejlődési ívének bemutatása a kiemelkedő hadtörténeti események tükrében Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a XIX. századi magyar hadtörténelem legfontosabb szereplőit és eseményeit, képes legyen elhelyezni az egyetemes hadtörténelem fejlődéstörténetében.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: A Magyar Honvédség 1848-1989. Egyetemi Tankönyv. Bp., ZMNE HTK 2004. Csikány Tamás: Az európai hadművészet a harmincéves háborútól a XIX. század végéig. ZMNE Hadtörténelem tanszék, Bp., 2001. Ajánlott irodalom: A szabadságharc katonai története. Szerk.: Bona Gábor. Bp., 1998.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A magyar katonai felsővezetés 1848-1990.	Kódja: HHDID5KSZ01	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A magyar katonai felsővezetés kialakulása az 1848-49-es szabadságharcban, majd a dualizmus időszakában. A Magyar Királyi Honvédség felsővezetése, a Magyar Néphadsereg vezérkara és felső vezetése. A magyar katonai felsővezetés sajátosságai, viszonya a szövetséges vezetőszervekhez. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a XIX-XX. századi magyar katonai felsővezetést, legfontosabb szereplőit és szervezeteit, képes legyen elhelyezni az egyetemes hadtörténelem fejlődéstörténetében.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Magyarország hadtörténete III. Szerk.: Hermann Róbert. Bp., 2015. Magyarország hadtörténete IV. Szerk.: Horváth Miklós. Bp., 2018. Ajánlott irodalom: A Magyar Honvédség 1848-1989. Egyetemi Tankönyv. Bp. ZMNE HTK 2004.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Magyar tiszti értékrend és a tisztképzés története	Kódja: HHDID5KSZ05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A magyar tiszti értékrend kialakulása és fejlődése. A tisztképzés története az 1808-as törvény elfogadásától napjainkig, legfontosabb történelmi fordulópontok. A tiszti értékrend változásai a történelmi események tükrében. A tisztképzés legfontosabb szereplői. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a magyar tisztképzés történetét, a változások mozgatórugóit. A magyar hadtörténeti eseményeket képes legyen a tiszti értékrend szemüvegén át vizsgálni, értékelni és bemutatni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ludovikás életutak. Szerk.: Csikány Tamás. Bp. 2022. Rada Tibor: A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia és a Testvérintézetek Összefoglalt Története (1830–1945). Bp. 1998 Ajánlott irodalom: Négyesi Lajos: Ludovika; Ludovika Egyetemi, Bp., 2021. A magyar tisztképzés története. https://kossuthalapitvany.hu/a-magyar-tisztkepzes-tortenete/		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Táborkari munka az 1848/49-es magyar szabadságharcban	Kódja: HHDID5KSZ02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A táborkar kialakulása az 1848-49-es szabadságharcban, a táborkar jellemzői fejlődéstörténete, legfontosabb személyiségei, táborkari vezetés a hadjáratokban. Vetter Antal tábornok életrajza, katonai pályafutása. Kompetencia: A doktorandusz ismerje meg a szabadságharcban életre hívott táborkart, képes legyen összehasonlítani a császári táborkar munkájával, ismerje fel a különbségeket, és hatását a honvédsereg műveleteire.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Csikány Tamás: A szabadságharc hadművészete 1848-1849. Bp., 2015. Hermann Róbert: 1848-1849. A szabadságharc hadtörténete. Bp., 2001. Ajánlott irodalom: Berkó István: A feldunai hadtest visszavonulásának és az 1849. évi tavaszi hadjáratának története. Bp., 1925.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Csikány Tamás Péter		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A radikalizálódás pszichológiája	Kódja: HHDID6KSZ5U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgy-leírás: Kiemelt szerepet tulajdonítva a vallási radikalizálódásnak, az aktuális kérdéseket pszichológiai aspektusban tárgyaljuk. Ismeretanyag: A szélsőséges vallási gondolatok és cselekmények fogalmi diverzitásának felvázolását követően a radikalizálódás folyamatát elemezzük. Választ keresünk arra kérdésre, hogy miként történik egy ideológiával való identifikáció. A radikalizmus kapcsolatát a terrorizmus vonatkozásában is kiemeljük és rávilágítunk a kapcsolódási pontokra. A radikalizálódáshoz vezető út rizikófaktorait több kontextusban tárgyaljuk. Áttekintjük a személyiség alakulása során megjelenő vulnerabilitási faktorokat. A különböző pszichológiai perspektívák szerinti magyarázatokat részletezzük és kiemeljük az identitás alakulásának kulcsmozzanatait. Kitérünk a szocializáció és a referenciacsoportok szerepére, illetve nem utolsósorban, a mentális zavarok és radikalizálódás kapcsolódási pontjait tekintjük át. Kompetencia: a hallgatók átfogó ismereteket szereznek a radikalizálódás pszichológiai aspektusairól, beleértve azon pszichológiai perspektívákat, elméleteket és kutatási eredményeket, melyek magyarázatul szolgálhatnak az egyén radikalizálódására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: - Farkas J. (in press). <i>A vallási radikalizálódás pszichológiája</i>. Budapest, Ludovika Kiadó - Farkas J. (2023). Az iszlám radikalizálódás pszichológiai háttere : A push-pull rizikófaktorok aspektusa. <i>Magyar Rendészet</i>, 23(3): 159-173. - Farkas J. (2022). A vallási szélsőségek és radikalizáció pszichológiai mechanizmusai. In: M. Szabó Miklós (szerk.) <i>A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban I. kötet</i>, Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 105-120. - Farkas J. (2016). A magányos merénylők radikalizálódása. <i>Acta Humana</i>, 4(5): 17-31. Ajánlott irodalom: - Al-Attar, Z. (2019). <i>Extremism, Radicalisation & Mental Health: Handbook for Practitioners</i>. EU, Radicalisation Awareness Network (RAN), Elérhető: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-h-and-sc/docs/ran_h-sc_handbook-for-practitioners_extremism-radicalisation-mental-health_112019_en.pdf - Gill, P. & Corner, E. (2017). There and back again: The study of mental disorder and terrorist involvement. <i>American Psychologist</i>, 72(3), 231–241. DOI:10.1037/amp0000090 - Kruglanski, A. et al. (2018). The making of violent extremists. <i>Review of General Psychology</i>, 22, 107–120. DOI: 10.1037/gpr0000144		

- Peels, R. (2023). Towards a fruitful concept of radicalisation: a synthesis. *Journal of Contemporary European Studies*, 32(3), 610-624.
<https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2185594>
- Walter, F. et al. (2021). Characteristics of autism spectrum disorder and susceptibility to radicalisation among young people: a qualitative study. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 32(3), 408-429. DOI:10.1080/14789949.2020.1854831

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):
Dr. habil. Farkas Johanna, PhD, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Katonai döntéshozatali folyamat a híradó és informatikai rendszerek megszervezése során	Kódja: HHDID8KSZ07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni az infokommunikációs rendszerek szervezésének, tervezésének elveit, a szervezetek vezetési rendszereit, a katonai döntéshozatali folyamat elméletét. Ismeretanyag: A szervezéstudomány alapjai, rendszerek szervezése. Szervezetek működési, technikai rendszereinek elmélete. Az infokommunikációs rendszerek képességei és a velük szemben támasztott követelmények. A tervezés során alkalmazható módszerek, azok előnyei, hátrányai. A döntéshozatali folyamat elvei és összetevői. A harcparancs híradó és informatikai mellékletének elemei. A NATO és a Magyar Honvédség tervezési-döntéshozatali rendszer összehasonlítása, elemzése. Kompetencia: Magas szintű elméleti ismeret a híradó és informatikai rendszerek megszervezésének lépéseiről a törzsmunka során, valamint a NATO és MH elvű katonai döntéshozatali folyamat rendszeréről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. • A Magyar Honvédség törzsszolgálati szabályzata; MH 2012. • Ált/27 MH Összhaderőnemi Doktrína; HM 2010. • Ált/4 MH Összhaderőnemi Híradó és Informatikai Doktrína; HM 2013 Ajánlott irodalom: • AJP-01(D) Allied Joint Doctrine; NATO 2022. • JP 6-0 Joint Communication System; US 2019.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Kommunikációs rendszerek megszervezésének elmélete	Kódja: HHDID8KSZ13	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni a doktorandusz hallgatókkal a polgári, a katonai és a védelmi szféra kommunikációs és információs rendszereit, azok kapcsolatait, követelményeinek és képességeinek jellemzőit. Ismeretanyag: A szervezésemélet alapjai, rendszerek szervezése. Szervezetek működési, technikai rendszereinek elmélete. A hallgatók ismerjék meg a kommunikációs rendszerek kialakításának, meg-szervezésének szakmai, szervezeti és személyi feltételrendszerét. Ismerjék meg a rendszerek megtervezésének legfontosabb lépéseit az igények felmérésétől a hálózat üzemeltetéséig, valamint az alkalmazásra kerülő technológiai eljárásokat, technikai eszközöket. Sajátítsák el a megszervezés során alkalmazható módszereket, ismerjék meg azok előnyeit, hátrányait. Kompetencia: Magas szintű elméleti ismeret a polgári és a védelmi szféra kommunikációs rendszereinek kapcsolatáról, a közös kommunikációs és információs rendszer megszervezésének elveiről, alkalmazott módszerekről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. • Andrew S. Tanenbaum - David J. Wetherall: Számítógép-hálózatok 3. bővített, átdolgozott kiadás; Panem 2013.; • 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról • 1393/2021. (VI. 24) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról • 1089/2025. (III. 31.) Korm. határozat Magyarország Kiberbiztonsági Stratégiájáról Ajánlott irodalom: • 55/2013. (IX. 13.) HM utasítás a Magyar Honvédség Kormányzati Célú Elkülönült Hírközlő Hálózatának békeidejű üzemeltetési és felügyeleti rendjéről, valamint a központilag biztosított szolgáltatások igénybevételének szabályairól • 94/2009. (XI. 27.) HM utasítás a honvédelmi tárca információbiztonság politikájáról		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):		

Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Az MH válságreakáló műveleteinek híradó támogatása	Kódja: HHDID8KO05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni a NATO 5. cikkelyen kívüli válságreakáló műveletek alapjait, bemutatni a Magyar Honvédség többnemzeti műveletekben való részvételét, a missziók híradó és informatikai támogatását. Ismeretanyag: A NATO 5. cikkelyen kívüli műveleteinek alapelvei, a szövetséges erők feladatai. A műveletek támogatásának rendszere. Az MH feladatrendszere, ambíciószintje. Az MH békeműveleteinek elemzése. Az MH többnemzeti szerepvállalásainak (Irak, Balkán, Afganisztán) híradó és informatikai támogatása, rendszere. Kompetencia: Magas szintű elméleti ismeret a Magyar Honvédség híradó és informatikai rendszereinek képességeiről, megszervezésének folyamatáról a NATO többnemzeti műveletekben.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. • STANAG 5048 A NATO szárazföldi csapatok híradó informatikai rendszerei kapcsolatának minimális mértéke; HM HVK 2006. • Hir/4 MH Összhaderőnemi Híradó és Informatikai Doktrína; HM 2013 • Ált/27 MH Összhaderőnemi Doktrína; HM 2012. Ajánlott irodalom: • AJP-3.4 Non Article 5, Crisis Response Operations; NATO 2005. • A Magyar Honvédség törzsszolgálati szabályzata; MH 2012. • JP 6-0 Joint Communication System; US 2019		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Többnemzeti műveletek infokommunikációs támogatása	Kódja: HHDID8KO06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4 félévben		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Megismertetni a többnemzeti műveletek elméletét, támogatását. Bemutatni a NATO 5. cikkelyen kívüli műveletek híradó és informatikai rendszerének képességeit és követelményeit. Ismeretanyag: A NATO 5. cikkelyen kívüli műveleteinek alapelvei, a szövetséges erők feladatai. A műveletekben résztvevő erők képességei a válságreagáló műveletek által támasztott követelmények alapján. A NATO által megfogalmazott képességek a „NATO tagállamok kormány- és állam-főinek találkozóin” (NATO-csúcsértekezlet). A műveletek komplex támogatásának elemei, az infokommunikációs rendszerek összetétele. Az infokommunikációs rendszerek NATO elvű megszervezése és megtervezése. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a NATO és a nemzeti katonai szervezetek vezetési rendszeréről, a kommunikációs rendszerek elméletéről, megszervezéséről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • AJP-3.4 Non Article 5, Crisis Response Operations; NATO 2005. • Allied Joint Publication-3.24 Allied Joint Doctrine for the Military Contribution to Peace Support, NATO 2024. • AJP-6 Allied Joint Doctrine for Communication and Information System; NATO 2024. Ajánlott irodalom: • AJP-01(D) Allied Joint Doctrine; NATO 2022. • AJP-3.4.1 Peace Support Operations; NATO 2001. • JP 6-0 Joint Communication System; US 2019.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A nemzetközi egyházi szervezetek és a humanitárius szervezetek szerepe a békeműveletekben	Kódja: HHDID2KSZ29	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa ¹ : <u>ea.</u> / szem. / gyak. / konz. és száma: 20/6		
A számonkérés módja (koll. / <u>gyi.</u> / egyéb ²): Gyakorlati jegy. Az órai előadások anyagai alapján esszé, vagy házi dolgozat írása. A dolgozaton legalább elégséges (2) osztályzatot kell elérni.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): <i>nincs</i>		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A vallások és nemzetközi egyházi szervezetek valamint a humanitárius szervezetek bemutatása és munkájuk elemzése. Azon területek bemutatása, ahol világvallások, nemzetközi egyházi szervezetek és humanitárius szervezetek jelen vannak illetve működnek békeműveletekben a biztonság fenntartása szempontjából. A terepen való együttműködés lehetséges formái a katonai erőknek és vallásoknak, a humanitárius valamint nemzetközi egyházi szervezeteknek. A humanitárius segítségnyújtás lehetséges formái békeműveletekben a biztonság figyelembevételével. -A nemzetközi egyházi szervezetek (EVT, LVSZ, EEK, Vatikán) és humanitárius szervezetek (Magyar Ökumenikus Segélyszervezet) bemutatása, alapismeretek, célja -A nemzetközi egyházi szervezetek és a karitatív szervezetek munkái békeműveletekben (case studies) -A katonai erők és vallások, humanitárius szervezetek együttes megjelenése, ellentétek és együttműködés -Karitatív szervezetek és a katonai erő lehetőségei -Más civilizációk (iszlám világ) közötti nemzetközi karitatív segélyezés -A humanitárius munka és fejlesztési tevékenységek		

¹ **Ftv. 147. §** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció)

² pl. évközi beszámoló

-Mi legyen Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikája?

-A humanitárius segítségnyújtás (Európai Unió, ENSZ útmutatások civil-el kapcsolatban)

Ismeretanyag: A tantárgy oktatásának célja, hogy a nemzetközi egyházi szervezeteket és a humanitárius szervezeteket megismerje a hallgató és ennek segítségével a békeműveletekben sikeres feladatokat tudjon végrehajtani.

Kompetencia: Azoknak hallgatóknak segítségnyújtás az értekezésük, dolgozatuk kidolgozásához vagy tudásuk fejlesztéséhez, akik témájukban a foglalkoznak a világvallásokkal, egyházakkal, békeműveletekkel, illetve azon belül a humanitárius szervezetekkel vagy nemzetközi egyházi szervezetek szerepével válsághelyzetekben. Átfogó képet kapnak a világvallásokról, a humanitárius szervezetek és a nemzetközi egyházi szervezetek válságkezelő munkájáról különös tekintettel a békeműveletekben és biztonságban való szerepükre. Azon hallgatók számára is hasznos információkat jelenthet ez a tantárgy, akik csupán egy szűk részterülettel kívánnak foglalkozni.

A **8-10** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom :

1. Fischl Vilmos: A karitatív szervezetek munkája a konfliktusokkal terhelt területeken, különös tekintettel az üldözött keresztényekre. In: Ujházi, Lóránd; Boér, Zoltán; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) Budapest-jelentés a keresztényüldözésről 2021. Vác, Magyarország : Mondat Kft. (2021) 471 p. pp. 433-441. , 9 p.
2. -Fischl Vilmos:A civil szervezetek és egyházak szerepe, különös tekintettel a protestáns egyházakra. In: Orbán, Balázs (szerk.) Budapest-jelentés a keresztényüldözésről. Budapest, Magyarország : Emberi Erőforrások Minisztériuma (2017) 228 p. pp. 185-194. , 10 p.
3. -Fischl Vilmos: Egyházi karitatív szervezetek szerepe a válságkezelésben különös tekintettel a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet részvételére. Kard és Toll. Válogatás a hadtudomány dok-toranduszainak tanulmányaiból. 2006/2. 82-91 p. ISSN 1587-558x

Ajánlott irodalom (szemelvények):

1. Fischl Vilmos: Iszlám fenyegetés? Lelkipásztor. Evangélikus lelkesi szakfolyóirat. 74. évfolyam. 1999/5. 175-176.p. ISSN 0133-2821
2. Fischl Vilmos: Visszacsapás és béke lehetősége. Új Honvédségi Szemle. LVIII. évfolyam. 11. szám 2004. november. 110-116.p. HU ISSN 1585-4167

Tantárgy felelőse: Dr. habil Fischl Vilmos, tudományos főmunkatárs

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. habil. Fischl Vilmos, tudományos főmunkatárs

Tantárgyi program

A tantárgy neve: ABV felderítés eszközei a Magyar Honvédségben, HHDID5KSZ24	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: szeminárium 20/6 óra (nappali/levelező)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemesztertől választható	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: Megismertetni a hallgatókkal a nukleáris, radiológiai, vegyi illetve biológiai fegyverek alkalmazásának következményeit. Az alkalmazott tömegpusztító fegyverek hatására kialakult szennyezések felderítési technikái, technikai eszközei. Az eszközök képességei, korlátai. Ismeretanyag: A tömegpusztító (nukleáris, radiológiai, vegyi illetve biológiai) fegyverek alkalmazásának következményeként kialakult szennyezettség sajátosságai. A szennyezések felderítésének alapelvei a NATO előírásainak megfelelően. A Magyar Honvédségben rendszerített vegyi-sugár felderítő eszközök képességei, korlátai. A gyalogos és járműfedélzeti felderítő berendezések bemutatása. Az AMAR rendszer felépítése és működése. Kompetenciák: A tantárgy teljesítése után a hallgatók képesek lesznek felismerni és szükség esetén üzemeltetni a rendszerített felderítő eszközöket. Ismerni fogják ezen eszközök képességeit és korlátait. Ismerni fogják a vonatkozó NATO kézikönyv irányelveit, ajánlásait a ABV szennyezések mintavételezésére és azonosítására.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Vágföldi Zoltán, Földi László: Korszerű ABV felderítő eszközök, Sereg Szemle, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szakmai-tudományos folyóirata, IX. Évfolyam 2. szám, 50-57. o., 2011. április-június. ISSN 2060-3924. URL cím: http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2011_2.pdf 2. NATO handbook for sampling and identification of biological, chemical and radiological agents (SIBCRA), AEP66, Dec 2009 3. Halász László - Grósz Zoltán: ABV védelem - Jegyzet - ZMNE 2000., 120 o. 4. Vágföldi Zoltán, Földi László: Korszerű telepíthető laboratóriumok és analitikai módszerek mérgező harcanyagok és veszélyes ipari anyagok azonosítására, Hadmérnök on-line, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar és a Katonai Műszaki Doktori Iskola on-line tudományos folyóirata, Budapest, V. Évfolyam 4. szám 86-100. o., 2010. december. ISSN 1788 1919. URL cím: http://www.hadmernok.hu/2010_4_vagfoldi_foldi.pdf Ajánlott irodalom: 1. Halász László – Nagy Károly : Mérgező anyagok kémiája - Jegyzet - ZMNE 2000., 143 o.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Földi László ezredes, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgyi program

A tantárgy neve: ABV mentesítés eljárásai, HHDID5KO27	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20/6 óra (nappali/levelező)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemesztertől választható	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: A tantárgy keretén belül a hallgatók megismerik a sugár-, vegyi és biológiai mentesítés alapelveit, módszereit, formáit. Elsajátítják az új típusú környezetkímélő mentesítési technológiákat és az egyéni védőeszközök mentesítésének lehetőségeit. Megismerik az ABV mentesítés körülményeit a Magyar Honvédségben és a katasztrófavédelmi szervezeteknél. Ismeretanyag: Az ABV mentesítés kialakulásának történeti áttekintése. A korszerű mentesítő anyagok típusai. A mentesítő technikai eszközök használata. A mentesítő szervezetek feladatai. Személyi és technika mentesítés. Mentesítő helyek és állomások berendezése. Környezetkímélő módszerek. Szükség mentesítő eszközök alkalmazása. Kompetenciák: A tantárgy meghallgatása után képesekké válnak ABV mentesítési feladatok megtervezésére és irányítására. Tisztában lesznek az ABV szennyezések leküzdésének megfelelő technikáival.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Halász László - Grósz Zoltán: ABV védelem - Jegyzet - ZMNE 2000., 120 o. 2. Szabó Sándor – Földi László – Berek Tamás: Latest CBRN Decontamination Technology at the Hungarian Defence Forces, Hadmérnök on-line, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar és a Katonai Műszaki Doktori Iskola on-line tudományos folyóirata, VII. Évfolyam 4. szám, 25-37. o. 2012. december. ISSN 1788 1919. URL cím: http://www.hadmernok.hu/2012_4_szabo_foldi_berek.pdf 3. VV/122. Mentésítési szakutastás 114 o. 4. Grósz Zoltán, Nagy Károly: A Magyar Honvédségben rendszeresített vegyi-, sugármentesítő anyagok környezetszennyező hatásai és kezelésük lehetséges módja, Honvéd Vezérkar kiadványa (2001) 69 o. Ajánlott irodalom: 1. Halász László – Nagy Károly : Mérgező anyagok kémiája - Jegyzet - ZMNE 2000., 143 o.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Földi László ezredes, egyetemi tanár, PhD,	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgyi program

A tantárgy neve: Egyéni és kollektív ABV védelem, HHDID5KSZ25	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: szeminárium 20/6 óra (nappali/levelező)	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemesztertől választható	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: A tantárgy keretében a hallgatók megismerik az egyéni és kollektív ABV védelem kialakulását, azok formáit, korszerű eszközeit, módszereit. Bemutatásra kerülnek az alkalmazási elvek, a veszélyes (ABV) anyagok jelenléte esetén elrendelendő védelmi intézkedések megfeleltetése. Ismeretanyag: Az egyéni és kollektív ABV védelem kialakulásának történeti áttekintése. Az egyéni védelem szintjei. Korszerű szűrő és szigetelő típusú egyéni bőr- és légzésvédő eszközök. Egyéni védelem katasztrófa helyzetekben. Mobil és stacioner kollektív védelmi létesítmények. Harcjárművek kollektív védelmi berendezései. Kompetenciák: A tantárgy meghallgatása után képesekké válnak az egyéni védelem szükséges szintjének meghatározására. Képesek lesznek elrendelni az egyéni és kollektív védelem megfelelő formájának alkalmazását, irányítani, felügyelni a használatát.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. László HALÁSZ - József PADÁNYI - László FÖLDI: Improving the CBRN defence of combat vehicles as a response to the challenges of climate change, Economics and Management, Published by the University of Defence in Brno, VII. évf. 3. szám, 31-38. o. 2013. ISSN 1802-3975 URL cím: http://www.unob.cz/en/Eam/Documents/EaM%203-2013.pdf 2. Halász László - Grósz Zoltán: ABV védelem - Jegyzet - ZMNE 2000., 120 o. 3. Vv/1.: Szakutasítás a vegyvédelmi csapatok tevékenységére - I. rész - A Magyar Honvédség kiadványa, 1993. 4. Zoltán Szombati, László Földi: Pneumatic tents as possible instruments for collective protection, AARMS Academic and Applied Research in Military Science Vol. 8, Issue 3 (2009) Budapest p. 469–481. ISSN 1788-0017 (Online), ISSN 1588-8789 (Print) URL cím: http://www.zmne.hu/aarms/docs/Volume8/Issue3/pdf/09szom.pdf Ajánlott irodalom: 1. Halász László – Nagy Károly: Mérgező anyagok kémiája - Jegyzet - ZMNE 2000., 143 o.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Földi László ezredes, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgy neve: A felkelések elmélete	Kódja: HHDID3KO19	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: gyakorlati jegy és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): szabadon választott (változó)		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A Magyarországon eddig kevésbé kutatott teoretikusok életművének, teóriáinak rendszerezett bemutatása, a témával foglalkozó hazai és nemzetközi szakirodalom áttekintése. Ismeretanyag: A gerilla hadviselés elméletének, annak teoretikusainak átfogó elemzése; A gerilla hadviselés elmélete magyar vonatkozásainak feltárása; A gerilla hadviselés elméletének hatása a felkelés elleni műveletek elméletére. Kompetencia: A hallgató a felkelésekkel foglalkozó elméletek ismeretében képes napjaink irreguláris küzdelmeinek elméleti hátterét, mozgatórugóit feltárni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: FORGÁCS Balázs: Gerillák, partizánok, felkelők. Bp.: Zrínyi, 2020 SCHMITT, Carl: A partizán elmélete. In: Uő.: A politikai fogalma. Bp.: Osiris – Pallas Stúdió – Attraktor, 2002, pp. 103-173. Ajánlott irodalom: ASPREY, Robert B.: War in the Shadows. The Guerrilla in History. Garden City (NY): Doubleday & Co., 1975. LAQUEUR, Walter: Guerrilla Warfare: a Historical and Critical Study. Piscataway (NJ): Transaction Publishers, 2009.		
Tantárgy felelőse: Dr. Forgács Balázs alezredes, egyetemi docens, PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -		

Tantárgy neve: A hadikultúrák fejlődése, jellemzőik, művelőik és megjelenésük a korszerű fegyveres küzdelemben	Kódja: HHDID3KSZ08	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: gyakorlati jegy és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): szabadon választott (változó)		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A doktorandusz ismerje meg a hadikultúra fogalmát, a fogalom historiográfiáját, valamint a hadikultúrákat (mozgáscentrikus, anyagcentrikus és gerilla hadviselés hadikultúrája), illetve azok teoretikusait. Ismeretanyag: A hadikultúra fogalma, kialakulása; A mozgáscentrikus hadikultúra és teoretikusai; Az anyagcentrikus hadikultúra és teoretikusai; A gerilla hadviselés hadikultúrája és teoretikusai Kompetencia: A hallgató képes a modern fegyveres konfliktusok elemzésére a hadikultúrák elméletének felhasználásával.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: KOVÁCS Jenő: Magyarország katonai stratégiája.(Komplex kutatási téma). II. kötet, Kézirat, Bp., 1995., a kézirat a Nemzeti Közzolgálati Egyetem könyvtárában található, raktári jelzet: 585/1767:2; FORGÁCS Balázs: Napjaink hadikultúrái (A hadviselés elmélete és fejlődési tendenciái a modern korban) PhD értekezés, ZMNE, Bp., 2009. NAGY Miklós Mihály: A katonai erőszak elmélete és a XX. század. In.: Múltunk, 2004., 4. szám, 146-175. Ajánlott irodalom: GOTTREICH László et al. (szerk.): A hadművészet középkori és újkori klasszikusai. Zrínyi Katonai Kiadó, Bp., 1974. sz.n.: Szemelvények a burzsoá katonai teoretikusok műveiből 1., ZMKA, Bp., 1971. (J-506) – Douhet SZÁVA Péter (szerk.): A páncélos háború elméletének képviselői. Szemelvények a burzsoá katonai teoretikusok műveiből 2., ZMKA, Bp., 1971. (J-517) – Eimannsberger, Gu-derian sz.n.: A páncélos háború elméletének képviselői (folytatás). Szemelvények a burzsoá katonai teoretikusok műveiből 3., ZMKA, Bp., 1972. (J-523) – Fuller, Liddell Hart, de Gaulle		
Tantárgy felelőse: Dr. Forgács Balázs alezredes, egyetemi docens, PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -		

Tantárgy neve: A francia fegyveres erők korszerűsítése és a katonai stratégiák kapcsolata	Kódja: HHDID3KSZ2U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 1-4. félév		
Előtanulmányi feltételek: -		
Tantárgyleírás: Megismerni a francia haderő műveleti képességeit és feladatrendszerét a katonai stratégia tükrében. Ismeretanyag: - Franciaország katonai stratégiájának megismerése, feldolgozása - Franciaország fegyveres erőinek feladatrendszere, kapcsolódásuk a katonai stratégiával - önálló kutatási feladat megoldása Kompetenciák: - kutatói készségek kialakítása - nemzetközi primer irodalom feldolgozási és értékelési szemlélet fejlesztése - ismeretek gyakorlati alkalmazása - önálló kutatásokra való felkészítés		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: - Fregán Beatrix: A francia haderő szervezeti modernizációja és műveleti részvételei, In: Türke, András István (szerk.) A jelenkori Franciaország II. kötet - Tanulmányok a jelenkori Franciaországról, L'Harmattan Kiadó (2021) pp. 184-208. - Fregan Beatrix: A francia védelmi stratégia modernizációja, In: Gazdag, Ferenc (szerk.) Franciaország a 21. század elején, Ludovika Egyetemi Kiadó (2019) pp. 85-104. - Fregan Beatrix, Rajnai Zoltán: Western european example of defense development, MŰSZAKI TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK (EN) 11: pp. 55-58. - Fregan Beatrix: Doktrína, stratégia, taktika – a francia minta, ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM KIADVÁNYA 150: pp. 111-114. - Fregan Beatrix: Nemzetvédelem és biztonság francia szemmel, TÁRSADALOM ÉS HONVÉ-DELEM 13: (1) pp. 219-225. Ajánlott irodalom: - Fregan Beatrix: A francia haderő átalakítása és aktuális problémái, KARD ÉS TOLL 2005: (2) pp. 62-65. - Fregan Beatrix: Un établissement européen au service de la défense, In: Dr. Fregan Beatrix (szerk.) Succès et défis dans l'enseignement des langues étrangères, Budapest: Nemzeti Közszerológati Egyetem, 2014. pp. 83-85.		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fregan Beatrix, egyetemi docens PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

oktató

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: <i>HHDID3KO20 A hadtudomány fejlődésének lehetséges irányai, válaszok a globális kihívásokra</i>	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): változó	
Előtanulmányi feltételek: —	
A tárgy célja: Átfogó ismeretek nyújtása a hadtudomány kutatási tárgyában a 20. század végétől bekövetkezett változásokról, a 21. századi kihívásokra adható hadtudományi válaszokról, továbbá a tudomány és a technika fejlődéséből fakadó hadtudományi „reakciókról”. A hallgató által kiválasztott – kutatási témájához kapcsolódó – tématerületen a doktorandusz gyakorolja a szakirodalom felkutatását és feldolgozását, majd ennek eredményeképpen képes legyen – 8-12 gépelt oldalon saját gondolatait is közreadva – a téma kidolgozására. Ismeretanyag: A hadtudomány kutatási tárgya a 20. század végén és a 21. század elején. Paradigmaváltás a hadtudományban? A 21. századi kihívások. A modern haderő és azok jellemzői. A 21. századi hadviselés jellemzői.	
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: ÁCS T. (2001): Haza, hadügy, hadtudomány. Budapest: HM OTF. ISBN 963 7037 43 8 BAYLIS, J. (et al., szerk.) (2005): A stratégia a modern korban. Bevezetés a stratégiai tanulmányokba. Budapest: Zrínyi. ISBN 963 327 400 1 GŐCZE I. (2024): A 21. századi hadi tudományok elmélete. Budapest: Ludovika. JOHNSON, R. (et al.) (2011): How to Win on the Battlefield. The 25 Key Tactics of all Time. London: Thames & Hudson. ISBN 978-0500251614 KŐSZEGVÁRI T. (2008): A hadtudomány fejlődése az ókortól a 21. századig. Budapest: ZMNE. Ajánlott irodalom: ÁGH A. (1998): Konfliktusok, háborúk. Budapest: Zrínyi Katonai Kiadó. ISBN 963 3265 92 4 CLAUSEWITZ, C. von (2013): A háborúról. (ford. Szabó J.) 5. kiadás. Budapest: Zrínyi Kiadó. ISBN 978 963 3275 99 3 DEÁK J.: A katonai műveletek hadászati jellemzői napjainkban. Hadtudomány, 2005 4 (http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2005/4/2005_4_6.html /2008. 05. 19./) DEÁK J.: Napjaink és a jövő háborúja. Hadtudomány, 2005. 1. (http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2005/1/2005_1_3.html /2008. 05. 19./) FÖLDI P. (2008): A hadművészet története. Debrecen: Püldo Kiadó. GAZDAG F. (szerk.) (2011): Biztonsági tanulmányok-biztonságpolitika. Budapest: ZMNE GRAY, C. S. (2009): Schools for Strategy: Teaching Strategy for 21st Century Conflict. Carlisle: U.S. Army War College, Strategic Studies Institute. (http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=947) HAMMES, T. X. (2006): The Sling and the Stone: On War in the 21st Century. St. Paul: Zenith Press. KŐSZEGVÁRI T.: Hadviselés a 21. században, Hadtudomány, 1999 1 LIND, W. (et al.): The Changing Face of War: Into the Fourth Generation. Marine Corps Gazette (October 1989): 22-26. Published simultaneously in Military Review (October 1989): 2-11	

MAKK L. A katonai erő alkalmazása a 21. században. Hadtudomány, 2005 4
(http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/4/2005_4_9.html /2008. 05. 19./)

MEADOWS, D. H. (et al.) (1972): The Limits to Growth: A report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind. New York: Universe Books. ISBN 0-87663-165-0

SZENES Z.: Katonai kihívások a 21. század elején. Hadtudomány, 2005 4
(http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/4/2005_4_5.html /2008. 02. 25./)

SZUN-CE (2006): A háború művészete. In. SZÁNTAI Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.

WUZI (2006): A hadviselés szabályai. In. Szántai Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): —

Budapest, 2024. 07. 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgy neve: <i>A hadtudomány rendszertana és kutatásmódszertana</i>	Kódja: HHDID3KSZ14	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): változó		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgyleírás: A tudomány rendszertani alapjainak megismertetése, a tudománysszaki tantárgyak tanulmányozásának elősegítésére. A tudományos kutatás, illetve a hadtudományi kutatások módszereinek irányelveinek, valamint a hadtudományi kutatások intézményrendszerének megismertetése a célirányos kutatások elősegítése érdekében. A tudományos kommunikáció alapvető ismerveinek megismertetése. Tudományometriai alapismeretek oktatása az adott tudományág, tudománysszak, tudományos téma fejlődésének és eredményeinek, valamint a szerzői produktivitás értékelésének vizsgálata céljából. Ismeretanyag: A tudomány értelmezése, rendszertani alapjai; a hadtudomány rendszertani értelmezése; a tudományos kutatás alapvető ismeretei; a tudományos kutatás intézményrendszere; a tudományos kutatómunka folyamata; a tudományos kutatás módszerei; a tudományos kommunikáció; a tudományos írásművekkel szembeni követelmények; a szakirodalmi idézetek és hivatkozások rendszere. Kompetenciák: a tudományos kutatáshoz szükséges ismeretek elsajátítása, és gyakorlatban való sikeres alkalmazása.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: ECO, U. (1996): Hogyan írjunk szakdolgozatot? Budapest: Kairosz. KOLTAY T. (szerk.) (1999): Kutatás és közlés a természettudományokban. Budapest, Osiris. MAJOROS P. (2000): A kutatásmódszertan alapjai. Budapest, Perfekt Rt. TOMCSÁNYI P. (2000): <i>Általános kutatásmódszertan</i>. Budapest, Szent István Egyetem.		

Ajánlott irodalom:

GÖCZE I. (2011): A tudományos kutatás módszerei. *Hadtudományi Szemle* 4 3 157–166.

(http://epa.oszk.hu/02400/02463/00010/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2011_3_157-166.pdf)

GÖCZE I. (2010): *A tudományelmélet és kutatómódszertan alapjai. A tudományos kutatás és publikálás.* Budapest: ZMNE.

(http://www.lib.pte.hu/csomag/FEEK/MA-Lev/01felev/Kocsis_M-Tudomanyelmélet/GOCZE-TUDELK KUTMODSZT TANULMANY.PDF)

GÖCZE I (2010): A tudományos kutatás jelentősége a katonai (nemzetvédelmi) felsőoktatásban. *Hadtudományi Szemle* 3 3 75–82.

http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2010/2010_3/2010_3_alt_gocze_istvan_75_82.pdf)

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): —

Budapest, 2024. 07. 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

A tantárgy neve: HHDID5KSZ20 A katonaföldrajzi értékelések szükségessége, tartalma, elkészítésük módszerei	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Kutatói szeminárium; kontakt óraszám: nappali: 20/ levelező, egyéni: 6	
A számonkérés módja: GYJ	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): első négy	
Előtanulmányi feltételek: —	
Tantárgyleírás: A haderő új alkalmazási elveinek megfelelően a tantárgy keretében elemeznie kell a katonaföldrajzi (tágabb értelemben már a geoinformációs) környezet és a fegyveres küzdelem kölcsönhatásait, értékelnie kell azokat, majd a vezetési szinteknek megfelelő következtetésekkel, illetve ajánlásokkal kell támogatnia a döntési alternatívák kidolgozását, valamint a helyes döntés (cselekvési változat) meghozatalát. A katonaföldrajznak és produktumainak alapvető feladata a vezetői döntéstámogatás. Tehát a térinformatikai rendszerek alaprendeltetését elemezve, megállapíthatjuk, hogy napjaink új alapokon nyugvó katonaföldrajza nem „létezik” a térinformatikai rendszerek alkalmazása nélkül. Ismeretanyag: a katonaföldrajzi környezet és a fegyveres küzdelem kapcsolata, kölcsönhatásai; a katonaföldrajzi értékelések szükségessége, valamint azok tartalma; a katonaföldrajzi értékelések elkészítésének módszerei, azok „formái”. Kompetencia: a katonaföldrajzi értékelések elkészítéséhez szükséges ismeretek elsajátítása.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: COLIN, F. (ed.) (2005): <i>The Geography of War and Peace: From Death Camps to Diplomats</i>. New York: Oxford University Press. GALGANO, F. A., PALKA, E. J. (eds.) (2011): <i>Modern Military Geography</i>. New York: Routledge. HM HVK (1997): A katonaföldrajz elméleti és gyakorlati kérdései az új követelmények tükrében: Az MH katonaföldrajzi információs rendszer létrehozása (1997) <i>Hadtudományi tájékoztató</i> 2 3–108. KOZMA E., HÉJJA I., STEFANCSIK F. (1993): <i>Katonaföldrajzi kézikönyv</i>. Budapest: Zrínyi Kiadó. LÁNSZKI J. (2000): <i>A katonaföldrajz elméleti alapjai</i>. Budapest: ZMNE. egyetemi jegyzet Ajánlott irodalom: COLLINS, J. M. (1998): <i>Military Geography for Professionals and the Public</i>. Washington, DC: National Defense University Press. DETREKŐI Á., SZABÓ Gy. (2002): <i>Térinformatika: felsőoktatási tankönyv</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. FÜR G. (2002): <i>A katonaföldrajzi információk felhasználásának lehetőségei a parancsnokok és törzsek felkészítésének rendszerében, a NATO elvek figyelembevételével</i>. Doktori (PhD) értekezés. Budapest: ZMNE	

GŐCZE I. (2000): A komplex katonaföldrajz néhány elméleti kérdése. *Földrajzi Értesítő*, XLVI 3–4 263–273. (www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE1997/FE19973-4_263-273.pdf)

GŐCZE I. (2000): Katonaföldrajz és multimédia. *Földrajzi Értesítő*, XLIX 1–2. 95–104. (www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE2000/FE20001-2_95-104.pdf)

GŐCZE I. (1996): *A térinformatika alkalmazása katonaföldrajzi értékelések elkészítésének folyamatában*. Doktori (PhD) értekezés; Budapest: ZMKA.

KÁLLAI A. (2007): *Térinformatikai adatbázison alapuló tematikus térképek alkalmazása a Magyar Honvédség szárazföldi csapatai béke és háborús feladatainak támogatásában*. Doktori (PhD) értekezés; Budapest: ZMNE
(http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/phd/2007/kallai_attila.pdf)

REINHARD, M., HÄUSLER, H. (eds.) (2011): *International Handbook of Military Geography*. Vol. 2. Vienna: Arbeitsgemeinschaft Truppendienst.

SIPOSNÉ KECSKEMÉTHY K., NAGY M. (1995): A magyar katonaföldrajz alapkérdésnek változása és vizsgálati mutatói. *Földrajzi Értesítő*, XLIV 1–2 71–89.
(www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/FE1995/FE19951-2_71-89.pdf)

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): —

Budapest, 2024. július 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgy neve: <i>Modern hadviselés. Tudomány és/vagy művészet</i>	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): változó		
Előtanulmányi feltételek: nincs		
Tantárgyleírás (cél, tartalom): A tantárgy <i>célja</i>, hogy a doktoranduszok megismerjék napjaink modern hadviselésének törvényszerűségeit, elveit, rendszerismérveit, ezen keresztül ismereteket kapjanak a hadviselés tudomány-elméleti kérdéseiről. A tantárgy <i>tartalma</i>: A második világháborút követő időszak fegyveres műveletei, konfliktusai egyre bonyolultabbá, komplexebbé váltak, és folyamatosan változtak, változnak. Ennek egyik kiváltó oka a haditechnika fejlődése, de ezen túl a meghatározó eleme a hadtudomány fejlődése. A lezajlott konvencionális, illetve nem konvencionális háborúk, fegyveres konfliktusok elemzésével megvizsgáljuk azok jellemzőit, az elszenvedett kudarcok, továbbá az elért sikerek okait. Ezeket elemezve értékeljük a tudomány és a művészet (hadtudomány–hadművészet) kérdéskörét, valamint a paradigmaváltás bekövetkeztének lehetőségét a hadtudományban.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: • BAYLIS, J. (et al., szerk.) (2005): <i>A stratégia a modern korban. Bevezetés a stratégiai tanulmányokba</i>. Budapest: Zrínyi. • GÖCZE I. (2024): <i>A 21. századi hadi tudományok elmélete</i>. Budapest: Ludovika. • JOHNSON, R. (et al.) (2011): <i>Útmutató a győzelemhez. 25 hadászati stratégia az ókortól napjainkig</i>. Budapest: Athenaeum. • KŐSZEGVÁRI T. (2008): <i>A hadtudomány fejlődése az ókortól a 21. századig</i>. (egyetemi jegyzet) Budapest, ZMNE Ajánlott irodalom: • FÖLDI P. (2008): <i>A hadművészet története</i>. Debrecen: Püldo Kiadó. • GRAY, C. S. (2009): <i>Schools for Strategy: Teaching Strategy for 21st Century Conflict</i>. Carlisle: U.S. Army War College, Strategic Studies Institute. (www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=947) • HAMMES, T. X. (2006): <i>The Sling and the Stone: On War in the 21st Century</i>. St. Paul: Zenith Press. • ISAKOVA, I. (2012): <i>Russian Governance in the 21st Century: Geo-Strategy, Geopolitics and New Governance</i>. Abingdon: Taylor & Francis. (www.ewidgetsonline.net/dxreader/Reader.aspx?token=W4T0replnc-Mslz%2fJUEBDhQ%3d%3d&rand=228501613&buyNowLink=&page=&chapter=) • SZENES Z. (2015): Tudomány és korszerű haderő. <i>Magyar Tudomány</i>, 176 2, 194–201. • SZENES Z. (2013): Akadémiai viták a hadtudomány struktúrájáról. <i>Hadtudomány</i>, XXIII 3–4, 59–66. • SZUN-CE (2006): <i>A háború művészete</i>. In. Szántai Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.		

- WUZI (2006): *A hadviselés szabályai*. In. Szántai Zs. (szerk.) Budapest: Cartaphilus kiadó Kft.

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Gőcze István PhD, c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Budapest, 2024. 07. 30.

Dr. Gőcze István

Tantárgy neve: Felnőttképzés új módszerei a védelmi szférában	Kódja: HHDID2KSZ25U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea, és <u>szem</u> . Előadás: - Gyak: 20 óra nappali/ 6 óra levelező		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 1-4 félév		
Előtanulmányi feltételek: nincs		
Ismeretanyag: A felnőttképzés lényege, jellemzői a 21. században. A felnőttképzés szinterei, didaktikája. A felnőttképzés katonai (védelmi) sajátosságai. A felnőttképzés kihívásai: generációs szakadék, előképzettségbeli különbségek, eltérő tanulási képességek stb. Mesterséges intelligencia, virtuális valóság, kiterjesztett valóság és más technológiák használata a felnőttoktatásban. A motiváció fenntartásának és erősítésének lehetőségei a modern technológiák alkalmazásával. Hatékony tanulási folyamat megszervezése, korszerű tanulási környezet biztosítása heterogén csoportokban, valamint a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlesztése. Kompetencia: Átfogó ismeret a felnőttképzés lényegéről, új pedagógiai megközelítéseiről, korszerű módszereiről és védelmi sajátosságairól.		
Kötelező irodalom: Németh, B. (2021). A felnőttkori tanulás és a felnőttoktatás jövője - Trendek és kérdések. <i>Tudásmenedzsment</i>, 22(1. különszám), 230–239. DOI: https://doi.org/10.15170/TM.2021.22.K1.16 Bárdos, J (2025): Tanárképzés, nyelvpedagógia, nyelvvizsga — Válogatott tanulmányok az ezredforduló után” címmel. (Szerkesztette: Kusper Judit, Vass Gergely) Líceum Kiadó, Eger https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/8796/1/BardosJeno_online_Full.pdf Szabó, Cs. (2024): Szakfordítók technológiai kompetenciája a digitális korban: fókuszban a gépi fordítás és a mesterséges intelligencia. <i>Porta Lingua</i>. 2024/4. 33-47 DOI: https://doi.org/10.48040/PL.2024.2.4 Rab, Á (2023): Ember a digitális rengetegben-Quo vadis, eszközhasználó faj? in: <i>Holnap</i> (szerkesztette: Dr. Kapitány-Fövény Máté) hvg könyvek 17-29. Ajánlott irodalom: Mátyás, J (2024): Gyakorlatorientált szaknyelvoktatás. <i>Porta Lingua</i>. 2024/1. 99-106 DOI: https://doi.org/10.48040/PL.2024.1.10 Czellér, M. – Nagyné Bodnár, K. – Domonyi, R. (2023): Hogyan feleljünk meg a 21. század munkaerőpiaci kihívásainak a felnőttek idegen nyelvi képzésében? <i>Porta Lingua</i>. 2023/1. 139-146 DOI: https://doi.org/10.48040/PL.2023.1.13 Intelligence artificielle dans l'éducation (brochure MEN/DNE, 2024/2025) MEN DNE brochure IA 2025 FR web.pdf		
Tantárgy felelőse: Dr. Göttler Viktória PhD, adjunktus		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincs		

I.2. Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

Tantárgy neve: Elektronikai hadviselés (HHDID8KO13)	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Szabadon választható kutatói szeminárium 6 ea 14 gy/N; 2 ea 4 gy/L	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): képzési terv szerint	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása Ismeretanyag: Az elektronikai hadviselés kialakulása. Az elektromágneses környezet, és az elektronikai harctér értelmezése. Az elektronikai hadviselés alapfogalmai, összetevői, a köztük lévő összefüggések. Integrált felderítés (SIGINT) és elektronikai hadviselés elvei. A SIGINT és az elektronikai támogatás összefüggései, azonosságok, különbségek. Felderítési adat (információ) és harci információ értelmezése. Adatszerzési technikák és módszerek: felfedés, iránymérés, helymeghatározás, lehallgatás, figyelés. Az elektronikai támogatás eszközei, módszerei. Az elektronikai támogatás fenyegetésjelző és célmegjelölő funkciójának értelmezése. Az elektronikai ellentevékenység módszerei és lehetőségei. Elektronikai zavarás, elektronikai megtevesztés és elektronikai pusztítás értelmezése, kategóriái, eszközei, eljárásai, módszerei. Az elektronikai védelem feladatai, elvei és megvalósítási módjai. A felderítés elleni tevékenység eszközei, módszerei, eljárásai és rendszabályai. Az elektronikai ellentevékenység elleni tevékenység eszközei, módszerei, eljárásai és rendszabályai. Kompetenciák: mélyreható ismeretek az adatszerzési technikákról, módszerekről; az elektronikai hadviselés területeiről, főbb összefüggéseiről, alapelveiről, feladatairól.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom 1) Haig Zs. - Kovács L. - Ványa L. - Vass S.: Elektronikai hadviselés, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2014. 302 p. (elektronikus jegyzet) 2) Magyar Honvédség Légierő Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság kiadványa, 2004. 3) Magyar Honvédség Összhaderőnemi Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség kiadványa, 2004. Ajánlott irodalom 1) FM 3-36 Electronic Warfare. Headquarters, Department of the Army, february, 2012. (Tanszéki könyvtár)	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. dr. Haig Zsolt, egyetemi tanár, PhD,	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

A tantárgy neve: Információs műveletek HHDIDAL09	Kreditszáma: 3
A tanóra típusa és száma: Kötelező tantárgy N: 20; L: 6	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek: nincs	
Tantárgyleírás: Az információ jellemzői. Az információs társadalom kialakulása, fogalma, tartalma. Korszerű infokommunikációs technológiák és trendek. Információs infrastruktúrák, civil és katonai infokommunikációs rendszerek. A katonai műveletek információs környezete. Az információs fölény értelmezése. Információalapú hadviselési módok. Hálózatalapú műveleti képességek. Információs műveletek fogalma, értelmezése, dimenziói. Az információs műveletek technikai és kognitív, képességei. Összehangolt információs műveletek értelmezése. Információs műveletek a kibertérben. Kompetenciák: átfogó szintű elméleti tudás az információs műveletek elméletével, katonai műveletekben való alkalmazhatóságával kapcsolatban.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak) Kötelező irodalom: 1) Haig Zsolt: Információs műveletek a kibertérben. Dialóg Campus Kiadó, 2018 https://akfi-dl.uni-nke.hu/pdf/kiadvanyok/web_PDF/Informacios_muveletek_a_kiberterben.pdf 2) Ált/57 Információs műveletek doktrína. 1. kiadás, MH kiadványa, 2014. Ajánlott irodalom: 1) Haig Zsolt – Várhegyi István: Hadviselés az információs hadszíntéren. Zrínyi Kiadó, 2005. 286p. ISBN 963 327 391 9 2) Haig Zsolt: Információ - társadalom - biztonság. Nke, Budapest, 2015. 3) Alvin Toffler: A harmadik hullám. Typotex Kft. Elektronikus Kiadó, 2002. 575p. ISBN 963 932 621 6	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Haig Zsolt egyetemi tanár	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boldizsár Gábor egyetemi docens	

I.2. Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

Tantárgy neve: Katonai műveletek elektronikai hadviselés támogatása HHDID8KO04	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: Szabadon választható kutatói szeminárium 6 ea 14 gy/N; 2 ea 4 gy/L	
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): képzési terv szerint	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása Ismeretanyag: Az elektronikai hadviselés elvei és módszerei a szárazföldi csapatok és a légierő műveleteiben. A szárazföldi csapatok műveleteinek (támadás, védelem) elektronikai hadviselési támogatása. A légierő műveleteinek elektronikai hadviselési támogatása (kollektív védelem, SEAD feladatok, önvédelem). Az elektronikai hadviselési erők és eszközök NATO elvek szerinti alkalmazásának rendje, az erők harcrendje, követelmények. A nem-háborús katonai műveletek elektronikai hadviselés támogatása, missziós feladatok. Az elektronikai hadviselés megtervezésének, megszervezésének rendje. A parancsnok, a törzs és az egyes elektronikai hadviselési szolgálati személyek feladatai a harci munka megtervezésében, megszervezésében, végrehajtásában és ellenőrzésében. GIS alapú elektronikai láthatóság vizsgálat, járhatóság vizsgálat. Az elektronikai hadviselési számvetések térinformatikai támogatása. GIS alapú SIGINT és elektronikai hadviselési vezetési rendszerek. Kompetenciák: mélyreható ismeretek a szárazföldi összefegyvernemi kötelékek és a légierő műveleteinek elektronikai hadviselési támogatásáról, a rendszeresített szárazföldi és légi technikai eszközökkel végrehajtott elektronikai hadviselési feladatok megtervezéséről, megszervezéséről, irányításáról és végrehajtásáról.	
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Kötelező irodalom 1) Haig Zs. - Kovács L. - Ványa L. - Vass S.: Elektronikai hadviselés, Nemzeti Közszerológálati Egyetem, 2014. 302 p. (elektronikus jegyzet) 2) Magyar Honvédség Légierő Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság kiadványa, 2004. 3) Magyar Honvédség Összhaderőnemi Elektronikai Hadviselési Doktrína. A Magyar Honvédség kiadványa, 2004. 4) Magyar Honvédség Tábori Törzsszerológálati Szakutasítás. A Magyar Honvédség kiadványa, 2013. Ajánlott irodalom 1) FM 3-36 Electronic Warfare. Headquarters, Department of the Army, february, 2012. (Tanszéki könyvtár)	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. dr. Haig Zsolt, egyetemi tanár, PhD,	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A műszaki támogatás időszerű kérdései	Kódja: HHDID5KO29	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A modern hadviselésben a műszaki támogatás a katonai műveletek egyik kulcskomponense, amely alapvetően befolyásolja a műveletek tervezését, végrehajtását és fenntarthatóságát. A 21. század biztonsági környezetében a gyorsan változó technológiai és hadművelleti kihívások – különösen a többdimenziós hadviselés, a hibrid fenyegetések és a kritikus infrastruktúra elleni támadások – új követelményeket támasztanak a műszaki támogatás rendszerével szemben. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területhez illeszkedve a műszaki támogatás aktuális kérdéseit vizsgálja, különös tekintettel a művelleti környezet változásaira, a technológiai innovációk hatásaira, valamint a NATO és nemzeti doktrínák által meghatározott feladatrendszerre. Kiemelt hangsúlyt kap a mobilitás és ellenmobilitás, a túlélőképesség biztosítása, a katonai infrastruktúra fejlesztése és védelme, valamint a műszaki támogatás szerepe a kritikus infrastruktúrák védelmében és a civil–katonai együttműködésben. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a műszaki támogatás korszerű feladatairól, elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Ennek keretében bemutatja: – a műszaki támogatás helyét és szerepét a hadműveletek rendszerében, – a műszaki támogatás alapfeladatait (mobilitás, ellenmobilitás, túlélőképesség), – a harctéri mobilitás biztosításának korszerű eszközeit és módszereit, – az akadályrendszerek, erődítések és műszaki zárások hadművelleti alkalmazását, – a műszaki támogatás szerepét a kritikus infrastruktúra védelmében, – a robbanóanyagok, aknák és improvizált robbanószerkezetek (IED) elleni tevékenység alapjait, – a műszaki felderítés és a művelleti környezet műszaki szempontú értékelésének módszereit, – a katonai infrastruktúra fejlesztésének és fenntartásának kérdéseit művelleti környezetben, – a műszaki támogatás integrációját a többdoménű műveletekbe, – a NATO műszaki doktrínák és szabványok főbb elemeit, – a technológiai innovációk (robotika, autonóm rendszerek, digitalizáció) hatását a műszaki támogatásra. – Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – a műszaki támogatás rendszerének és feladatainak hadművelleti szintű értelmezésére, – a műszaki támogatási feladatok tervezésére és értékelésére különböző művelleti környezetekben, – a mobilitási és ellenmobilitási megoldások alkalmazásának elemzésére, – a kritikus infrastruktúra védelmének műszaki aspektusainak értékelésére, – a műszaki támogatás és más funkcionális területek (logisztika, művelleti támogatás) közötti kapcsolatok felismerésére, – a korszerű technológiák műszaki támogatásban történő alkalmazásának értékelésére, – önállóan elemezni komplex művelleti helyzeteket műszaki szempontból.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom 1. NATO: <i>Allied Joint Doctrine for Military Engineering (AJP-3.12)</i>, aktuális kiadás (Elérhető NATO e-Library felületen) 2. NATO: <i>STANAG 2238 – Allied Joint Doctrine for Military Engineering</i> (kapcsolódó szabvá-		

nyok, kivonatok)

3. **U.S. Army:** *FM 3-34 Engineer Operations*

Letöltés:

https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/ARN19762_FM%203-34%20FINAL%20WEB.pdf

Ajánlott irodalom

1. **U.S. Army:** *ATP 3-34.22 Engineer Operations – Brigade Combat Team and Below*
https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/ATP%203-34.22%20FINAL%20WEB.pdf
2. **U.S. Department of Defense:**
Joint Publication 3-34: Joint Engineer Operations
https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/jp3_34.pdf
3. **NATO:** Engineering Centre of Excellence (MILENG COE) kiadványok
<https://milengcoe.org/publications>

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Horváth Tibor ezredes, egyetemi docens, PhD (hadtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgy neve: Propagandaelemzés	Kódja: HHDID2KSZ31	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja a média társadalmi és nemzetközi szerepének és hatásának tudatosítása a hallgatókban. A média kezelésével kapcsolatos magabiztosságuk növelése a média működéséről és tartalmának elemzéséről szóló szakirodalom megismerése révén. Képessé tenni a hallgatókat a politikai propaganda önálló kutatására annak érdekében, hogy észrevegyék, feltárják és rögzítsék a nemzetközi kommunikációban bekövetkező változásokat, s ezekből következtetéseket vonjanak le. A cél a nyelvészeti és retorikai alapon kidolgozott tartalomelemzés, propagandaelemzés, mai nevén politikai diskurzuselemzés bemutatása, és az így előállított adatok tudományos igényű értelmezése. A módszer támpontot ad politikai, biztonságpolitikai elemzők előrejelzéseikhez, valamint társadalomtudományi felmérések eredményeinek feldolgozásához is. Ismeretanyag: A politikatudomány és a nemzetközi kapcsolatok konstruktivista megközelítési módját alkalmazva a kurzus áttekinti a befolyásolás fajtáit, valamint a politikai diskurzusnak a társadalmi viszonyok, illetve a nemzetközi kapcsolatok alakításában és leképezésében betöltött szerepét. Összefoglalja a média szerepét a stratégiai narratívák, illetve általában a politikai diskurzus terjesztésében. A kurzus bemutatja a politikai diskurzus elemzésének irányzatait a tartalomelemzés, a propagandaelemzés és a diskurzus-elemzés módszertanának elméleti hátterére és gyakorlati alkalmazására helyezve a hangsúlyt. A hallgatók szövegelemző szoftverekkel is megismerkednek. Kompetencia: A hallgatók a kurzus eredményeképpen felismerik a politikai diskurzusban mutatkozó, a közlőre jellemző elemeket. Képessé válnak a társadalomtudományi kutatások módszertanának és a tartalomelemzés szabályainak megfelelő, önálló kutatás megtervezésére és megvalósítására, különös tekintettel a mintavételre, a szövegelemző szoftverek értékelésére és kiválasztására, valamint az adatok értelmezésére. A kurzus önálló kutatásként a stratégiai kommunikációban azonosítható trendek és bizonyos események összefüggéseinek feltárásával előrejelzésre készíti fel a hallgatókat (propagandaelemzés). Másrészt a társadalomtudományok széles körében használható kutatómódszertani ismereteket nyújt.		
Kötelező irodalom: Fairclough, Isabela; Fairclough, Norman (2012). <i>Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students</i>. London, New York: Routledge. ISBN-13: 978-0415499231 Jakusné Harnos Éva (2023). A dokumentumelemzés módszertana a hadtudományi tanulmányok készítéséhez. <i>Hadtudomány: A Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata</i> 33: E-szám pp. 157-172. Krippendorff, Klaus (1995). <i>A tartalomelemzés alapjai</i>. Budapest: Balassi Kiadó. ISBN: 963-7873-80-5 Szabó Márton; Kiss Balázs; Boda Zsolt (szerk.) (2000). <i>Szövegváltozatok a politikára</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9631909832		

Ajánlott irodalom:

George, Alex L. (1959). *Propaganda Analysis: A Study of Inferences Made from Nazi Propaganda in World War II*. Evanston, Il. Row, Peterson.

Jakusné Harnos Éva (2016). A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében. *Honvédségi Szemle*.144:(2) pp. 70-82.

Marlin, Randal (2013). *Propaganda and the Ethics of Persuasion*. Broadview Press. ISBN: 9781554810918

Neuendorf, Kimberley. A. (2016). *The Content Analysis Guidebook*. Sage Publications. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781071802878>

Searle, John .R. (2000). *Elme, nyelv és társadalom. A való világ filozófiája*. Budapest: Vince Kiadó. ISBN:963-919-258-9

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A tengeri hadászat elméleti alapjai	Kódja: HHDID3KSZ06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tengeri hadviselés a hadművészet egyik klasszikus és egyben folyamatosan megújuló dimenziója, amely a 21. században a globális kereskedelem, az energiabiztonság és a geopolitikai versengés kulcsterületévé vált. A tengeri kommunikációs vonalak, a szűk keresztmetszetek, valamint a tengeri erő kivetítésének képessége a nagyhatalmi és regionális stratégiák meghatározó elemei. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területhez illeszkedve a tengeri hadászat elméleti alapjait vizsgálja, különös tekintettel a hadászati, hadműveleti és harcászati szintek összefüggéseire. Elemzi a tengeri hatalom klasszikus és modern elméleteit, a tengeri műveletek típusait, valamint a többdimenziós hadviselés keretében betöltött szerepét. A kurzus kitér a tengeri erő alkalmazásának történeti fejlődésére, a klasszikus teoretikusok (pl. Mahan, Corbett) munkásságára, valamint a modern kihívásokra, így különösen az A2/AD rendszerekre, a tengeri hibrid hadviselésre és a tengeri infrastruktúra védelmére. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a tengeri hadászat elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Ennek keretében bemutatja: – a tengeri hatalom fogalmát és elméleti alapjait (Alfred Thayer Mahan, Julian Corbett), – a tengeri uralom és tengeri tagadás elméletét és gyakorlati megvalósítását, – a tengeri műveletek típusait (flottaműveletek, konvojvédelem, partraszállás, blokádnak), – a tengeri kommunikációs vonalak és a stratégiai szűk keresztmetszetek szerepét, – a modern tengeri hadviselés sajátosságait (A2/AD, hálózatalapú hadviselés, drónok és autonóm rendszerek), – a tengeri hadviselés szerepét a NATO és más szövetségi rendszerek műveleteiben, – a kritikus tengeri infrastruktúra védelmének hadműveleti kérdéseit, – a tengeri dimenzió integrációját a többdoménű hadviselés rendszerébe. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – a tengeri hadviselés elméleti és gyakorlati összefüggéseinek rendszerszintű értelmezésére, – a tengeri műveletek hadműveleti szintű elemzésére és értékelésére, – felismerni a tengeri erő alkalmazásának stratégiai jelentőségét a globális és regionális biztonsági környezetben, – értelmezni a tengeri hadviselés szerepét a többdimenziós műveletekben, – önállóan elemezni geopolitikai és hadműveleti helyzeteket a tengeri dimenzió figyelembevételével.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Alfred Thayer Mahan: <i>The Influence of Sea Power upon History, 1660–1783</i>. Dover Publications, 1987. ISBN: 978-0486255095 2. Julian S. Corbett: <i>Some Principles of Maritime Strategy</i>. Dover Publications, 2004. ISBN: 978-0486446622 3. Milan Vego: <i>Naval Strategy and Operations in Narrow Seas</i>. Routledge, 2013. ISBN: 978-0415531948 Ajánlott irodalom:		

1. Kaiser Ferenc (2004): Mahan és Gorskov a tengeri hatalomról. Kard és Toll, 5. évf. 2. sz. 117–124.
2. Kaiser Ferenc (2017): Alfred thayer Mahan. In Gőcze István szerk.: Állam és katona. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 119–131.
3. Geoffrey Till: *Seapower: A Guide for the Twenty-First Century*. Routledge, 2018. ISBN: 978-1138646605

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD (történelemtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokkalal rendelkező, szakemberei.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A tengeri hadászat fejlődéstörténete, elmélet és gyakorlat	Kódja: HHDID3KO09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tengeri hadviselés fejlődése szorosan összefonódik a globális hatalmi viszonyok alakulásával, a technológiai innovációkkal és a kereskedelmi útvonalak feletti ellenőrzésért folytatott küzdelemmel. A tengeri hatalom a történelem során meghatározó szerepet játszott a nagyhatalmi státusz megszerzésében és fenntartásában, miközben a haditengerészeti gondolkodás folyamatosan alkalmazkodott az új kihívásokhoz. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területhez illeszkedve átfogó képet nyújt a tengeri hadászat történeti fejlődéséről, elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Vizsgálja a klasszikus haditengerészeti elméleteket (Mahan, Corbett), a különböző korszakok haditengerészeti műveleteit, valamint a modern tengeri hadviselés jellemzőit. Kiemelt hangsúlyt kap a technológiai fejlődés (gőzhajózás, páncélos hajók, repülőgép-hordozók, tengeralattjárók, rakéatechnológia), valamint a tengeri műveletek integrációja a többdoménű hadviselés rendszerébe. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson a tengeri hadászat elméleti alapjairól és gyakorlati alkalmazásáról. Ennek keretében bemutatja: – a tengeri hadviselés történeti korszakait (ókortól napjainkig), – a tengeri hatalom kialakulását és szerepét a világrendszerben, – a klasszikus haditengerészeti elméleteket (Mahan, Corbett), – a nagy tengeri hatalmak stratégiáinak fejlődését, – a döntő tengeri csaták és hadjáratok hadművészeti értékelését, – a tengeri uralom (sea control) és tengeri tagadás (sea denial) koncepcióit, – a tengeri kommunikációs vonalak és stratégiai szűk keresztmetszetek szerepét, – a technológiai innovációk hatását a tengeri hadviselésre, – a tengeri műveletek típusait (blokádnál, konvoj kíséret, partraszállás, tengeralattjáró-hadviselés), – a modern tengeri hadviselés jellemzőit (A2/AD, hálózatalapú hadviselés, autonóm rendszerek), – a tengeri dimenzió szerepét a NATO és a többdoménű műveletek rendszerében. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – a tengeri hadviselés történeti fejlődésének rendszerszintű értelmezésére, – a haditengerészeti elméletek és gyakorlati alkalmazások közötti összefüggések feltárására, – a tengeri műveletek hadműveleti szintű elemzésére, – a technológiai fejlődés hadművészeti hatásainak értékelésére, – a tengeri hadviselés szerepének értelmezésére a globális biztonsági környezetben, – önállóan elemezni történeti és kortárs tengeri műveleteket hadművészeti szempontból.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Alfred Thayer Mahan: <i>The Influence of Sea Power upon History, 1660–1783</i>. Dover Publications, 1987. ISBN: 978-0486255095 2. Julian S. Corbett: <i>Some Principles of Maritime Strategy</i>. Dover Publications, 2004. ISBN: 978-0486446622 3. Milan Vego: <i>Naval Strategy and Operations in Narrow Seas</i>. Routledge, 2013. ISBN: 978-		

0415531948

Ajánlott irodalom:

1. Kaiser Ferenc (2004): Mahan és Gorskov a tengeri hatalomról. Kard és Toll, 5. évf. 2. sz. 117–124.
2. Kaiser Ferenc (2017): Alfred thayer Mahan. In Gőcze István szerk.: Állam és katona. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 119–131.
3. Geoffrey Till: *Seapower: A Guide for the Twenty-First Century*. Routledge, 2018. ISBN: 978-1138646605

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD (történelemtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Nemzeti Közszerológati Egyetem oktatói, valamint a Magyar Honvédség és nemzetközi szakmai szervezetek haditengerészeti és hadműveleti szakértői.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: Az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiája és védelempolitikája és ennek hatása a haderőfejlesztésre	Kódja: HHDID3KO08	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: Az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiája és védelempolitikája a globális biztonsági környezet egyik legmeghatározóbb alakító tényezője. A 21. században a nagyhatalmi versengés (kiemelten Kína és Oroszország), a technológiai forradalom, valamint a többdimenziós hadviselés megjelenése alapvetően formálja az amerikai stratégiai gondolkodást és a haderőfejlesztés irányait. A tantárgy a Hadművészet elmélete kutatási területéhez illeszkedve vizsgálja az Egyesült Államok stratégiai dokumentumrendszerét (National Security Strategy – NSS, National Defense Strategy – NDS, Nuclear Posture Review – NPR, Missile Defense Review – MDR), azok egymásra épülését, valamint hatását a haderő struktúrájára, képességfejlesztésére és alkalmazási elveire. Kiemelt hangsúlyt kap az „integrated deterrence”, a „Multi-Domain Operations”, valamint a technológiai és ipari bázis szerepe a katonai képességek fejlesztésében. A tantárgy elemzi továbbá az amerikai védelempolitika NATO-ra és szövetségi rendszerekre gyakorolt hatását. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson az amerikai nemzetbiztonsági és védelempolitikai gondolkodásról, valamint annak haderőfejlesztési következményeiről. Ennek keretében bemutatja: – az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiájának (NSS) felépítését, célrendszerét és prioritásait, – a National Defense Strategy (NDS) szerepét a katonai erő alkalmazásának és fejlesztésének meghatározásában, – az NSS–NDS–NPR–MDR dokumentumrendszer logikai és funkcionális kapcsolatát, – a nagyhatalmi versengés hatását az amerikai haderőfejlesztési irányokra, – az „integrated deterrence” és a multidomén hadviselés koncepcióját, – a haderő modernizációjának fő területeit (űr, kibertér, mesterséges intelligencia, precíziós csapásmérés), – az amerikai hadiipari és innovációs ökoszisztéma szerepét a képességfejlesztésben, – a szövetségi rendszer (NATO) és a partnerkapcsolatok hatását a haderő alkalmazására és fejlesztésére, – az amerikai védelempolitika globális és regionális biztonsági következményeit. Kompetencia: A tantárgy teljesítésével a hallgatók képesek lesznek: – A tantárgy célja, hogy rendszerszintű ismereteket nyújtson az amerikai nemzetbiztonsági és védelempolitikai gondolkodásról, valamint annak haderőfejlesztési következményeiről. Ennek keretében bemutatja: – az Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiájának (NSS) felépítését, célrendszerét és prioritásait, – a National Defense Strategy (NDS) szerepét a katonai erő alkalmazásának és fejlesztésének meghatározásában, – az NSS–NDS–NPR–MDR dokumentumrendszer logikai és funkcionális kapcsolatát, – a nagyhatalmi versengés hatását az amerikai haderőfejlesztési irányokra, – az „integrated deterrence” és a multidomén hadviselés koncepcióját, – a haderő modernizációjának fő területeit (űr, kibertér, mesterséges intelligencia, precíziós csapásmérés), – az amerikai hadiipari és innovációs ökoszisztéma szerepét a képességfejlesztésben,		

- a szövetségi rendszer (NATO) és a partnerkapcsolatok hatását a haderő alkalmazására és fejlesztésére,
- az amerikai védelempolitika globális és regionális biztonsági következményeit.

A 3-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom

1. **The White House:** National Security Strategy of the United States (2022)
Letöltés:
<https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
2. **U.S. Department of Defense:** National Defense Strategy of the United States (2022) + Nuclear Posture Review + Missile Defense Review
Letöltés:
<https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.pdf>
3. **The White House:** Interim National Security Strategic Guidance (2021)
Letöltés:
<https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>

Ajánlott irodalom

1. **CSIS:** Analysis of the 2022 National Defense Strategy
<https://www.csis.org/analysis/new-us-national-defense-strategy-2022>
2. **U.S. Army War College:** NSS–NDS kapcsolatrendszer (oktatási anyag)
<https://ssl.armywarcollege.edu/DDE/learningmodules/jsps/terms/nds.cfm>
3. **Congressional Research Service (CRS):** U.S. Defense Strategy: Background and Issues
<https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R45307>

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi docens, PhD (történelemtudomány)

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokkal rendelkező, szakemberei.

Tantárgy neve: A geoinformációs támogatás elmélete	Kódja: HHDID5KO15	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A tantárgy célja megismertetni a hallgatókkal a geoinformációs támogatás helyét és szerepét a haderők harcképességének fenntartásához és fokozásához szükséges tevékenységek rendszerében, a geoinformációs támogatás konkrét feladatait a haderők alkalmazásának különböző területein, tekintettel a béke és a békétől eltérő időszakok sajátosságokra, a hazai és külföldi támogatási igényekre, az interoperabilitás és a szabványosítási egyezmények szerepére, valamint a haderőnemi és fegyvernemi követelményekre. Az elméleti ismeretanyag részét képezi a földrajzi tér modellezésének módszertana, annak történeti kialakulása, jelenlegi technikai lehetőségei és megvalósulásának aktuális példái. Kompetencia: Magas szintű elméleti tudás a geoinformációs támogatás elméletének és a gyakorlatban megvalósuló rendszereinek alkalmazhatóságával kapcsolatban.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. NATO Standardization Office: AJP-3.11 - Allied Joint Doctrine for Meteorological and Oceanographic Support to Joint Forces. NSO, Brussels, 2016. 2. NATO Standardization Office: AJP 3.17 (STANAG 2599) - Allied Joint Doctrine for Geospatial Support. NSO, Brussels, 2016. 3. NATO Standardization Office: MC296/3 - NATO Geospatial Policy. NSO, Brussels, 2017. 4. Kállai Attila: A földrajzi tér felderítésének eszközei és módszerei (IMINT, GEOINT). In: Dobák Imre (szerk.) A nemzetbiztonság általános elmélete. Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2014. ISBN 978-615-5305-49-8 (pp. 179-183.) Ajánlott irodalom: 1. Balog Péter: Válságövezetek biztonság- és védelemföldrajzi elemzéséhez alkalmazható geoinformációs értékelő–elemző rendszerek kialakításának lehetősége a Magyar Honvédségben (doktori értekezés), NKE HDI, 2024. 2. Kecskeméthy Klára: A katonaföldrajz alapjai in Tóth, József (szerk.) Általános társadalomföldrajz I.-II. Dialóg Campus Kiadó, 2014. pp. 1-22. 3. MD 3.17 (FD-2.4) Magyar Honvédség Geoinformációs Támogatási Doktrína, MH GEOSZ, Budapest, 1. kiadás (Ált/213.) 2014.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kállai Attila (PhD), egyetemi doc.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kállai Attila (PhD), egyetemi docens

Tantárgy neve: Vallásháborúk, a fegyveres konfliktusok vallási elemei	Kódja: HHDID3KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Az emberiség fegyveres konfliktusaiban az ókortól napjainkig szerepet játszik a vallási elem. Ezt a hatást egészíti ki, illetve növeli meg a vallásháború, mely a történelmi tapasztalatok szerint sokkal nagyobb áldozatokkal jár, elszántabban vívják, és eszközeiben sem korlátozott. A tantárgy az ókortól a XXI. századig tekinti át a vallásháborúk, és a fegyveres konfliktusok vallási elemeinek kialakulását, megjelenési formáit. Ismeretanyag: - A vallásháború fogalmának és a háborúk vallási elemeinek meghatározása - Ókori vallásháborúk (Egyiptom, Görögország, Izrael, Róma) - A középkori vallásháborúk (kereszténység ↔ iszlám, keresztes hadjáratok, hadjáratok az eretnekek ellen) - Az újkori vallásháborúk (katolikusok ↔ protestánsok, 30 éves háború, az Európán kívüli népek elleni háborúk vallási elemei) - A modern háborúk meghatározó vallási elemei (arab-izraeli háborúk, Afganisztán, délszláv háborúk, India ↔ Pakisztán, csecsen háborúk, stb.) Kompetencia: - A hallgatók legyenek képesek a vallásháború fogalmának meghatározására, használatára - A hallgatók legyenek képesek azoknak a történelmi és jelenlegi konfliktusoknak az elemzésére, amelyekben a vallási elem meghatározó szerepet játszik - A hallgatók ismerjék meg az egyes történelmi korszakok és vallások jellemzőit a vallásháborúk, és a háborúk vallási elemeinek tekintetében A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: - Sohail H. Hashmi, Just Wars, Holy Wars, and Jihads: Christian, Jewish, and Muslim Encounters and Exchanges, Oxford University Press, ISBN 9780199755035, 2012. - Toft, Monica Duffy – Philpott, Daniel – Shah, Timothy Samuel: God's Century: Resurgent Religion and Global Politics. W. W. Norton & Company, New York, London, 2011. - Walter Zöllner: A keresztes háborúk története. Budapest, Athenaeum. 1980. Ajánlott irodalom: - Nigel Cliff, Holy War: How Vasco da Gama's Epic Voyages Turned the Tide in a Centuries-Old Clash of Civilizations, HarperCollins, ISBN 9780062097101, 2011. - Roger Crowley, 1453: The Holy War for Constantinople and the Clash of Islam and the West, Hyperion, ISBN 9781401305581, 2013. - Reuven Firestone, Holy War in Judaism: The Fall and Rise of a Controversial Idea, Oxford University Press, ISBN 9780199860302, 2012.		

- Sohail H. Hashmi, Just Wars, Holy Wars, and Jihads: Christian, Jewish, and Muslim Encounters and Exchanges, Oxford University Press, ISBN 9780199755035, 2012.
- James Turner Johnson, The Holy War Idea in Western and Islamic Traditions, Pennsylvania State University Press, ISBN 9780271042145, 1997.
- Dianne Kirby, Religion and the Cold War, Palgrave Macmillan, ISBN 9781137339430 (2013 reprint)
- Steven Merritt Miner, Stalin's Holy War: Religion, Nationalism, and Alliance Politics, 1941-1945, Univ of North Carolina Press, ISBN 9780807862124, 2003.
- David S. New, Holy War: The Rise of Militant Christian, Jewish and Islamic Fundamentalism, McFarland, ISBN 9781476603919, 2013.
- Amin Maalouf: A kereszties háborúk arab szemmel. Európa Kiadó, Budapest. 1997.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kaló József, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Az interkulturális nevelés kihívásai a XXI. században	Kódja: HHDID2KO06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Alapfogalmak: kultúra, kulturális univerzálé, kulturális evolúció, etnocentrizmus, kulturális relativizmus, szubkultúrák. Globalizáció és multikulturalizmus. A migráció kihívásai. Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés. Nyelv, kultúra, iskola. Társadalmi különbségek. Sajátos nevelésű tanulók az iskolában. Nemzetiségek és nemzeti hagyományok. Vallási és más különbségek. Előítélettől toleranciáig. A kulturálisan érzékeny iskola. Kompetencia: Összehasonlítási, viszonyítási képesség fejlesztése; interkulturális kompetencia fejlesztése; toleranciára, egymás elfogadására való képesség fejlesztése A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Banks, James A., & Banks, Cherry A. McGee: Multicultural Education: Issues and Perspectives. 10th Edition. Indianapolis, IN: John Wiley & Sons, cop. 2020. ISBN 978-1119510215 Páva Rita: Interkulturális, multikulturális oktatás alapjai. Budapest: ELTE, 2015. TÁMOP 4.1.2.B.2-13/1-2013-0007 „Országos koordinációval a pedagógusképzés megújításáért”. ISBN: -. Forrás: https://pedagoguskepzes.elte.hu/images/anyagok/ii3/27_interkulturalis_multikulturalis_oktatas_alapjai.pdf Torgyik Judit & Karlovitz János Tibor: Multikulturális nevelés. Budapest: Bölcsész Konzorcium, 2006. ISBN 963 9704 05 9 Ajánlott irodalom: -		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Karlovitz János Tibor, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Karlovitz János Tibor, egyetemi docens, PhD		

Tantárgy neve: A közel-keleti és észak-afrikai országokban történt változások hatásai az európai nemzetbiztonsági szolgálatok feladatrendszerére	Kódja: HHDID6KSZ4U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: <u>ea.</u>		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás:Az arab változások hatása az európai biztonságra, különös tekintettel a kihívásokra, illetve azok kezelésére. Ismeretanyag: Az Arab tavasz hatása a vizsgált régió (alrégiók) politikai és biztonsági rendszerére, a formálódó nemzetközi kapcsolatok sajátosságai, belső és külső erőviszonyok alakulása. A változások hatása a térség haderőire és nemzetbiztonsági szolgálataira, azok szerepére. Migráció, terrorizmus hatása Európára. Nem állami tényezők szerepe és hatása az egyes államok nemzet biztonságára, az állami és nem állami tényezők viszonya. A változások hatása a nemzetbiztonsági szolgálatok partnerszolgálati együttműködésére. Az együttműködés lehetséges területei. Kompetencia: a régió kihívásainak elméleti és gyakorlati ismerete, azok hatékony alkalmazási képességének megszerzése		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig Zrínyi kiadó 2018 ISBN 978 963 327774 4 Kis-Benedek József: Dzsihadizmus, radikalizmus, terrorizmus Zrínyi kiadó 2016 ISBN 978 963327739 3 Kis-Benedek József: A közel-keleti és az észak-afrikai válságkörzetek kihívásai az Európai Unió számára Honvédségi Szemle 2017/ 2 szám 27-37.oldal. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/62253/hsz_2017_2_beliv_027_037.pdf Ajánlott irodalom: Kis-Benedek József Islamic State of Iraq and the Levant and the international fight against it in Contemporary Military Challenges 73-89 http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojaska/pdf/vojaski_izzivi/2016/svi_18_2.pdf Kis-Benedek József: Milíciák szerepe a Közel-Keleten Felderítő Szemle 2017/2. szám 163-177. oldal. http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2017-2.pdf Kis Benedek József: A konfliktusok vallási gyökerei a Közel-Keleten Hadtudomány,		

2018/2 79-94. oldal

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József
ny. ezds. c. egyetemi tanár, az MTA doktora

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A stratégiai hírszerzés elmélete és gyakorlata	Kódja: HHDID7KSZ29	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: <u>ea.</u>		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek		
Tantárgy-leírás: A stratégiai hírszerzés elvi kérdései, az egyes területek belső tartalma, egymáshoz való viszonya. A nemzetközi és hazai gyakorlat összehasonlítása, a hírszerzési módszerek bővítési lehetőségei és területei. A stratégiai területek érvényesülésének elvi és gyakorlati lehetőségei a hazai és a nemzetközi együttműködésben. A stratégiai hírszerzés kihívásai és a kihívásoknak való megfelelés a hazai gyakorlatban, illetve a hírszerzés főbb módszereiben. Ismeretanyag: A stratégiai hírszerzés fogalma, jelentősége, érvényesülése nemzetközi és hazai szinten. A politikai, társadalmi hírszerzés fontosabb területei. A biográfiai hírszerzés lényege, fontossága, végrehajtási módszerei. A gazdasági hírszerzés fontossága, művelése, kihívásai. A közlekedés és távközléssel kapcsolatos stratégiai hírszerzési feladatok. A katonai felderítés területei, helye, szerepe a stratégiai hírszerzésben. A tudományos és technológiai hírszerzés szerepe a stratégiai hírszerzés keretében. A stratégiai hírszerzés érvényesülése a hazai és a nemzetközi együttműködésben. Kompetencia: A hallgatók megismerik a stratégiai hírszerzés célját, az abból adódó hazai és nemzetközi feladatokat, képesek lesznek a nemzetbiztonsági szolgálatok, illetve a nemzetközi szervezeteken belüli hatékony együttműködésre. A tantárgy tanulása során megszerzett ismereteiket képesek lesznek a nemzetbiztonsági ismeretek rendszerébe integrálni, azokat a tudományos munkájukban önállóan felhasználni. Rendelkeznek nemzetközi kitekintéssel, megismerik és kutatják a külföldi szolgálatok e témában kialakított gyakorlatát és képessé válnak önálló, tudományos igényű publikációk elkészítésére.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Alfred Rollington: Hírszerzés a 21. században. Antall József Tudásközpont kiadásában 2015.ISBN: 978-963-87486 - 3-8 Kis-Benedek József: Nemzetbiztonsági szolgálatok nemzetközi együttműködése, NKE egyetemi jegyzet 2011 Carl J. Jensen, David H. McElreath, Melissa Graves: Bevezetés a hírszerzési tanulmányokba Antall József Tudásközpont, 2016. Ajánlott irodalom: Marton Péter: A külpolitika elemzése. Fogalmak és módszerek a külpolitika feltárására. Libri kiadó Kis-Benedek József: Milíciák szerepe a Közel-Keleten Felderítő Szemle 2017/2. szám 163-177. oldal. http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2017-2.pdf Kiss J. László: Változó utak a külpolitika elméletében és alkalmazásában Osiris kiadó		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József
ny. ezds. c. egyetemi tanár, az MTA doktora

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A terrorizmus új kihívásai, az ezzel kapcsolatos nemzetbiztonsági feladatok	Kódja: HHDID6KSZ6U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: és száma: Előadás 20/6		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A terrorizmus új kihívásainak, szervezeti kereteinek, eszközeinek és módszereinek megismerése globális és regionális szinten. A nemzetbiztonsági feladatok módszereinek megismerése, különös tekintettel a HUMINT és a technikai eszközök alkalmazási lehetőségeire, előnyeire és korlátaira, valamint a nemzetközi együttműködésre. Ismeretanyag: Új tendenciák a terrorizmusban az Iszlám Állam átalakulását követően. Módszerek és eszközök, a vallási indíttatású terrorizmus helyzete. Az európai terrorizmus alakulása. Magányos elkövetők szerepe. HUMINT módszerek előnyei, korlátai. A közösségi médiák szerepe a terrorizmus alakulásában. A terrorizmus elleni küzdelem sajátosságai. Kompetencia: a hallgatók képességeinek kialakítása a terrorizmus megértésében, kezelésében nemzetbiztonsági területen		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis –Benedek József: Dzsihadizmus, radikalizmus, terrorizmus 2016 Zrínyi Kiadó 2016 ISBN 978 963327 739 3 Európai Unió TE-SAT jelentések (2016-tól mai napig, évente egyszer adják ki.) Maria Helen Maras: A terrorizmus elmélete és gyakorlata Ajánlott irodalom: Carl J Jensen: Bevezetés a hírszerzésbe Antall József Tudásközpont 2017 ISBN 978 615 5559 19-8 Az Iszlám Állam által támasztott kihívások a terrorizmus elleni küzdelemben in A vallási elemek jelentősége napjaink fegyveres konfliktusaiban és biztonsági kihívásaiban Dialog Campus 2019. ISBN 978-615-6020-64-2 https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12765/web_PDF_Vallasi_elemek_jelentosege.pdf?sequence=2 Kis-Benedek József Vallási szélsőségek a MENA-országokban Hadtudomány 2019/1-2 szám 61-74. oldal http://mhtt.eu/hadtudomany/2019/2019_1_2/2019_1_2.pdf		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József, külső óraadó, ny. ezds. Az MTA doktora		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Az orosz-ukrán háború globális és regionális hatása	Kódja: HHDID6KSZ3U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Az orosz-ukrán háború biztonságpolitikai és katonai elemzése Ismeretanyag: A tantárgy két fő irányt foglal magában, a globális következmények elemzése, ami főként a nagyhatalmak megváltozott viszonyára irányul 2014-től, míg a regionális összefüggések keretében az előadás témája alapvetően a FÁK térséget, Európát és a Közel-Keletet elemzi. A kutatás feltárja a nemzetközi kapcsolatokból eredő új körülményeket, kihívásokat és kitér ezek katonai vonatkozásaira is. Külön foglalkozik az előadás a 2014 óta megromlott bizalom erősítő intézkedések erodálódásával és a megújítási lehetőségekkel a megváltozott nemzetközi viszonyok tükrében. A kutató munka során megkerülhetetlen a legfontosabb nemzetközi szervezetek tevékenységének értékelése, sikerei és kudarcai, valamint a változtatások szükségességének indoklása. Az előadás elemzi a háború kezdetétől napjainkig történt főbb eseményeket. Kompetencia: a hallgatók átfogó ismereteket szereznek a háború körülményeiről, okairól, főbb lefolyásáról, globális és regionális hatásairól.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis-Benedek József: Az ukrajnai háború és várható következményei https://mersz.hu/hivatkozas/matud202309_f92968 Tálas Péter: Az orosz-ukrán háború értelmezési keretei file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/Az%20oroszu-ukran%20haboru%20ertelmezesi%20keretei_2023.10.25_tp%20(1).pdf The Russia-Ukraine War: Where Do We Go from Here? Zvi Magen and Sophie Kobzantsev No. 1592 April 26, 2022 file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/merre%20tov%C3%A1bb%20a%20h%C3%A1bor%C3%BAval.pdf Ajánlott irodalom: file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/Kulugyi_Szemle_2013_03_A_belorusz-orosz_viszony_.pdf Hans-Joachim Schmidt: How the Russia–Ukraine War Could End, and Its Impact on Conventional Arms Control file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/How_the_Russia_Ukraine_War_Could_End_and%20(2).pdf Egeresi Zoltán: Oroszország és a Közel-Kelet kapcsolata az ukrán agresszió előtt és után file:///D:/oroszo/h%C3%A1bor%C3%BA/SVKI_Elemzesek_2023_2_Oroszorsz%C3%A1g%20%C3%A9s%20a%20K%C3%K6zel-		

élet%20kapcsolata%20az%20ukrajnai%20agresszi%C3%B3%20el%C5%91tt%20%C3%A9s%20ut%C3%A1n_(Egeresi%20Z.)%20(2).pdf

Kis Benedek József: Az orosz-ukrán háború és a hadtudomány.
[https://www.academia.edu/122848227/Az orosz ukr%C3%A1n h%C3%A1bor%C3%BA_%C3%A9s a hadtudom%C3%A1ny](https://www.academia.edu/122848227/Az_orosz_ukr%C3%A1n_h%C3%A1bor%C3%BA_%C3%A9s_a_hadtudom%C3%A1ny)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József, külső óraadó, ny. ezds. Az MTA doktora

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A radikalizmus és az ellen folytatott küzdelem	Kódja: HHDID6KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A radikalizáció fogalmi kérdései, megjelenési formái, radikalizmus és terrorizmus, európai és hazai sajátosságok. Az ellene folytatott küzdelem. Ismeretanyag: Az előadás a radikalizmus valamennyi megjelenési formájára irányul, amelyek kihívást jelentenek az európai országok nemzetbiztonságára. Vizsgálja az okokat, a radikalizálódás folyamatát, az egyes szakaszok jellemzőit és nem utolsósorban a radikális személyek és szervezetek ellen folytatott nemzetbiztonsági feladatokat. Kitér az egyes országok sajátosságaira a radikalizálódás elleni küzdelemben, az eddig szerzett tapasztalatokra, eredményekre és kudarcokra. Foglalkozik a nemzetközi együttműködés fontosságával, az adatbázisok működtetésének fontosságával és a tapasztalatcsere jelentőségével. A kutatás külön figyelmet fordít a vallási radikalizmus megnyilvánulási formáira, azok nemzetbiztonsági kezelésére. Kompetencia: a terrorizmussal összefüggő radikalizáció megismerése és az ellene folytatott küzdelem sajátosságai nemzeti és regionális szinten. A nemzetbiztonsági szolgálatok szerepe.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Kis-Benedek József: Dzsihadizmus radikalizmus, terrorizmus Zrínyi kiadó 2016. ISBN 978963327 739 3 Kis-Benedek József: Vallási szélsőségek a MENA-országokban Hadtudomány 2019/1-2 szám 61-74. oldal http://mhht.eu/hadtudomany/2019/2019_1_2/2019_1_2.pdf Kis-Benedek József: A konfliktusok vallási gyökerei a Közel-Keleten Hadtudomány, 2018/2 79-94. oldal Kis-Benedek József: Challenges posed by the Iraqi, Syrian, and Libyan crises to the European Union Contemporary Military Challenges pp33-47 September 2017 ISSN 2232-2825 file:///C:/Users/KBJ/AppData/Local/Microsoft/Windows/Temporary%20Internet%20Files/Content.IE5/KLQJVE9T/svi_19_3.pdf Ajánlott irodalom: Jihadism and radicalization in selected regions of Europe, the Middle East and North Africa – a case study, Sobodni Vojaski Izzivi 2018. October p. 75-93. http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojaska/pdf/vojaski_izzivi/2018/svi_20_3.pdf		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kis-Benedek József külső óraadó, c. egyetemi tanár, ny. ezds, az MTA doktora
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Elektronikai felderítés, támogatás	Kódja: HHDID8KO07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgyban annak a vizsgálata történik meg, hogy a korszerű katonai műveletek eljárásrendjébe hogyan és milyen szereppel illeszkedik az elektronikai felderítés, milyen megoldásai és eljárásai vannak. Vizsgálatra kerül az elektronikai felderítés számos korszerű megoldása. Elhatárolást végzünk az elektronikai hadviselés elektronikai támogatás funkciójának feladatai és az elektronikai felderítés között. Az elektronikai felderítés digitalizációnak köszönhető kihívásait részletesen bemutatja a tárgy. Elemzésre kerül a kibertér és az elektromágneses spektrum kapcsolata. Ismeretanyag: Az elektronikai felderítés alapjai. Az elektronikai hadviselés elektronikai támogatás funkciójának feladatai. A korszerű katonai műveletek eljárásrendjébe illeszkedő elektronikai felderítés megoldásai és eljárásai. Az elektronikai felderítés digitalizációnak köszönhető kihívásai. A kibertér és az elektromágneses spektrum kapcsolata. Kompetencia: Átfogó ismeretek az elektronikai felderítés, támogatás eljárásairól, kihívásairól, katonai műveletekben játszott szerepéről		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Haig Zsolt; Kovács László; Ványa László; Vass Sándor; Németh András (szerk.) (2014): <i>Elektronikai hadviselés</i>. Budapest, Nemzeti Közszerzői Egyetem (NKE). ISBN: 9786155305870 Ajánlott irodalom: Kovács László (2017): Az elektronikai hadviselés jelene és lehetséges jövője <i>Hadmérnök</i>. 12/1.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: Kiberhadviselés	Kódja: HHDID8KSZ12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A kibertér műveleti dimenzióvá válásával az ott folyó műveletek elemzése, oka és hatása, valamint a katonai tevékenységekbe történő integrálása kiemelten fontos a 21. században. A tantárgy bemutatja a kibertér összetevőit, a kibernűveletek fajtáit, lehetséges célpontjait. A kiberhadviselés és a katonai műveletek közös tervezésének folyamatát külön elemzi. Ismeretanyag: Kibertér felépítése. Kibernűveleti fajták. A kibernűveletek folyamata. Célpontok. Civil és katonai információs infrastruktúrák és a kibernűveletek kapcsolata. Komplex kibertámadások. A kibernűveletek tervezése. Kompetencia: Átfogó ismeretek a kibernűveletek katonai műveletekben játszott szerepéről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Kovács, László (2023): <i>Hadviselés a 21. században: kibernűveletek</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó 2. Kovács László (2018): <i>A kibertér védelme</i>. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft. 3. Kovács László (2021): Offenzív kibernűveletek 1.: Az offenzív kibernűveletek természete. <i>Hadmérnök</i>. 16/2. Ajánlott irodalom: 1. Kovács, László (2021): Offenzív kibernűveletek II.: Kibererők és képességeik. <i>Hadmérnök</i>. 16/3. 2. Kovács László (2023): Nyomásgyakorlás a kritikus információs infrastruktúrák támadásán keresztül: A Digital Pearl Harbortól a digitális ökoszisztéma teljes támadásáig. In: Krasznay, Csaba (szerk.) <i>Taktikák és stratégiák a kiberhadviselésben</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: Korszerű katonai információs rendszerek	Kódja: HHDID8KSZ11	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgyban bemutatásra kerül a korszerű fegyveres harcban a felderítés számos kihívása, amelyek közül a nagymennyiségű adatok feldolgozása külön elemzést igényel. A minden forrás felhasználásával folytatott összadatforrású felderítés elméletének és gyakorlati megoldásainak bemutatása történik meg. Esettanulmányok és fegyveres konfliktusok elemzése során bemutatásra kerül az összadatforrású felderítés összhaderőnemi harcra gyakorolt hatása. Ismeretanyag: Az elektronikai felderítés adatforrásai. Adatfeldolgozási módok. Adattisztítás, adatelosztás. Hatákszámítás. Felderítési ciklus és az összadatforrású felderítés. Kompetencia: Átfogó ismeretek az összadatforrású felderítés katonai műveletekben játszott szerepéről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Haig Zsolt; Kovács László; Ványa László; Vass Sándor; Németh András (szerk.) (2014): <i>Elektronikai hadviselés</i>. Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE). ISBN: 9786155305870 Ajánlott irodalom: Kovács László (2017): Az elektronikai hadviselés jelene és lehetséges jövője <i>Hadmérnök</i>. 12/1.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: Összadatforrású felderítés	Kódja: HHDID8KO08	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgyban bemutatásra kerül a korszerű fegyveres harcban a felderítés számos kihívása, amelyek közül a nagymennyiségű adatok feldolgozása külön elemzést igényel. A minden forrás felhasználásával folytatott összadatforrású felderítés elméletének és gyakorlati megoldásainak bemutatása történik meg. Esettanulmányok és fegyveres konfliktusok elemzése során bemutatásra kerül az összadatforrású felderítés összhaderőnemi harcra gyakorolt hatása. Ismeretanyag: Az elektronikai felderítés adatforrásai. Adatfeldolgozási módok. Adattisztítás, adatelosztás. Hatásszámítás. Felderítési ciklus és az összadatforrású felderítés Kompetencia: Átfogó ismeretek az összadatforrású felderítés katonai műveletekben játszott szerepéről.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Haig Zsolt; Kovács László; Ványa László; Vass Sándor; Németh András (szerk.) (2014): <i>Elektronikai hadviselés</i>. Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE). ISBN: 9786155305870 Ajánlott irodalom: Kovács László (2017): Az elektronikai hadviselés jelene és lehetséges jövője <i>Hadmérnök</i>. 12/1.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács László DSc, egyetemi tanár		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Budapest, 2025.09.01.

(Dr. Kovács László vezérőrnagy s.k.)
egyetemi tanár

Tantárgy neve: A katonai műveletek műszaki támogatása	Kódja: HHDID5KSZ30	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3-4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: a doktoranduszok ismerjék meg, sajátítsák el mindazon ismereteket, amelyek a különböző katonai műveletek műszaki támogatásának aktuális kérdéskörébe tartoznak. Ismeretanyag: A háborús katonai műveletek lehetséges műszaki támogatási feladatai, azok jellemzői, végrehajtásuk lehetőségei, eszközrendszerei. A mozgás-manőverszabadság fenntartásának feladatai. A mozgás-manőverakadályozás feladatai. A túlélő(védő)képesség fenntartásának és fokozásának feladatai. Az általános műszaki támogatási szakfeladatok. A műszaki csapatok alkalmazásának elvei, lehetőségei a műszaki támogatás feladatainak végrehajtása során. A katonai műveletek műszaki támogatásának tervezése, szervezése és végrehajtásuk irányítása. A műszaki csapatok csoportosítása a katonai műveletek során, a műszaki harcrendi elemek és képességeik, alkalmazásuk lehetőségei és korlátai. Kompetencia: A tantárgy oktatása, a konzultációk során a doktoranduszok megszerezhetik, fejleszthetik az alábbi kompetenciákat: - elméleti tudás alkalmazása; - rendszerszemlélet; - elemző képesség; - tervezési képesség; - szervezőképesség; - szintetizáló ismeretek alkalmazása a gyakorlati feladatok során; - problémamegoldó képesség fejlesztése. A fenti kompetenciák segítséget nyújtanak a doktoranduszoknak saját kutatási területük áttekintésében, elemzésében és az értekezésük elkészítésében is.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Ált/43 Magyar Honvédség összhaderőnemi doktrína. 3. kiadás. A Magyar Honvédség kiadványa. 2012. 2. STANAG 2394 Doctrine for Military Engineering. NATO MAS, Brussels, 2016. 3. STANAG 2238 Allied Doctrine for Military Engineer Support to Joint Operations – AJP-3.12(A) NATO MAS, Brussels, 2010. 4. Szabó Sándor–Kovács Tibor: A műszaki támogatás új elvei. Hadtudomány XIV. évfolyam 2. szám pp. 54-68. 2004. ISSN 1215-4121. Url: http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2004/2/2004-2-6.html		

5. Padányi József: A katonai műveletek műszaki támogatásának tapasztalatai. Hadtudomány XV. évfolyam 2. szám, 1-6. oldal. 2005. ISSN 1215-4121. Url: http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/2/2005_2_6.html

Ajánlott irodalom:

1. Kovács Zoltán: Gondolatok a műszaki támogatás és a műszaki zárás alapjairól. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 6. évf. 1. szám, ZMNE Tudományos Lapja, Budapest, 2002. – 30-46. o., ISSN 1417-7323
2. Kaszala László: A gl. (hk.) alegységek harcának műszaki támogatása. Jegyzet, ZMNE, Budapest, 2002. Nyt. sz: 952/255
3. Padányi József–Szabó Sándor: A harc-hadművelet és a békefenntartó műveletek műszaki támogatásának összehasonlító elemzése. Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Egyetemi Központi Könyvtár KV 433. pp. 1-28.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács Zoltán, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Korszerű műszaki technikai eszközök és harcanyagok	Kódja: HHDID5KSZ16	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3-4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: a doktoranduszok ismerjék meg, sajátítsák el mindazon ismereteket, amelyek a különböző katonai műveletek műszaki támogatásához alkalmazott technikai eszközök és harcanyagok aktuális kérdéskörébe tartoznak. Ismeretanyag: A műszaki technikai eszközök és harcanyagok csoportosítása. A műszaki gépek alkalmazási elvei. A műszaki eszközök alkalmazási elvei. A műszaki harcanyagok csoportosítása, alkalmazásuk elvei. A műszaki harcanyagok alkalmazását szabályozó nemzetközi egyezmények. Műszaki technikai eszközök és harcanyagok üzemeltetésének, üzemfenntartásának elmélete és alapkategóriái. A műszaki anyagi-technikai szolgálat javítási, gazdálkodási, ellátási, és nyilvántartási rendszere. A műszaki technikai eszközök és harcanyagok fejlesztésének, korszerűsítésének elvei. Kompetencia: A tantárgy oktatása, a konzultációk során a doktoranduszok megszerezhetik, fejleszthetik az alábbi kompetenciákat: - elméleti tudás alkalmazása; - rendszerszemlélet; - elemző képesség; - tervezési képesség; - szervezőképesség; - szintetizáló ismeretek alkalmazása a gyakorlati feladatok során; - problémamegoldó képesség fejlesztése. A fenti kompetenciák segítséget nyújtanak a doktoranduszoknak saját kutatási területük áttekintésében, elemzésében és az értekezésük elkészítésében is.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. STANAG 2394 Allied Tactical Doctrine for Military Engineering. NATO MAS, Brussels, 2016. 2. STANAG 2238 Allied Doctrine for Military Engineer Support to Joint Operations – AJP-3.12(A) NATO MAS, Brussels, 2010. 3. Harckocsi és gyalogság elleni akadályrendszerek anyagainak és eszközeinek, valamint az új típusú műszaki harcanyagok kezelése és karbantartása. Nyt.sz.: 361/119 4. Mozgásakadályozás: Elvek, módszerek és eszközök. Ludovika Kiadó, Bp., 2022. ISBN 978-963-531-701-1 5. Lukács László: Szemelvények a magyar robbantástechnika fejlődéstörténetéből. Dialóg Campus Kiadó, Bp., 2017.		

Ajánlott irodalom:

1. Kovács, Zoltán ; Ember, István: Új nehézgép a Magyar Honvédségben: WiSENT 2HU. Haditechnika 57 : 3 pp. 51-57. , 7 p. (2023)
2. Szabó, Sándor ; Kovács, Zoltán ; Tóth, Rudolf: A NATO tagországok korszerű műszaki technikai eszközei és felszerelései IX. Műszaki Katonai Közlöny 24 : 1 pp. 9-30. , 22 p. (2014)
3. Szabó, Sándor ; Kovács, Zoltán ; Tóth, Rudolf: A NATO tagországok korszerű műszaki technikai eszközei és felszerelései VIII. Műszaki Katonai Közlöny 23 : 2 pp. 18-37. , 20 p. (2013)
4. Szabó, Sándor ; Kovács, Zoltán ; Tóth, Rudolf: A NATO tagországok korszerű műszaki technikai eszközei és felszerelései VII. Műszaki Katonai Közlöny 22 : 1 pp. 22-35. , 14 p. (2013)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács Zoltán, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A csapatok összhaderőnemi alkalmazásának időszerű kérdései	Kódja: HHDID5KSZ22	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: Az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy átfogó képet nyújtson a csapatok összhaderőnemi alkalmazásának aktuális kérdéseiről, különös tekintettel a NATO keretein belül zajló hadműveletekre. A hallgatók megismerkednek a különböző haderőnemek közötti együttműködés és integráció elméleti alapjaival és gyakorlati megvalósításával. Továbbá részletesen foglalkoznak a modern harctevékenységek tervezésének, irányításának és végrehajtásának módszereivel, valamint a hadműveletek utólagos értékelésének fontosságával és módszereivel. Kompetencia: A hallgatók olyan elméleti és gyakorlati tudásra tesznek szert, amely lehetővé teszi számukra a különböző haderőnemek közötti együttműködés hatékony tervezését és végrehajtását. Fejlődik a hadműveletek komplex értékelési képessége, valamint a modern összhaderőnemi stratégiák és taktikák kritikus elemzésének képessége. A kurzus végére a hallgatók képessé válnak a többnemzeti hadműveletekben való részvételre és azok irányítására.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Author: David A. Deptula, Richard P. Hallion Title: "Airpower and the Joint Fight" Publication Information: Mitchell Institute for Aerospace Studies, Arlington, 2015 Pages: 64 ISBN: 978-0997317423 2. Author: Milan Vego Title: "Joint Operational Warfare: Theory and Practice" Publication Information: Naval War College Press, Newport, 2009 Pages: 1496 ISBN: 978-1884733628 3. Author: NATO Title: "Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations (AJP-3)" Publication Information: NATO Standardization Office (NSO), 2021 Pages: 278		

ISBN: N/A (official NATO publication)

Ajánlott irodalom:

4.

Author: Lawrence Freedman

Title: "Strategy: A History"

Publication Information: Oxford University Press, Oxford, 2013

Pages: 768

ISBN: 978-0199325153

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Krajnc Zoltán ezredes, egyetemi tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A földi telepítésű légvédelem elmélete és gyakorlata	Kódja: HHDID5KO16	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: előadás 20 óra (nappali képzésben), 6 óra (levelező képzésben)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Tudományos igényű feldolgozása a földi telepítésű légvédelem NATO elvek szerinti elméleti alapjainak, a légvédelmi rakétacsapatok harcrendjének és csoportosításának megtervezésének, a harcfeladat végrehajtására való képesség értékelésének. A harctevékenység előkészítésének folyamata, a béke- és háborús feladatok tervezése, szervezése és vezetésének rendje. Alapos ismereteket szerzése a NATO légtér-ellenőrzési eljárásairól, az egységes légvédelmi rendszer (NATINADS) funkcionálásáról. Kompetencia: Magas szintű elméleti és alkalmazásközpontú tudású megközelítéssel szerezzenek ismereteket a légvédelmi rakétacsapatok tevékenységének lehetőségeiről a hagyományos repülőeszközök és a harcászati ballisztikus rakéták alkalmazása esetén egyaránt. Legyenek tájékozottak a légvédelmi rakéta- és tűzércsapatok harcászatának aktuális kérdéseiben.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Kurta G. (szerk.): A légierő-hadművelet elmélete, Egyetemi tankönyv, ZMNE, 2000. – Ruttai László - Krajnc Zoltán – Koós – Bunkóczi – Papp: A légvédelmi rakéta és tűzér csapatok alkalmazásának alapjai. Egyetemi jegyzet, Budapest, 2003. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: Rakétavédelem, Budapest: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2006. 160 p. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A Magyar Honvédség földi telepítésű légvédelmének jelene és jövőbeni lehetőségei, Új Honvédségi Szemle (ISSN: 1216-7436) 10: pp. 26-36. (2002) – Ruttai László - Krajnc Zoltán : A légi szembenállás elmélete Egyetemi jegyzet, ZMNE 2004. – Ruttai László - Krajnc Zoltán: A magyar légierő doktrinális alapjai, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2001. – Ruttai László - Krajnc Zoltán : A légi szembenállás elmélete, Egyetemi jegyzet, ZMNE, 2004. Ajánlott irodalom: – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000. – A légvédelmi rakétaegységek harci lehetőségei, Egyetemi jegyzet, ZMNE 1998. – A légvédelmi rakéta tűzrendszer, Egyetemi tansegédlet, ZMNE, 2000. – A légvédelmi rakétaegységek harcrendje, Egyetemi jegyzet, ZMNE 2000.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Krajnc Zoltán ezredes, egyetemi tanár, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): résztémák feldolgozásában bevonhatóak a Magyar Honvédség, elsősorban tudományos fokozattal rendelkező, szakemberei.		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

A tantárgy neve: Integritásmenedzsment, szervezeti kultúrafejlesztés	Kódja: HHDID2KSZ8U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. 20/6; gyak:0		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév) 3.; 4. félév		
Előtanulmányi feltételek: -		
Tantárgyleírás: A szervezeti integritás jellemzői kérdéseinek körüljárása, lehetséges megoldások bemutatása, átfogó kép kialakítása az integritásmenedzsment rendszerek főbb elemeiről a közszolgálatban (fegyveres és rendvédelmi szervezetekben). A szervezeti szintű integritás definiálása kockázatelemzés, etikai dilemmák kezelése. Normák, értékek rögzítése, érdekütköztetések kezelése, szabályozása Ismeretanyag: A hallgatók megismerik a szervezeti integritásépítés sajátosságait, hangsúlyozottan a szervezeti kultúrafejlesztés 21. századi kihívásait. Elsajátítják a szükséges szakmai és személyes kompetenciákat, ismereteket szereznek a szervezeti szocializáció támogatásának szakmai és vezetői kérdéseiről, illetve a működési kockázatok felmérésének és kezelésének módszertanáról. Kompetenciák: módszertani kompetenciák fejlesztése (útmutatás, tanácsadás, vezetői értékközvetítés) személyes szervezeti elköteleződés, érzékenyítés, az integritás követelményének való megfelelés integrálása a mindennapi munkafolyamatokba – különösen az emberi viszonyok fejlesztésébe		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Klotz Péter Sántha György: Integritásmenedzsment. Továbbképzési tananyag, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2012 Kakatics Lili – Sántha György: Az integritás szerepe a közigazgatási kultúraváltásban és a korrupció visszaszorításában / Önkormányzati pénzügyek, Complex Kiadó, 2011 (ISSN 2060-6117) Klotz Péter Integritás az emberierőforrás-gazdálkodásban Nemzeti Közszolgálati Egyetem; Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2020 ISBN: 978-963-498-346-0 (PDF) Ajánlott irodalom: Báger Gusztáv: Korrupció: büntetés, integritás, kompetencia, Akadémiai Kiadó Budapest, 2012. ISBN: 978-963-05-9252-9 Himmer Péter: Etikai jellegű töredékek II. — Erkölcsről, etikáról, az értékekről és az emberről. Budapest. 2014. Underground Kiadó. ISBN 978-963-08-9344-2. Síklaki István: Szóbeli befolyásolás I., Tipotex kiadó 2008, ISBN: 978-963-9664-74-6		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil Krizbai János CsC		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kanyó Mária,		

Tantárgyi programok, tantárgyleírások (a tantervi táblázatban szereplő minden tárgyról)

Tantárgy neve: Szervezetfejlesztés, változások kezelése a munkaszervezetekben	Kódja: HHDDID2KSZ7U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea. 20/6; gyak:0		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. 3.		
Előtanulmányi feltételek: -		
Tantárgyleírás: Bemutatni a szervezetfejlesztés, változásmenedzsment legfontosabb elméleteit, amelyek elősegítik a mélyreható változtatások természetének mélyebb megértését; amelyek megkönnyítik a stratégiai változtatások véghezvitelét a munka-szervezetekben, hangsúlyosan a speciális jellemzőkkel bíró bürokratikus szervezetekben. Ismeretanyag: A tantárgy tartalma komplex betekintést ad a speciális szervezetekben, a változások tervezésébe és vezetésébe. Bemutatja a XXI. század foglalkoztatási kihívásait a közszolgálatban. Megismerteti a speciális szerepek, válság és rendkívüli állapotok hatását a működésre, az emberi erőforrások kezelésére. Kompetenciák: A hallgató megismeri a szervezetfejlesztés elméletét, gyakorlati lépéseit, a szervezeti változások kezelésének sajátosságait, ide értve a humán tényezőket és az ellenállás kezelését, illetve a nemzetközi szervezeti változásmenedzsment modellek lehetséges adaptációit. Specifikus ismeretek szerzése a vezetői, humánpolitikai munka tervezéséhez, végzéséhez.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: John P. Kotter: A változások irányítása, Kossuth kiadó 1999 ISBN: 9630940833 Dobák M. – Antal Zs. (2013): Vezetés és szervezés. Szervezetek átalakítása és működtetése. Aula kiadó, Budapest 2010. ISBN: 9789639698895 CSATH M. (2005): Stratégiai változtatásmenedzsment. Aula Kiadó 2001, Budapest. ISBN:963-9345-06-7 Ajánlott irodalom: Bajnok Andrea – Berta Judit – Kajtár Edit – Kriskó Edina – Roberts Éva: Szervezetfejlesztés Nemzeti Közszerológati Egyetem Budapest 2019 ISBN 978-963-498-241-8 (elektronikus) <u>W. Warner Burke</u> , <u>Debra A. Noumair</u>: Organisation development 2017, Kiadó: FT Press ISBN-10: 0-13-481835-0; ISBN-13: 978-0-13-481835-1 Peter R. Mansoor , Williamson Murray, The culture of military organisation Kiadó: Cambridge University Press 2019 ISBN: 9781108622752		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil Krizbai János CSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), Dr. Kanyó Mária PhD		

Tantárgy neve: A szervezeti szocializáció generációs és integratív megközelítései	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.;4;		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A szervezeti szocializáció integratív megközelítése, generációs sajátosságok kezelésének megismerése, a segítő intézményi elemek működésének megismerése. Ismeretanyag: a kurzus keretében elsajátított ismeretek alapján a hallgatók képessé válnak arra, hogy felismerjék a szocializációs folyamat során fellépő zavarok okait és ezek szervezeti következményeit, kezelésük formáit és intézményeit. Kompetencia: az emberek közötti kapcsolatok kezelése, generációs különbségek felismerése, a pszichikus és szociális tényezők és a szervezeten belül kialakult különböző viszonyok, segítő rendszerek használata, társas viszonyok kezelése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Somlai Péter: Szocializáció Corvina kiadó 1997 Berne, Eric Emberi játszmák. Háttér Kiadó Kft., 2009 Ajánlott irodalom: Jobbágy Z.; Krizbai J.; Papp T. <i>Haderő és humánerőforrás-gazdálkodás</i>. Zrínyi Kiadó 2020 Klein S. <i>Munkapszichológia a 21. században</i>. Budapest, Edge 2000 Kiadó,2018 Steigerwald Krisztián: Generációk harca - Hogyan értsük meg egymást? Partvonal kiadó 2025		
Tantárgy felelőse: Dr. habil Krizbai János CSc, külső óraadó		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Afrika)	Kódja: HHDID1KO07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Az afrikai kontinens jelentősége a 21. századi biztonsági környezetben felértékelődőben van, amit jól jelez az Európa felé érkező migráció csak-úgy, mint a Magyar Honvédség szerepvállalása a földrészen futó válságkezelő műveletekben. Az egyes órák ennek megfelelően a kontinens fő biztonsági és politikai folyamataira fókuszálnának, különös tekintettel a gyenge államiság problémájára, a regionális konfliktusokra, a migrációra, a radikális iszlamista csoportok tevékenységére, a regionális integrációkra, illetve a klímaváltozásnak a kontinens biztonságára gyakorolt hatására. Ismeretanyag: A hallgató megismeri az afrikai kontinens fő biztonsági dinamikáit, a terror szervezetek tevékenységét, a gyenge államiságból fakadó problémákat, illetve ezek migrációs következményeit. Kompetencia: A hallgató képes lesz az afrikai válságok elemzésére, az azokat leíró fő keret- és értelmezési rendszer alkalmazására az egyes konfliktusok esetén, és vizsgálni azok regionális, illetve Afrikán kívüli, Európát és Magyarországot is potenciálisan érintő hatásait.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Paul D. Williams: War and Conflict in Africa. Polity, New York, 2016. 978-1509509058 Routledge Handbook of African Security. Routledge, London, 2013. 978-1138308323 Paul Nugent: Africa Since Independence. Palgrave, London, 2004. 978-0333682739 Ajánlott irodalom: Mario Azavedo: The Roots of Violence in Chad. Routledge, London, 1998, ISBN 9789056995836 Ken Rutherford: Humanitarianism Under Fire. London, Kumarin, 2008. ISBN: 978-1565492608		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Marsai Viktor egyetemi docens		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: EU közös biztonság- és védelempolitika	Kódja:	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hallgatók általános ismereteket kapjanak az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájának történelmi előzményeiről, intézményrendszeréről, jogi kereteiről, napjaink kihívásairól és annak értékeléséről. A feldolgozandó szakirodalom alapján ismerjék meg az EU védelempolitikájának főbb kezdeményezéseit, a külkapcsolati rendszerét, valamint legfőbb politikai és gazdasági stratégiai kapcsolatait. Ismeretanyag: 1. Az EU közös biztonság- és védelempolitikájának előzményei 2. Az EU közös biztonság- és védelempolitikájának jogi keretei és intézményrendszere 3. Az EU közös biztonság- és védelempolitikájának kihívásai és értékelése 4. Az Európai Védelmi Unió terve 5. Új kezdeményezések a védelempolitika területén 6. Az EU szomszédságpolitikája, illetve a keleti partnerség 7. Az EU és a Mediterráneum kapcsolata 8. Az EU és a NATO kapcsolata 9. Bővítés, EU és a Nyugat-Balkán, illetve az EU és Törökország kapcsolatai 10. EU KBVP műveletek és missziók Kompetencia: A hallgatók a gyakorlati foglalkozások a közösen feldolgozott szakirodalom alapján saját kutatásaik során képesé válnak a megszerzett ismeretek alkalmazására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Molnár Anna (2018): Az EU külkapcsolati rendszere. Budapest, Dialóg Campus, ISBN: 978-615-5877-07-0 Molnár Anna (2022): A közös kül- és biztonságpolitika és a közös biztonság és védelempolitika. In: Ördögh, Tibor (szerk.): Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, pp. 493-516. ISBN: 9789635317479 Jochen Rehl (ed.) (2021): Handbook on CSDP, The Common Security and Defence Policy of the European Union. Wien, Armed Forces Printing Centre, ISBN: 9783902275516 Anna Molnár – Mónika Szente-Varga Mónika – Éva Jakusné Harnos (eds.) (2023): Handbook of the EU Secure Project. Ludovika Press. Ajánlott irodalom:		

Balázs Péter (2016): Az Európai Unió külpolitikája. Budapest, Wolters Kluwer Kft. ISBN: 9789632956428

Gazdag Ferenc (2005): Európai integráció és külpolitika. Budapest, Osiris, ISBN: 9789633897843

Simon Zoltán (szerk.) (2017): Az Európai Unió a világban – uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest, L'Harmattan Kiadó, ISBN: 9789634142966

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Molnár Anna

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -

Tantárgy neve: Nemzetközi biztonsági szervezetek	Kódja: HHDID1KO09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a szemináriumok során a hallgatók általános ismereteket kapjanak főbb nemzetközi biztonsági intézmények elméleti háttérével, felépítésével, illetve működésével kapcsolatban. A hallgatók megismerik a Magyarország számára kulcsfontosságú nemzetközi biztonsági intézmények alapidokumentumait, működésük politikai összefüggéseit (NATO, EU, ENSZ, EBESZ). Gyakorlati példák alapján a tantárgy részét képezi e szervezetek működésének biztonságpolitikai szempontú értelmezése és missziós tevékenységének ismertetése. Ismeretanyag: 1-2. Bevezetés, nemzetközi szervezetek osztályozása, működése, tagság 2-3. ENSZ, szakosított intézmények, missziók 3-4. Európai Unió, fejlődése, intézmények 5-6. EU közös kül- és biztonságpolitikája 11-12. EBESZ működése, szervei, missziók 7-8. NATO fejlődése, tagság, működése, 9-10. NATO parancsnoki struktúra, tevékenységei Kompetencia: A hallgatók a gyakorlati foglalkozások a közösen feldolgozott szakirodalom alapján saját kutatásaik során képesé válnak a megszerzett ismeretek alkalmazására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Molnár Anna - Szenes Zoltán – Marsai Viktor (szerk.) (2019): Nemzetközi biztonsági szervezetek. Dialog Campus Kiadó, ISBN 978-615-5945-75-5 2. Molnár, Anna; Molnár, Dóra; Szenté-Varga, Mónika (szerk.) (2024): International Security Organisations. Ludovika, ISBN 978-963-653-024-2 3. Prandler Árpád, Blahó András (2014): Nemzetközi szervezetek és intézmények, Akadémiai Kiadó, ISBN: 9789630595278 4. Buzan, Barry, Hansen, Lene (2016): The evolution of international security studies, Cambridge, Cambridge University Press, ISBN: 9780521694223 Ajánlott irodalom: 5. Molnár Anna (2018): Az EU külkapcsolati rendszere. Budapest, Dialóg Campus, ISBN: 978-615-5877-07-0		

6. Zoltán Szenes (2018): Military Security Today. New Threats, New Wars, New Theories. In: Finszter, Géza; Sabjanics, István (szerk.) Security challenges in the 21st century, Budapest: Dialóg Campus Kiadó, pp. 69-104.
7. Paul D. Williams and Matt McDonald (ed.) (2023): Security Studies. London: Routledge, ISBN: 9781003247821
8. Molnár Anna (2022): A közös kül- és biztonságpolitika és a közös biztonság és védelempolitika. In: Ördögh, Tibor (szerk.): Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, pp. 493-516. ISBN: 9789635317479

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Molnár Anna

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: -

Tantárgy neve: Fokozatos válságkezelés a védelmi és biztonsági igazgatásban	Kódja: HHDID	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: az ország védelmét és biztonságát szolgáló védelmi és biztonsági igazgatás jogelődjének, a védelmi igazgatás szerepének áttekintése, a 21. század biztonsági kihívásai, a rájuk adott válaszok természeti és ipari veszélyhelyzetek bekövetkezésekor, a katasztrófák kezelésének összkormányzati szempontjai, a védelmi és biztonsági igazgatás szintjeinek működése, a Nemzeti Katonai Stratégia és Nemzeti Biztonsági Stratégia szerinti jelen kihívások és az azok képezte védelmi és biztonsági események következményeinek felszámolása a fokozatos válságkezelés elve alapján. Ismeretanyag: 1. A védelmi igazgatás fejlődésének áttekintése, különös tekintettel a 2000. január 1-től 2022. november 1-jéig terjedő időszakra. 2. A 21. századi biztonsági kihívások, fenyegetések és az ezekre adott különféle válaszok, kiemelten a természeti és ipari katasztrófák okozta veszélyhelyzetekben. 3. A katasztrófák kezelésének perspektívái és az összkormányzati kapcsolódások a 21. században a védelmi és biztonsági törvény hatályba lépésének időszakában. 4. A védelmi és biztonsági igazgatás országos, területi és helyi elemeinek rendszere, működése, sajátosságai. 5. A honvédelem és a katasztrófavédelem kihívásai a 21. században a Nemzeti Katonai Stratégia és a Nemzeti Biztonsági Stratégia tükrében. 6. A védelmi és biztonsági események, a katasztrófák következményei felszámolásában a fokozatosság elve, a fokozatos válságkezelés elvének jelentősége. Kompetencia: a doktoranduszok ismerjék meg a védelmi és biztonsági igazgatás jogelődjének számító védelmi igazgatás történetét a 2000. január 1-én életbe lépett reformjától a védelmi és biztonsági igazgatás hatályba lépéséig, úgyszintén a védelmi igazgatás intézményének segítségével kezelt veszélyhelyzeteket. Rendelkezzenek átfogó ismeretekkel a katasztrófák kezelésének összkormányzati kapcsolódási szempontjairól, a védelmi és biztonsági igazgatás rendszeréről, működéséről. A doktoranduszok sajátítsák el hazánk földrajzi elhelyezkedéséből, társadalmi-gazdasági helyzetéből adódó kihívásokat a Nemzeti Katonai Stratégia és a Nemzeti Biztonsági Stratégia tükrében, a kihívások, mint védelmi és biztonsági események felszámolásában a fokozatos válságkezelés megvalósításának eszközeit, lehetőségeit.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		

Kötelező irodalom:

1. Muhoray Árpád: A katasztrófavédelmi igazgatás rendszere, helye, szerepe a védelmi igazgatási feladatok ellátása során. In: A védelmi igazgatás rendszere a honvédelmi igazgatással való kapcsolatának elméleti és gyakorlati összefüggései. Szerkesztette: Hornyacsek Júlia Dialóg Campus Kiadó 2019. pp:1-152, pp: 111-132 ISBN 978-615-5945-67-0
2. Muhoray Árpád: A vörösiszap katasztrófa mentési, helyreállítási és újjáépítési feladatai. In: Polgári Védelmi Szemle XV. évf. 2023. pp:223-260 ISSN: 1788-2168
3. Muhoray Árpád: A védelmi és biztonsági események, a katasztrófák következményei felszámolásában a fokozatosság elve. In: Polgári Védelmi Szemle XVII. évf. 2025 pp. 312-321 ISSN: 1788-2168
4. Dr. Kádár Pál: Az Alaptörvény kilencedik módosítása, valamint a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény hatályba lépését követő feladatok. Előadás ppt. 2021. 10. 27. Védelmi Igazgatási Konferencia

Ajánlott irodalom:

1. Dr. Muhoray Árpád: A katasztrófavédelem kihívásai a 21. században a nemzeti biztonsági stratégia tükrében. In: Nemzeti Közsolgálati Egyetem Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2021/16. Szerkesztő: Dr. Kádár Pál PhD, ISSN 2786-2283 pp. 1-16
2. Muhoray Árpád: Védelmi és biztonsági igazgatás új szempontok szerint. Védelem Tudomány Folyóirat szám 9. Évf. különszám. (2024): VI. Polgári Védelmi Munkaműhely Online tudományos konferencia

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Muhoray Árpád ny. pv. vezérőrnagy, PhD c. egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Védelmi informatikai rendszerek, alkalmazások	Kódja: HHDID8KSZ09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa (ea. / szem. / gyak. / konz.) és száma: konz. 6 óra (3 x 2 óra)		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: A kutatói szeminárium során a védelmi szféra informatikai rendszereinek, alkalmazásainak kérdéseit érintő, a doktorandusz kutatási témájához kapcsolódó kutatási részfeladat kerül végrehajtásra, amelynek az értékelés alapját képező eredménye egy publikáció formátumú szemináriumi dolgozat. <u>Ismeretanyag:</u> A védelmi szféra informatikai rendszerei, alkalmazásai kérdésein belül a kutatói szeminárium választott kutatási részfeladatától függően változó. <u>Kompetencia:</u> Kutatási részfeladat célkitűzéseinek megfogalmazása, a vonatkozó szakirodalom feldolgozása, a kutatási eredmények megfogalmazása, a tudományos publikációkkal szemben támasztott követelményeknek megfelelő formába öntése.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ajánlott irodalom: - a kutatói szeminárium irányított kutatás jellegéből következően konkrét irodalom nem jelölhető meg;		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Munk Sándor prof. em., DSc		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat) nincsenek		

Tantárgy neve: Hadsereg és határvédelem az ókori Rómában	Kódja: HHDID4KSZ12U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: nappali 20 óra elmélet 0 gyakorlat; levelező 6 óra elmélet 0 gyakorlat		
A számonkérés módja: órai munka és zh		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: A Római Birodalom állandó hadsereget és állandó határvédelmi rendszert tartott fenn. A tantárgy szakmai tartalma, a római hadsereg fejlődése, összetétele és a római határvédelmi rendszer kiépülése, módszertana. Az évszázadok során változtak a külső kihívások és a belső feltételek is, amelyek a hadsereget és a határvédelmi rendszert is befolyásolták. A jól ismert történelmi adatok a mai világ szempontjából is több hasznosítható tanulságot hordoznak.		
Kötelező irodalom: 1. Hahn István (szerk): A hadművészet ókori klasszikusai, Zrinyi, Budapest 1963. 2. Visy Zsolt: A ripa Pannonica Magyarországon, Budapest 2000. 3. Forisek Péter: Arrianos-tanulmányok. Stratégia és taktika a Kr. u. 2. századi római hadseregben Arrianos Ektaxis kata Alanón-ja alapján - Történelem (Máriabesnyő, 2013) Ajánlott irodalom: 1. Adrian Goldsworthy: The Complete Roman Army, London, 2011. (= Adrian Goldsworthy, A római hadsereg története, Alexandra Kiadó, 2004) 2. Kertész István: Ókori hősök, ókori csaták, Budapest 1985. 3. Peter Connolly: Tiberius Claudius Maximus: the legionary, Oxford 1988.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nagyernyei Szabó Ádám DSc kutatóprofesszor, t. őrnagy		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Katonaság és vallás az ókori Rómában	Kódja: HHDID4KSZ12U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: nappali 20 óra elmélet 0 gyakorlat; levelező 6 óra elmélet 0 gyakorlat		
A számonkérés módja: órai munka és zh		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I-IV.		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgy-leírás: Az európai civilizáció egyik alapjának számító római kultúra meghatározó eleme volt a vallásrendszer, aminek szertartási oldala fontosabb volt, mint a spirituális része. A rendszer elemei fogalmi szinten is áthatották a korabeli gondolkodást, illetve máig hatóan beépültek az európai kultúrába. Meghatározónak számítottak az államigazgatás és a közjog fejlődésében is. A katonaság vallásának célja a diszciplína tartása, az állam iránti hűség és elkötelezettség fenntartása, a személyes motiváció szinten tartása, az erkölcsi fölény megőrzése és az összetartás fejlesztése, az állandó hadsereg szellemi hátterének biztosítása. A rendszernek sok eleme tanulságos ma is, s bármilyen korban hasznosítható, különösen a hadsereg moráljának fenntartásához.		
Kötelező irodalom 1. Balázs Sándor (szerk.): Római regék és mondák. Budapest, 1974 (https://mek.oszk.hu/00600/00692/00692.pdf) 2. Gáspár Dorottya: Eskü a rómaiaknál és a sacramentum militiae. Budapest, 1982. (https://www.szaktars.hu/akademiai/view/gaspar-dorottya-esku-a-romaiaknal-es-a-sacramentum-militiae-1982/?pg=0&layout=s) 3. Alfred von Domaszewski: Die Religion des römischen Heeres. Trier, 1895. (https://books.google.lu/books?id=tOWfAAAAAAAJ&printsec=front-cover&hl=de&source=gbs_atb#v=onepage&q&f=false) 4. M. Tullius Cicero: A kötelességekről. (https://real-eod.mtak.hu/8629/1/MTA_Konyvek_291054_.pdf) 5. Thomas Köves Zulauf: Bevezetés a római vallás és monda történetébe. Telosz, Budapest, 1995. Ajánlott irodalom: 1. Hahn István (szerk.): Róma istenei, Budapest. Gondolat, 1975. (https://vmek.oszk.hu/05400/05422/05422.pdf) 2. M. Tullius Cicero, Az istenek természete (ford. Havas László), Budapest, Heli-kon, 1985. 3. M. Tullius Cicero: A törvények (ford. Simon Attila), Budapest, Gondolat, 2004. (https://www.academia.edu/625552) 4. M. Tullius Cicero: Az Állam (ford. Hamza Gábor), Akadémiai Kiadó: Budapest, 2026. (https://mersz.hu/dokumentum/cicero_11/#cicero_part04) 5. Henry Chadwick: A korai Egyház, Budapest, Osiris, 2003.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nagyernyei Szabó Ádám DSc kutatóprofesszor, t. őrnagy		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Az informatikai módszerek és eszközök katonai alkalmazásának sajátosságai és feltételei	Kódja: HHDID7KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa (ea. / szem. / gyak. / konz.) és száma: szeminárium 20 ó (N); 6 ó (L)		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): GYJ.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: <u>Ismeretanyag:</u> A katonai informatikai rendszerek vizsgálata és működési tapasztalatainak elemzése, amelyek elősegíthetik a magyar szervezetek eredményes és hatékony tevékenységét. <u>Kompetencia:</u> Olyan ismeretek nyújtása, amelyek a külföldi katonai informatikai rendszerek elemzésével elősegíthetik az informatikai rendszerek hazai fejlesztését. A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • A katonai informatikai rendszerek rendelkezésre álló dokumentumai. (Folyamatos frissítéssel.) Ajánlott irodalom: • A feldolgozandó országok katonai informatikai rendszereinek rendelkezésre álló dokumentumai. (Folyamatos frissítéssel.) Megjegyzés: A feldolgozandó irodalmak listája folyamatosan változik, amelynek koordinálása a tantárgyfelelős feladata.		
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Négyesi Imre PhD. tanszékvezető egyetemi docens		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>) Dr. habil. Négyesi Imre PhD. tanszékvezető egyetemi docens		

Tantárgy neve: Mesterséges Intelligencia a védelmi szférában	Kódja: HHDID8KSZ15	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: szeminárium 20 ó (N); 6 ó (L)		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: GYJ		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: <u>Ismeretanyag:</u> A védelmi szféra informatikai rendszereinek vizsgálata és működési tapasztalatainak elemzése, amely elősegítheti a védelmi szférába tartozó magyar informatikai rendszerek eredményes és hatékony működését. <u>Kompetencia:</u> Olyan ismeretek nyújtása a mesterséges intelligencia felhasználási lehetőségeiről, amelyek elősegíthetik a védelmi szféra informatikai rendszereinek fejlesztését a mesterséges intelligencia lehetőségeinek felhasználásával.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		
Kötelező irodalom: Stuart J. Russel – Peter Norvig: Mesterséges intelligencia modern megközelítésben (Panem Könyvkiadó, Budapest, 2000, ISBN 963 545 241 1) Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának lehetőségei (első kötet) (Zrínyi Kiadó, Budapest, 2022, ISBN 978-963-327-902-1) Ajánlott irodalom: Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának lehetőségei, A mesterséges intelligencia a XXI. századi hadművészetben és a háborúkban (második kötet) (Zrínyi Kiadó, Budapest, 2023, ISBN 978-963-327-906-9) A mesterséges intelligencia felhasználásának eredményeit bemutató egyéb dokumentumok. (Folyamatos frissítéssel.) Megjegyzés: A feldolgozandó irodalmak listája folyamatosan változik, amelynek koordinálása a tantárgyfelelős feladata.		
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>) Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		

Tantárgy neve: Tábori, rendőrségi, katasztrófavédelmi és közigazgatási (e-kormányzati) informatikai rendszerek	Kódja: HHDID8KSZ10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: szeminárium 20 ó (N); 6 ó (L)		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: GYJ)		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása: <u>Ismeretanyag:</u> A tábori informatikai rendszerek hazai és külföldi vizsgálata. Rendőrségi informatikai rendszerek EU-s szabályozása. Közigazgatási informatikai rendszerek EU-s szabályozása. Katasztrófavédelmi informatikai rendszerek EU-s szabályozása. Rendőrségi, közigazgatási és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek magyarországi szabályozása. Külföldi rendőrségi informatikai rendszerek és alkalmazások jelenlegi helyzete, tapasztalatai. Külföldi közigazgatási informatikai rendszerek és alkalmazások jelenlegi helyzete, tapasztalatai. Külföldi katasztrófavédelmi informatikai rendszerek és alkalmazások jelenlegi helyzete, tapasztalatai Tábori, rendőrségi, közigazgatási és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek és alkalmazások fejlesztési lehetőségei Magyarországon. <u>Kompetencia:</u> Olyan külföldi tábori, közigazgatási, rendőrségi és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek vizsgálata és működési tapasztalatainak elemzése, amelyek elősegíthetik a magyar szervezetek eredményes és hatékony tevékenységét. Külföldi közigazgatási, rendőrségi és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek elemzése és összevetése a magyar rendszerekkel. A tapasztalatok feldolgozása, fejlesztési lehetőségek kidolgozása.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)		
Kötelező irodalom: Dr. Munk Sándor: Katonai informatika I. (egyetemi jegyzet) Dr. Munk Sándor: Katonai informatika II. (egyetemi jegyzet) Dr. Munk Sándor: Katonai informatika III. (egyetemi jegyzet) Ajánlott irodalom: A tábori, közigazgatási, rendőrségi és katasztrófavédelmi informatikai rendszerek rendelkezésre álló dokumentumai. (Az oktató által meghatározott, folyamatosan frissítésre kerülő irodalmak.) Megjegyzés: A feldolgozandó irodalmak listája folyamatosan változik, amelynek koordinálása a tantárgyfelelős feladata.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat) Dr. habil. Négyesi Imre ezds. PhD.		

Tantárgy neve: Korunk fegyveres konfliktusainak jellemzői	Kódja: HHDID5KO28	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: 20/ 6 óra előadás		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): MSc.		
Tantárgy-leírás: A kurzus fő célja célja, hogy a hallgatók mélyreható ismereteket szerezzenek a modern fegyveres konfliktusok természetéről, dinamikájáról, okairól és következményeiről. Ennek során az ismeretanyag tartalmazza: a posztszovjet korszak utáni korszak fegyveres konfliktusainak ismeretét és azok jellemzőit a korábbi időszakok fegyveres összevetésével összhangban. Kompetenciák: a hallgatóknak olyan kompetenciákat kell elsajátítaniuk, amelyek mind a tudományos kutatásban, mind a gyakorlati alkalmazásokban hasznosak. A hallgatóknak képesnek kell lenniük a háborúval és konfliktusokkal kapcsolatos klasszikus és kortárs elméletek megértésére, kritikájára és alkalmazására. Továbbá képesnek kell lenniük a konfliktusok okainak és dinamikájának elemzésére, ami magában foglalja a modern fegyveres konfliktusok komplex okainak és dinamikájának elemzését, beleértve a politikai, társadalmi és gazdasági tényezőket.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Kaldor, M. (2012). New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era (3rd ed.). Stanford University Press. 2. Resperger, István ; Kiss, Álmos Péter ; Somkuti, Bálint ; Isaszegi, János (szerk.): Aszimmetrikus hadviselés a modern korban: Kis háborúk nagy hatással Budapest, Magyarország : Zrínyi Kiadó (2013) , 421 p. ISBN: 9789633275924 3. James P. FARWELL (2012): Persuasion and power: The art of strategic communication. Georgetown University Press, Washington D.C., ISBN 978-1-58901-942-3 Ajánlott irodalom : 3. Derina HOLTZHAUSEN and Ansgar ZERFASS (Szerk): The Routledge Handbook of Strategic Communication(2015), Routledge, New York, ISBN 978-0-415-53001-9 4. Materials available on https://stratcomcoe.org/publications		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr habil. Németh József Lajos, PhD tudományos főmunkatárs		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Stratégiai kommunikáció és biztonság	Kódja: HHDID1KO12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (<u>ea.</u> /szem./ gyak. /konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 3/3 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A kurzus átfogó képet ad a stratégiai kommunikáció elméleti alapjairól, biztonsági kontextusairól és intézményi kereteiről. A hallgatók megismerik a modern információs környezetet alakító folyamatokat, a kommunikáció szerepét a nemzeti és nemzetközi biztonságban, valamint a stratégiai narratívák, befolyásolási műveletek és információs fenyegetések működését. A tárgy bemutatja a releváns elméleti modelleket, a döntéshozatali környezet kommunikációs dinamikáit, valamint a stratégiai kommunikáció kutatásának módszertani megközelítéseit. Ismeretanyag: A stratégiai kommunikáció elméleti alapjai; Információs környezet és biztonsági dimenziói; Stratégiai kommunikáció a nemzetbiztonságban és védelempolitikában; Dezinformáció, propaganda és információs fenyegetések; Módszertani ismeretek; Alkalmazott stratégiai kommunikáció Kompetencia: A kurzus fejleszti a hallgatók képességét komplex információs környezetek elemzésére, kommunikációs stratégiák értékelésére és kialakítására. Erősíti a kritikai gondolkodást, a biztonsági diskurzusok értelmezésének kompetenciáját, valamint a kutatástervezési és elemzési készségeket. A résztvevők képessé válnak stratégiai kommunikációs problémák tudományos igényű vizsgálatára, a kommunikációs eszközök biztonsági hatásainak értékelésére, valamint saját, bizonyítékokon alapuló érvelési keretek kialakítására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Németh, József Lajos Stratégiai kommunikáció Budapest, Magyarország: Magánkiadás (nemzetközi) (2021), 152 p. ISBN: 9786150105079 2. Research Handbook on Strategic Communication; Hardback Research Handbook on Strategic Communication Edited by Jesper Falkheimer, Professor of Strategic Communication and Mats Heide, Professor of Strategic Communication, Department of Strategic Communication, Lund University, 2022, Sweden; ISBN: 978 1 80037 988 6 Ajánlott irodalom:		

1.The Routledge Handbook of Strategic Communication(Edited.: Derina Holtzhau-
sen,Ansgar Zerfass,Derina Holtzhause,Ansgar Zerfass, kiadó: Taylor and Francis, 2014;
ISBN 0415530016)

2. James P. FARWELL: Persuasion and Power: The Art of Strategic Communication, Ge-
orgetown University Press, Washington DC, 2012

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): dr.habil.Németh József Lajos, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincs

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Közel-Kelet)	Kódja: HHDID1KO05	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (gyak.) és száma: Gyak: 10 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): harmadik szemeszter		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A Közel-Kelet viszonyai – a földrajzi közelség okán - Európa és Európa biztonsága szempontjából kiemelt fontossággal bírnak. A közelmúlt térségbeli eseményei migrációs hullámokat indítottak el Európa felé, mely (az Európai Unió) az események nyomában próbálta már meglévő intézményesített együttműködéseit (EMP, ENP, UfM) módosítani, illetve új stratégiát (GS) kidolgozni. A Közel-Kelet, annak is különösen a Földközi-tenger medencéjében fekvő része az Európai Unió számára politikailag és szimbolikusan is jelentős: itt az Unió még mindig befolyásos globális aktornak számít, igaz, elsősorban gazdasági, és kisebb mértékben politikai szempontból. A Közel-Kelet a világ egyik legkonfliktusosabb térsége, mely ún. „penetrated” régió is, azaz a regionális szereplők mellett a globális/külső szereplők is igen bonyolult szerepet játszanak. A hidegháború vége, majd a terrorizmus elleni háború és a 2003-as iraki háború a korábban is igen törékeny hatalmi egyensúlyt felborította. Az azóta hullámzó viszonyrendszer máig nem tudott nyugvópontra jutni. Régi és új konfliktusok alakítják a regionális rendet. Jóllehet ezek a nemzetközi rendszer szempontjából periferiálisnak tűnnek, a szereplők, a vitás kérdések, valamint az integráló tényezők a térség történetét folyamatosan a világpolitika napirendjén tartják. Ismeretanyag: A kurzus a Közel-Kelet és Észak-Afrika éppen aktuális konfliktuskatalógusának felvázolásával kezdődik, majd erre építve a diáknak fel kell dolgoznia az egyes konfliktusok történelmi hátterét, fő elemeit. Ezek alapján elemezzük az egyes konfliktusok aktuális állását, illetve azok regionális és globális hatásait. Kompetencia: A kutatás a közel-keleti változó hatalmi egyensúlyok rendszerében vizsgálja a térség aktuális konfliktusait, azok helyét és szerepét a regionális és a nemzetközi rendben. Az egyes konkrét kutatási témák kiválasztása a témavezető és a hallgató közös megegyezésével lesz kiválasztva. Ezek alapján a hallgató képes lesz a térségben választott biztonsági kihívás/esemény komplex elemzésére.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom:		

- N Rózsa E: Az Európai Unió szerepvállalása a Közel-Keleten és a Mediterráneumban, In: Molnár, Anna; Komlósi, Orsolya (szerk.) Az Európai Unió mediterrán térséggel összefüggő kapcsolata, Dialóg Campus Kiadó (2019) pp. 17-28. ISBN: 9786155920165
- N Rózsa Erzsébet : Az arab tavasz, Budapest: Osiris Kiadó, 2013 ISBN: 978-963-276-260-9.
- Arany Anett-N. Rózsa Erzsébet-Szalai Máté: Az Iszlám Állam kalifátusa. Osiris Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 9789632762784
- Csicsmann László és Gazdik Gyula tanulmányai

Ajánlott irodalom:

- Bertrand Badie: The imported state. The Westernization of the Political Order. Stanford University Press; 1 edition (April 1, 2000) ISBN-10 : 0804737673
- GAUSE III, F. Gregory: Beyond Sectarianism: The New Middle East Cold War. Brookings Institute, Doha, 2014. <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/English-PDF-1.pdf>
- PARSI, Trita (2007): Treacherous Alliance. The Secret Dealings of Israel, Iran and the U.S., Yale University Press, New Haven and London SBN 10: 0300143117
- ENTESSAR, Nader (2010): Kurdish Politics in the Middle East. Lexington Books, 2010
- Mehran Kamrava (2011): The Modern Middle East. A Political History since the First World War. Second Edition. University of California Press, Berkeley - Los Angeles – London, ISBN 0–520-24149-5
- DÉVÉNYI Kinga (ed): Studies on Political Islam and Islamic Political Thought. Gro-tius Könyvtár No. 008, Corvinus University of Budapest, AULA

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nagyné Rózsa Erzsébet, DSc, egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A hadiipari fejlesztések kiadásai	Kódja: HHDID5KSZ1U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: Megismertetni a doktorandusz hallgatókat a költségvetés szerkezetével, az előirányzatokkal, az erőforrások felhasználásával, a kiadások tervezésével hazai és nemzetközi szinten. Ismeretanyag: A képzés során a hallgatóknak olyan esettanulmányokat kell feldolgozniuk, amelyek a hadiipari fejlesztések következtében az egyes országok védelmi költségvetéséhez kapcsolódnak, úgy mint: - a költségvetés szerkezete; - a védelmi költségvetés felépítése, összehasonlítása a V4 országokéval; - K+F+I kiadások; - a hadiipari fejlesztések arányának vizsgálata; - a magyar hadiipari fejlesztésekkel foglalkozó társaságok analizálása; - Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program. Kompetencia: A doktoranduszok megismerik a költségvetés felépítését, az előirányzatok felhasználását, a különböző nemzetek hadiipari kiadásait. A megszerzett ismeretek birtokában képesek lesznek ezen kiadások nemzetközi összefüggésben történő kutatására, a már meglévő tapasztalatok tudományos módszerrel történő feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Butler, William J.: War at Any Price: Economic Costs Beyond the Federal Budget, New York, Nova Science Publisher, Inc., 2010 ISBN 978-1-53611-419-5 2. Markusen, Ann-DiGiovanna, Sean-C. Leary, Michael: From Defense to Development? In-ternational Perspectives on Realizing the Peace Dividend, London and New York, Routledge Taylor and Francis Group, 2003. ISBN 9780429230127 3. Michael E. O'Hanlon: The Science of War: Defense Budgeting, Military Technology, Logistics, and Combat Outcomes, Princeton University Press, 2013. ISBN 9780691157993 Ajánlott irodalom: 1. Közgazdasági és költségvetési szaklapok aktuális cikkei 2. Aktuális költségvetési törvények, zárszámadások 3. Pap Andrea őrnagy: A Honvédelmi Minisztérium gazdálkodásának aspektusai a 2005-2011. közötti időszakban doktori (PhD) értekezés NKE, 2013.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Pap Andrea, egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Pap Andrea, egyetemi docens, PhD		

Tantárgy neve: Akadémiai adatszakerzői módszerek	Kódja:	Kreditszáma: 3
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 15 óra, Gyak: 15 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja megismertetni a hallgatókkal a nagy nyelvi modelleken (LLM) keresztül az akadémiai szöveggenerálás és -módosítás módszereit, amelyek magukban foglalják a helyesírás és nyelvhelyesség javítását, a szöveg stílusának módosítását, valamint az át- és megszerkesztést. Bemutatjuk az LLM-ek legfontosabb csapdáit és azok elkerülésének módjait, az LLM-ek és mesterséges intelligencia alapú programok (pl. Scispace, Grammarly, Deep-L) használatát és finomítását, valamint a személyes feladatokhoz való alkalmazásukat, például tanulási útmutatók és jegyzetek készítésére. A tantárgy célja továbbá bemutatni, hogyan növelhető a hatékonyság ezek segítségével, például tények kiemelésével és előadások összefoglalásával, tanulási források keresésével, esszék ellenőrzésével stb., valamint hogyan automatizálhatók az unalmas és ismétlődő feladatok a mesterséges intelligencia segítségével. Külön hangsúlyt fektetünk arra, hogyan lehet profi és biztonságos módon, plágium és tudományetikai vétség nélkül használni ezeket a modelleket, valamint a profi promptolás technikáira. Ismeretanyag: Alapfogalmak és a mesterséges intelligencia története A mesterséges intelligencia szerepe a felsőoktatásban** Egyetemi szabályozások A nagy nyelvi modellek (LLM) működése LLM csapdák és elkerülésük Mesterséges intelligencia (MI) alapú programok használata (Scispace, Grammarly, Deep-L, stb.) Személyes feladatok támogatása LLM-ekkel Hatékonyságnövelés MI segítségével Ismétlődő feladatok automatizálása Etikus MI használat, plágium és tudományetika Profi promptolás technikái Chatbotok az akadémiai életben Szövegmanipuláció és jegyzetkészítés AI-val Szakirodalmi vázlatok generálása Jövőbeli trendek a mesterséges intelligenciában Kompetencia: Tudása: - Ismeri a nagy nyelvi modellek (LLM) működésének alapjait. - Érti az akadémiai szöveggenerálás és -módosítás módszereit. - Ismeri a mesterséges intelligencia alapú programok használatát. Képességei: - Képes alkalmazni az LLM-eket és AI alapú eszközöket az akadémiai munkában. - Képes tanulási anyagok készítésére és szövegek javítására. - Képes hatékonyságának növelésére az AI eszközök segítségével.		

Attitűdje:

- Nyitott az új technológiák alkalmazására.
- Etikusan és felelősségteljesen használja a mesterséges intelligenciát.
- Elkötelezett a plágium és tudományetikai normák betartása iránt.

Autonómiaja és felelőssége:

- Képes önállóan alkalmazni a tanult eszközöket saját kutatási és tanulási feladataiban.
- Felelősséget vállal az AI eszközök helyes és etikus használataért.

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

1. Petruska Ferenc (2024). Opportunities and challenges of application artificial intelligence in Hungarian military officer training (Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2024/19). Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely.
2. Petruska Ferenc (2024). Mesterséges intelligencia a csatatéren: jog és erkölcs. KERESZTÉNY-ZSIDÓ TEOLÓGIAI ÉVKÖNYV, 25, 232-249.
3. Petruska Ferenc (2024). A nagy nyelvi modellek sebezhetőségei. Vannak gyenge pontjai a mesterséges intelligenciának? Ludovika.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem.
4. Petruska Ferenc (2024). Egy érem két oldala? Miért káros mindig a doxing? Hogyan lehet a whistleblowing hasznos is? Ludovika.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Retrieved
5. Petruska Ferenc (2024). Mivel foglalkozik egy akadémiai adatszakerő? Pontos definíciója és helye még mindig vita tárgyát képezi. Ludovika.hu, Nemzeti Közzolgálati Egyetem.

Ajánlott irodalom:

1. Bostrom, N.: Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford University Press, 2014. ISBN: 978-0-19-967811-2
2. Floridi, L.: The Ethics of Artificial Intelligence. Oxford University Press, 2022. ISBN: 978-0-19-289532-5
3. Russell, S., Norvig, P.: Mesterséges intelligencia modern megközelítésben. Panem Kiadó, Budapest, 2017. ISBN: 978-963-545-000-7

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Petruska Ferenc alezredes, PhD egyetemi docens, tanszékvezető**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Különleges jogrend	Kódja: HHDID4KSZ01	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik félévben felvehető		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek a külföldi és kiemelten a hazai különleges jogrendről, annak alaptörvényi alapjairól, történeti fejlődéséről és gyakorlati alkalmazásáról. A képzés során a hallgatók megismerkednek a különleges jogrend különböző tényállásaival. A hallgatók megismerik a különleges jogrend hatálybalépésének feltételeit, a jogalkotás folyamatát, a jogszabályok alkotmányosságát és gyakorlati alkalmazhatóságát. A tárgy célja továbbá, hogy a hallgatók képesek legyenek a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályok értelmezésére, alkalmazására és kritikai értékelésére, valamint, hogy megértsék a különleges jogrend szerepét és jelentőségét egy demokratikus jogállamban. Ismeretanyag: 1. Országvédelem a honalapítástól a politikai rendszerváltozásig Magyarországon 2. A hazai különleges jogrend szabályozása a rendszerváltozástól napjainkig 3. A különleges jogrend nemzetközi szabályozása 4. A különleges jogrend, a védelmi igazgatás és a védelmi és biztonsági igazgatás kapcsolata 5. A különleges jogrend intézményének működési mechanizmusa és jellemzői 6. A különleges jogrendre vonatkozó alaptörvényi szabályozás (védelmi alkotmány) 7. A különleges jogrendi rendelkezések alkalmazhatósága a gyakorlati tapasztalatok és elméleti kritikai elemzések alapján 8. A koronavírus világjárvány kezelésének tapasztalatai és jogszabályi háttere 9. A különleges jogrendi szabályozás törvényi és az alatti szabályozási szintjei 10. A védelmi és biztonsági reform folyamata, állomásai és céljai 11. A különleges jogrend reform során kialakult és a reformot megelőző szabályozottságának összehasonlítása 12. A különleges jogrendi esetkörökre és közös szabályokra vonatkozó rendelkezések összehasonlító elemzése 13. A különleges jogrendi garanciák rendszerének elemzése 14. Az átmeneti időszaki szabálykeret vizsgálata és elemzése Kompetencia: Tudása – Ismeri a különleges jogrend fogalmát, alkotmányos alapjait és a kapcsolódó jogszabályokat. – Ismeri a különleges jogrendi tényállások típusait, azok jellemzőit és a kihirdetésük feltételeit. – Ismeri a rendkívüli intézkedések bevezetésének szabályait és a különleges jogrend megszüntetésének eseteit és módját.		

- Rendelkezik a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályok elemzéséhez és értelmezéséhez szükséges ismeretekkel.

Képességei

- Képes a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályokat elemezni és értelmezni.
- Képes a különleges jogrendi időszakokban hozott döntéseket jogszerűen meghozni és végrehajtani.
- Képes a különleges jogrenddel kapcsolatos helyzetekben a jogszabályi keretek között eljárni.
- Képes a különleges jogrenddel kapcsolatos kérdésekben szakmai tanácsot adni.

Attitűdje

- Elkötelezett a jogállamiság és az alkotmányos rend védelme iránt.
- Tiszteletben tartja az alapvető jogokat és szabadságokat különleges jogrendi időszakokban is.
- Felelősségteljesen jár el a különleges jogrenddel kapcsolatos döntések meghozatalakor és végrehajtásakor.
- Törekszik a szakmai ismeretek folyamatos fejlesztésére a különleges jogrend területén.

Autonómiája és felelőssége

- Önállóan képes a különleges jogrenddel kapcsolatos jogszabályokat értelmezni és alkalmazni.
- Felelősséget vállal a különleges jogrenddel kapcsolatos döntéseiért és azok következményeiért.
- Képes önállóan és felelősségteljesen döntéseket hozni különleges jogrendi helyzetekben.

Kötelező irodalom:

FARKAS Ádám és KELEMEN Roland. *Szülla és Kharübdisz között – Tanulmányok a különleges jogrend elméleti és pragmatikus kérdéseiről, valamint nemzetközi megoldásairól*. Budapest: Palatia Nyomda és Kiadó Kft., 2020. ISBN 978-615-6248-00-8 http://www.hadijog.hu/wp-content/uploads/2020/11/Szk%C3%BClla-%C3%A9s-Kar%C3%BCbdisz_Online.pdf.

TILL Szabolcs. *Különleges jogrend 2020-2023*. Budapest: Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság, 2022. ISBN: 978-963-588-000-3

Ajánlott irodalom:

KÁDÁR Pál, szerk. *A védelmi és biztonsági szabályozás magyarországi reformja*. Első kiadás. Budapest: Nemzeti Közszerológati Egyetem Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, 2023. ISBN 978-963-498-595-2

<https://hhk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/kutatomuhelyek/vedelmi-biztonsagi-szabalyozasi-es-kormanyzastani-kutatomuhely/tkp2021-nva-16-vedelmi-es-biztonsagi-szabalyrendszer-reform>.

FARKAS Ádám és KÁDÁR Pál, szerk. *Magyarország katonai védelmének közjogi alapjai*. Budapest: Zrínyi Kiadó, 2016. ISBN 978-963-327-700-3

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Petruska Ferenc, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Kádár Pál, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Dr. Petruska Ferenc, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens, PhD

Dr. Puskás Anna, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Dr. Vikman László, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Tantárgy neve: A természetes és az épített környezet hadijogi védelme	Kódja: HHDID5GY1	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik félévben felvehető		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A képzés során a hallgatók megismerik a nemzetközi hadijog rendszerét, céljait, alapelveit és alkalmazhatóságát, a polgári javak fegyveres összetűzések során való védelmére vonatkozó nemzetközi jogi szabályozás történelmi hátterét, egyes elemeit, azok jelentőségét a műveletek tervezésében és lefolytatásában. A program elvégzésével a hallgatók ismereteket szereznek a nemzetközi hadijog természetes környezet és a polgári javak megkímélésére és védelmére vonatkozó jogokról és köteleességekről, valamint képessé válnak azok komplex gyakorlati alkalmazására. Emellett a program fejleszti a hallgatók angol nyelvtudását is. Ismeretanyag: 1. A hadijog rendszere, célja, alapelvei, alkalmazhatósága. 2. A polgári javak hadijogi védelmének fejlődése, forrásai. Általános és különleges védelem. 3. A védettség elvesztése, a katonai célpont kérdése. 4. Nemzetközi büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségei. 5. Polgári védelem, polgári védelmi épületek és eszközök védelme. Különleges védelem alatt álló helységek, övezetek (biztonsági övezetek, semlegesített övezetek, demilitarizált övezetek, nem védett települések). Esettanulmány-feldolgozás. 6. Kulturális javak és kegyhelyek védelme. Esettanulmány-feldolgozás. 7. Veszélyes erőket tartalmazó létesítmények védelme. Esettanulmány-feldolgozás. 8. Egészségügyi alakulatok, szállítóeszközök, egészségügyi létesítmények védelme. Esettanulmány-feldolgozás. 9. Polgári lakosság létfenntartásához szükséges javak védelme. Esettanulmány-feldolgozás. 10. Hadifogolytáborok, internáló táborok védelme. Esettanulmány-feldolgozás. 11. A természetes környezet védelmének fogalma és indokai. Esettanulmány-feldolgozás. 12. A természetes környezet közvetlen védelme fegyveres összeütközések előtt, alatt és után. 13. A természetes környezetet pusztító háborús kísérőjelenségek (orvvadászat, erdőirtás, természeti kincsek felélése, stb.) elleni küzdelem. 14. Állatok fegyveres összetűzések során való védelmének nemzetközi jogi lehetőségei. Esettanulmány-feldolgozás. Kompetencia: Tudása - Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a nemzetközi hadijog rendszeréről és egyes szabályozási elemeiről és összefüggéseiről, valamint a kapcsolódó etikai normákról. - Ismeri a nemzetközi büntetőjogi felelősségre vonás intézményeit.		

- Részletes ismeretekkel rendelkezik a különleges védelem alatt álló polgári javak és természetes környezet fegyveres összetűzések védelmében való nemzetközi jogi szabályozásáról.
- Ismeri a kutatáshoz vagy tudományos munkához szükséges, széles körben alkalmazható problémamegoldó és esetfeldolgozó technikákat.

Képességei

- Képes magas szinten alkalmazni a szakterminológiát magyarul és angolul is.
- Képes idegen nyelvű szakirodalom olvasására, feldolgozására.
- Képes kritikus gondolkodásra és komplex helyzetek szakmai szempontú értékelésére szóban és írásban.
- Képes absztrakt jogi normák eseti szintű alkalmazására.
- Képes a munkájához szükséges módszerek és eljárások kiválasztására, azok egyedi és komplex alkalmazására.
- Képes magas színvonalú elemzésekre és szakértői munkára.
- Képes az együttműködésben folyó munkavégzésre.

Attitűdje

- Nyitott ismereteinek gyarapítása iránt.
- Feladatai ellátása során együttműködési készség jellemzi, törekszik a beosztottak bevonására a döntési folyamatokba.
- Törekszik feladatellátása során a megfelelő önkontroll, tolerancia, empátia és az előítéletektől mentes gondolkodás és viselkedés tanúsítására.
- Munkájában és emberi kapcsolataiban megbízhatóság jellemzi.
- Elkötelezett a minőségi szakmai munkavégzés iránt.
- Nyitott szakterülete új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására, elkötelezett önmaga folyamatos képzésére.

Autonómiája és felelőssége

- Képes a körülmények és befolyásoló tényezők figyelembe vételével, szakirodalmi ismereteire és problémamegoldó készségeire támaszkodva általános és specifikus kérdések elemzésére és kidolgozására.
- A szakterületén megjelenő folyamatokban képes önállóan döntéseket hozni, azokat felelősséggel, a jogszabályi keretek figyelembevételével végrehajtani.
- Képes önállóan és másokkal együttműködve hozzájárulni a tevékenységi körébe tartozó kutatásokhoz, fejlesztésekhez és projektekhez a kitűzött cél elérése érdekében;
- Képes képviselni saját szakmai véleményét döntéshozatali helyzetben;
- Képes felelősséget vállalni a nemzetközi hadijogi szabályokkal összefüggő döntésekért és azok lehetséges hatásaiért.

Kötelező irodalom:

1. Lattmann Tamás: Nemzetközi humanitárius jog. NKE-tansegédlet, 2013.
<http://hdl.handle.net/20.500.12944/100104>
2. Kende Tamás – Nagy Boldizsár – Sonnevend Pál – Valki László (szerk.): Nemzetközi jog. Második, átdolgozott kiadás, Wolters Kluwer Hungary Kft., 2019. ISBN: 978 963 295 908 5

3. Jo Morris – Libby Anderson: A Practical Guide to the Law of Armed Conflict, Law Brief Publishing, 2018. ISBN: 978-1911035619

Ajánlott irodalom:

1. NATO STANAG 2449 Training in the Law of Armed Conflict ATrainP-2 December 2010
2. Webpage of ICRC: Law of Armed Conflicts. <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/misc/5p8ex4.htm>
3. Emily Crawford – Alison Pert: International Humanitarian Law. Second Edition, Cambridge University Press, 2020. ISBN: 9781108727716

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Petruska Ferenc, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Petruska Ferenc, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék tanszékvezető, egyetemi docens, PhD

Dr. Puskás Anna, NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék, tudományos munkatárs, PhD

Tantárgy neve: A magyar nemzetbiztonsági intézményrendszer stratégiai szintű vizsgálata	Kódja: HHDID7KO40	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: Nemzetbiztonsági szolgálatok szervezeti felosztására, kormányzati irányítására kialakult gyakorlat. Leírás szempontjai. A magyar megoldás vizsgálata, kialakulás, módosulás, előnyök, hátrányok. Alakító tényezők. Továbbfejlődés lehetséges irányai. Kompetencia: A hallgató képes a szervezeti modellek azonosítására, leírására, előnyök és hátrányok azonosítására, az egyes országokban konkrétan kialakult helyzet vizsgálatára, értékelésére.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: - Boda József – Regényi Kund (Szerk.): A hírszerzés története az ókortól napjainkig. Budapest, Ludovika, 2019. ISBN 9786155945961. - Urbán Attila: A koordinációs folyamatok intézményi evolúciója a magyar nemzetbiztonsági igazgatásban. In: Nemzetbiztonsági Szemle, 8. évf. (2020) 1. sz., pp 5-32. ISSN 20643756 online - Béres János (Szerk.): Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok. Budapest, Zrínyi, 2018. ISBN 9789631295481 - Kovács Zoltán András – Dobák Imre: Korszakváltások a magyar nemzetbiztonsági intézményrendszerben 1990 – 2016. In: Finszter Géza – Sabjanics István (Szerk.): Biztonsági kihívások a 21. században. Budapest, Dialóg Campus, 2017. pp. 175-218. ISBN 9786155680502 Ajánlott irodalom:		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Regényi Kund PhD., egyetemi adjunktus		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A nemzetközi intézmények és az európai biztonság	Kódja: HHDID1KSZ10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: ea/szem. és 20/6		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyj.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): szabadon választott		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja, hogy a hallgatók a nemzetközi biztonságról, a világrendi változásokról, s a nemzetközi szereplők, a nemzetközi szervezetek interakcióiról, illetve az ezekkel kapcsolatos kérdésekről kellő mélységű ismeretekkel rendelkezzenek. A tárgy részletesen kitér a biztonságpolitika fogalmi és elméleti kereteire. Cél továbbá, hogy a hallgatók világosan lássák és értsék a nemzetközi intézmények kialakulásának körülményeit, típusait és szerepüket, jelentőségüket. Tartalmilag ehhez járul hozzá az adott szervezet alapidokumentumainak feldolgozása, illetve a nemzetközi kapcsolatokban, konkrétan az európai biztonság rendszerében betöltött szerepének, hatásának értékelése. Ismeretanyag: Az esettanulmányokban a vizsgált regionális szervezet és az európai biztonság kapcsolata kerül fókuszba az alábbi témakörökből. 1. Általában a nemzetközi szervezetekről – különböző jellemzők, típusok, működésük, résztvevők 2. A nemzetközi szervezetek külső kapcsolatrendszere 3. ENSZ, EBESZ, Európa Tanács, NATO, EU 4. Biztonság-védelem-önvédelem (egyéni, kollektív) 5. Esettanulmányok – fókusz az európai biztonsági architektúra fenntartása Kompetencia: A kurzusanyag megszerzése segítségével a doktorandusz hallgatók megismerkedhetnek az aktuális biztonságpolitikai kérdésekkel, problémákkal és megoldásokkal. Megtanulják, hogyan dolgozzák fel az eredeti akadémiai irodalmat, dokumentumokat és klasszikus, valamint modern szerzők műveit. Képesek lesznek összehasonlítani a nemzetközi szervezetek (ENSZ, EU, NATO, EBESZ) biztonsági koncepcióit és megérteni hozzájárulásukat a globális		

¹ **Ftv. 147. §** tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció)

² pl. évközi beszámoló

békéhez és biztonsághoz. Az elméleti anyagok és esettanulmányok segítségével megtanulják, hogyan alkalmazzák az elméleti tételeket és biztonsági modelleket, valamint hogyan támogathatja a biztonságpolitika kutatási témáik elméleti alapját.

A **8-10** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom a biztonsági tanulmányokhoz:

1. Henry Kissinger: Világrend. Antall József Tudásközpont, Budapest, 2020. 430 oldal, ISBN: 978-615—5559-07-5
2. Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai. Budapest, Dialóg Campus Kiadó. 2018. 279 oldal, ISBN 9786155845871
3. Marsai Viktor: Afrika a globalizált világban: Lehetőségek és kihívások. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019. 306 oldal ISBN: 9786156020994
4. Tim Marshall: A földrajz fogságában. Park Könyvkiadó, Budapest, 2019. 345 oldal ISBN 978 963 355 411 1

Kötelező irodalom a nemzetközi szervezetekhez:

5. Karen A. Mingst: A nemzetközi kapcsolatok alapjai, Napvilág Kiadó, Budapest, 2011, 406 oldal, ISBN: 978 963 338 042 0
6. Remek Éva: Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet. Párbeszéd Vancouvertől Vlagyivosztokig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2020. 231 oldal, ISBN: 978 963 327 812 3
7. Tim Marshall: A földrajz hatalma, tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére. Park Könyvkiadó, Budapest, 2022. 423 oldal ISBN 978-963-355-830-0
8. Molnár Anna – Wagner Péter – Marsai Viktor (szerk.): Nemzetközi biztonsági szervezetek. Dialog Campus Kiadó, Budapest, 2019. 246 oldal ISBN: 978-615-5945-75-5

Ajánlott irodalom (szemelvények):

9. John J. Mearsheimer-Sebastian Rosato: A külpolitika logikája, Századvég Kiadó, Budapest, 2023. 303 oldal, ISBN: 978 615 6436 32 0
10. Bernek Ágnes: Közép- és Kelet-Európa a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiáiban, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018, 200 oldal ISBN: 978 963454 198 1

Tantárgy felelőse: Dr.habil.Remek Éva

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k):-

Tantárgy neve: Aszimmetrikus hadviselés és terrorizmus jellemzői és nemzetbiztonsági hatásai a XXI. században	Kódja: HHDID7KSZ03	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tárgy keretén belül a hallgatók megismerik az aszimmetrikus hadviselés és a terrorizmus jellemzőit. Ismeretanyag: a biztonsági problémák felismerése, értékelése, elemzése. Következtetések levonása, javaslatok megfogalmazása a Magyar Honvédség és a nemzetbiztonsági szolgálatok részére. Kompetencia: elemzés, értékelés,		
Kötelező irodalom: Resperger István-Kiss Álmos-Somkuti Bálint: Kis háborúk nagy hatással, az aszimmetrikus hadviselés a modern korban, 2014. Budapest, Zrínyi Kiadó Ajánlott irodalom: Resperger István-Túri Viktória: Iszlám Állam Modus Operandi a harctéren a médiában és a pszichológiában 2021, Budapest, KNBSZ https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/kiadvanyok/03_IA_modus_operandi.pdf		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Resperger István ezredes		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Aszimmetrikus hadviselés és terrorizmus nemzetbiztonsági hatásai	Kódja: HHDID7KSZ03	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: az aszimmetrikus hadviseléshez és a terrorizmushoz tartozó fogalmak tisztázása, esettanulmányok bemutatása. A témával kapcsolatos szakirodalmi áttekintés összegzése. Az Iszlám Állam terrorszervezet katonai képességei, módszerei, az ellene alkalmazható harcászati módszerek, eljárások ismertetése. A terrorizmus társadalmi hatásai, pszichológiai alapjai, média tevékenységének értékelése. Kompetencia: elemző-értékelő, analizáló, előrelátó képesség,		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Resperger István -KisÁlmos Péter-Somkuti Bálint: Az aszimmetrikus hadviselés a modern korban. Kis háborúk nagy hatással (Zrínyi, 2013.) Resperger István-Túri viktória: Iszlám Állam Modus Operandi (KNBSZ, 2021.) Resperger István: Válságkezelés és hibrid hadviselés (Dialóg Campus 2018.) Ajánlott irodalom: Kőszegvári Tibor-Resperger István: A nemzetközi terrorizmus elleni harc katonai tapasztalatai (ZMNE, 2005.)		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Resperger István ezredes		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): nincsenek		

Tantárgy neve: Kihívások, kockázatok és fenyegetések nemzetbiztonsági aspektusai 2030-ig	Kódja: HHDID7KSZ02	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tárgy keretén belül. a hallgatók megismerik a 2030-ig várható biztonsági problémákat. ezen belül a demográfia, a migráció, a terrorizmus, a háborúk különböző fajtáit. Ismeretanyag: a biztonsági problémák felismerése, értékelése, elemzése. Következtetések levonása, javaslatok megfogalmazása a Magyar Honvédség és a nemzetbiztonsági szolgálatok részére. Kompetencia: elemzés, értékelés,		
Kötelező irodalom: Resperger István: A válságkezelés katonai feladatai 2002, Budapest, PhD értekezés Ajánlott irodalom: Resperger István (szerk): A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban, 2018., Budapest, Ludovika Kiadó https://webshop.ludovika.hu/termek/konyvek/rendeszettudomany/a-nemzetbiztonsag-el-melete-a-kozszolgalatban/		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Resperger István ezredes		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A terrorizmus pszichológiája	Kódja: HHDID2KSZ23U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 10/2 Gyak: 10/4		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a terrorizmus mögött húzódó pszichológiai folyamatokkal. Az agressziót tárgyaló elméletekkel kezdve a kurzuson átbeszéljük, hogy létezik-e terrorista személyiségprofil, mi a női terroristák szerepe a terroresemények során, miért fontos a társas tanulás az agresszív cselekedetek végrehajtásában stb. Áttekintjük az agresszió kutatáshoz leginkább kapcsolódó szociálpszichológiai kísérleteket is. Kompetencia: Képes a terület ismeretrendszerét alkotó elképzelések analízisére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és adekvát értékelő tevékenységére. Képes átlátni a magyar és a nemzetközi területeken a radikalizáció elemeit, kezelésének lehetőségeit. Képes a terrorista akciók elemzésére és terrorellenes műveletekhez részstratégia készítésére. A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Resperger István-Túri Viktória: Iszlám Állam modus operandi, KNBSZ, Budapest, 2021. Benjamin Netanjahu: Harc a terrorizmus ellen, Budapest, Alexandra Kiadó, 1995. Konrad Lorenz: Az agresszió, Helikon Kiadó, Budapest, 2014. Ajánlott irodalom: Resperger István-kis Álmos Péter-Somkuti Bálint: Aszimmetrikus hadviselés a modern korban Zrínyi Kiadó, Budapest, 2013. Berndt Georg Thamm: Terrorismus. ein Haandbuch über Tater und Opfer. Verlag DeutschePolizeiliteratur, Hilden, 2002. Gordon W. Allport: Az előítélet, Osiris Kiadó, Budapest, 2014.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Resperger Viktória tanszékvezető egyetemi docens
Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Pszichológia és Sportpszichológia Tanszék

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Prof. Dr. Resperger István egyetemi tanár
MATE Szent István Biztonságkutató Központ, igazgató

Tantárgy neve: Kríziskommunikáció	Kódja: HHDID2KSZ22U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 10/4 Gyak: 10/2		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása. Ismeretanyag: A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a kommunikáció alapfogalmaival: verbális, nonverbális kommunikáció, kommunikációs stratégia, a média működése, közösségi média használata, a krízis fogalma és kezelése. Cél, hogy a hallgatók a kurzus végére lássák, hogy a kríziskommunikáció egy előre tervezhető folyamat, ami nagyban segíti a szervezet hatékony és sikeres kommunikációját válsághelyzetekben is. Kompetencia: Képes a terület ismeretrendszerét alkotó elképzelések analízisére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és adekvát értékelő tevékenységére. Képes átlátni a magyar és a nemzetközi médiapiacot és az egyes kommunikációs csatornák jelentőségét. Képes kommunikációs stratégiát és elemzéseket készíteni egy adott helyzet kapcsán.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: P. F. Anthonissen: Kríziskommunikáció - A válságkezelés és reputációmenedzsment PR-stratégiái, HVG Könyvek, Budapest, 2009. Andok Mónika: A kommunikáció rituális elmélete. Gondolat Kiadó, Budapest, 2017. Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségeiről. Animula Kiadó, Budapest, 2001. Ajánlott irodalom: Fodor L. – Kriskó E.: A hatékony kommunikáció alapjai. Noran Libro, Budapest, 2014. Hofmeister-Tóth Á.: Üzleti kommunikáció és tárgyalástechnika. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2010.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Resperger Viktória tanszékvezető egyetemi docens Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Pszichológia és Sportpszichológia Tanszék		

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Prof. Dr. Resperger István egyetemi tanár

MATE Szent István Biztonságkutató Központ, igazgató

Tantárgyi programok, tantárgyleírások

Tantárgy neve: A katonaföldrajzi támogatás elmélete	Kódja: HHDID5KO14	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: 20/6 óra		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2-4. félév		
Előtanulmányi feltételek: nincsenek		
Tantárgyleírás: A katonaföldrajz helye és szerepe a hadtudományok rendszerében, a katonaföldrajz fejlődésének áttekintő története, empiria időszaka (Szun-Ce, Strabón, Zrínyi Miklós), a tudományos gondolkodás korszaka, a katonaföldrajz polgári irányzata (Czirbusz Géza, Cholnoky Jenő, Teleki Pál, Prinz Gyula, Strömpl Gábor), a katonai földrajzi tudományos gondolkodás kezdete (Korponay János, Csalány Géza, Somogyi Endre), a szocialista leíró katonaföldrajz (Szántó Imre), új kihívások a katonaföldrajzzal szemben, a katonaföldrajz fogalma, felosztása (általános, ágazati, regionális), a tér katonaföldrajzi felosztása, a katonaföldrajzi tényezők hatása a katonai tevékenységekre. Ismeretanyag: A katonaföldrajz helye és szerepe a hadtudományok rendszerében, a katonaföldrajz fejlődésének áttekintő története, a tér katonaföldrajzi felosztása, valamint a katonaföldrajzi tényezők hatása a katonai tevékenységekre. Kompetenciák: katonaföldrajz helye és szerepe a hadtudományok rendszerében, fogalma, felosztása, a katonaföldrajz fejlődésének történeti áttekintése.		
A 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Világföldrajz, Szerkesztette: Tóth József, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2010. p. 1486. Siposné Kecskeméthy Klára: A katonaföldrajz alapjai in: Tóth József (szerk.): Általános társadalomföldrajz II. kötet (Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2002.), 43-68. oldal STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20 Ajánlott irodalom: Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133 Gazdag Ferenc-Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2018. 282. oldal ISBN: 9786155845871 Szun-Ce: A hadviselés törvényei (Szun-ce ping-fa), Tőkei Ferenc fordítása, http://mek.oszk.hu/01300/01345/01345.htm Somogyi Endre: Magyarország és környező államainak katonai földrajza. Budapest, 1930. Szilágy István: A geopolitika elmélete, Pallas Athéné Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018. 376 oldal, ISBN:978-615-80951-O-5 Isaszegi János: A globális és a regionális biztonsági környezet változásainak hatásai, PhD disszertáció, Debrecen, 2011. 166 oldal.		
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Siposné Prof. Dr. Kecskeméthy Klára CSc Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: A NATO számára fontos stratégiai régiók védelemföldrajzi értékelés	Kódja: HHDID5KSZ9	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja széleskörű földrajzi ismeretek, megalapozott elméleti felkészültség a NATO számára stratégiai fontosságú régiók sajátosságainak (geostratégiai helyzetének, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyainak) értékelése, hatásuk a lokális, regionális és globális biztonságra érdekében. A nemzetközi térben található válságkörzet értékelése geográfiai szempontjainak és védelemföldrajzi tényezőinek feltárása, a válságkörzetek példáján keresztül a problémák meghatározása; a válság lehetséges megoldásainak értékelése; a nemzetközi szervezetek és a Magyar Honvédség szerepe válságkezelésben. A védelemföldrajzi elemzések befolyásolják az állam politikai-stratégiai döntéseit, eredményeit a válságok elemzéséhez és kezeléséhez hasznosítják. Ismeretanyag: A geográfiai tényezők biztonságra gyakorolt hatásának, a NATO számára stratégiai fontosságú régiók (Kosovó, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Montenegró, Irak, Afganisztán, Földközi-tenger, Maghreb, Masrek térsége, Adeni-öböl, Guineai-öböl stb.) értékelésének védelemföldrajzi szempontjai, a régiók geostratégiai helyzetének, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyainak értékelése, regionális és globális biztonsági konzekvenciáik, a nemzetközi szervezetek szerepe a válságkezelésben. Kompetencia: A földrajzi tényezők biztonságra gyakorolt hatásának értékelésének védelemföldrajzi szempontjai, a NATO számára stratégiai jelentőségű régiók, a geostratégiai helyzet értékelése, egy adott régió komplex védelemföldrajzi értékelése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6 Forgács Balázs, Gőcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1 Kis-Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. 417. oldal, ISBN: 9789633277744 Marshall Tim: A földrajz hatalma – Tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére, 2024. Park Kiadó, ISBN: 9789636331641 Ajánlott irodalom: STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20. Gerencsér Árpád: A Kaukázus térség biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2017. p. 276.		

Láángné Petruska Szidónia: Koszovó biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2023. p. 333.

Algéria katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2012

Mali katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2013

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Siposné dr. Kecskeméthy Klára, egyetemi tanár, földrajztudomány kandidátusa

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Tantárgy neve: Válságövezetek biztonság-földrajzi értékelése	Kódja: HHDID5KSZ10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja a nemzetközi és európai térben található egyes válságövezetek/régiók (Balkán, Kaukázus, Közép-Kelet, a Mediterráneum, Ázsia, Afrika, Latin-Amerika) problémáinak feltárása, rendszerezése. A válságövezetek/régiók geostratégiai helyzetének, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyainak értékelése, hatásuk a regionális és globális biztonságra. A földrajzi tér szerepe, egy adott nemzetközi térben található válságövezet/régió értékelése geográfiai szempontjainak és biztonságföldrajzi tényezőinek feltárása, a biztonságra gyakorolt hatásainak értékelése. A lehetséges megoldások feltárása, elemzése, összehasonlító értékelése; a válságövezetek példáján keresztül a problémák meghatározása; a válság lehetséges megoldása; a nemzetközi szervezetek és a Magyar Honvédség szerepe válságkezelésben. Ismeretanyag: A nemzetközi és európai térség egyes válságövezetek/régiók problémáinak feltárása és megismerése (Balkán, Kaukázus, Közel-Kelet, Földközi-tenger, Ázsia, Afrika, Latin-Amerika). Kompetencia: A különböző válságövezetek és régiók azonosítása fontosságának megértése. A válságövezetek/régiók értékelése a nemzetközi térségen belül, és a biztonságra gyakorolt hatásuk értékelése.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6 Forgács Balázs, Gőcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1 Kis-Benedek József: Katonai biztonság Marokkótól Iránig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. 417. oldal, ISBN: 9789633277744 Marshall Tim: A földrajz hatalma - Tíz térkép, amely rávilágít világunk jövőjére, 2024. Park Kiadó, ISBN: 9789636331641 Ajánlott irodalom: Gerencsér Árpád: A Kaukázus térség biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2017. p. 276. Lángné Petruska Szidónia: Koszovó biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2023. p. 333. Magyarország katonaföldrajzi leírása. MH Geoinformációs Szolgálat, Budapest, 2015. p. 133		

STANAG 2251 IGEO (EDITION 6) – Scope and presentation of military geographic information and documentation (MGID), 1999. p. 20.

Algéria katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2012

Mali katonaföldrajzi leírása, HM GEOSZ, 2013

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Siposné dr. Kecskeméthy Klára, egyetemi tanár, földrajztudomány kandidátusa

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Tantárgy neve: A titkos információgyűjtés és adatszerzés technikai biztosítása a nemzetbiztonsági és rendvédelmi szervek számára.	Kódja: HHDID7KO41	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy célja, hogy a hallgatók részletesen megismerjék a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendvédelmi szervek egyes titkos és leplezett információszerző eljárásait, azok alapvető módszertanait. Elsajátítsák a titkosszolgálatok feladatainak eredményes teljesítéséhez biztosított különleges eszközök és módszerek egyedi képességeit és képesek legyenek az eszköztár komplex alkalmazásának lehetséges eredményeit és következményeit előre számításba venni. További cél, hogy megismerjék ezen eszközök és módszerek helyét és szerepét az egyes nemzetbiztonsági célú-, rendészeti célú, vagy bűnüldözési célú titkos felderítésekben. Ismeretanyag: A magyar és más állami titkosszolgálatok által alkalmazott leplezett és titkos információgyűjtés végrehajtására alkalmazott adatgyűjtési módok eszközeinek és eljárásainak ismerete. Az egyes adatgyűjtési módok meghatározó alkalmazástechnikai követelményrendszerének elsajátítása. Kompetencia: A hallgató képes legyen – eligazodni a nemzetbiztonsági és az egyéb célú titkos felderítések jellemző titkos és leplezett adatgyűjtési módszerei között, valamint az egyes módszereket egymástól elhatárolni; – felismerni és reálisan értékelni az egyes módszerek helyét, szerepét a nemzetbiztonsági szolgálatok és a rendvédelmi szervek leplezett eljárásaiban.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: – Alfred Rolington: <i>Hírszerzés a 21. században</i>, Antal József Tudásközpont, Budapest, (2015) – Resperger István: <i>A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban</i>. Budapest, Nordex Kft., (2018) Ajánlott irodalom: – Dobák Imre (Szerk.): <i>Nemzetbiztonság a 21. század elején</i>, Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 200 p. – Solti István: <i>A titkos információgyűjtés, elvei, eszközei és módszerei, alkalmazásának lehetőségei a nemzetbiztonsági munkában</i>, PhD értekezés, NKE, Hadtudományi Doktori Iskola, (2018) – Solti István: <i>Különleges eszközök a rendszerváltást követő időszakban</i>, Nemzetbiztonsági Szemle (online) 8 : 3 pp. 44-61. 18 p. (2020)		

Tantárgy felelőse: Dr. Solti István, egyetemi tanársegéd, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): --

Tantárgy neve: Az egészségügyi haderővédelem (Force Health Protection, FHP) szerepe a műveletek egészségügyi biztosításában	Kódja: HHDIDA5KSZ2U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A tantárgy oktatásának célja, hogy áttekintést kapjanak a katonai műveletek biztosításához szükséges katonai megelőző orvostani tudományterület haderővédelmi részéről. A hallgatók ismerjék meg a katonai műveletek egészségügyi biztosítási feladatai közül az egészségügyi haderővédelem (FHP) nemzetközi alapelveit és nemzeti szabályozását. Ismerjék meg a katonai műveletek előtti, alatti és utáni időszakhoz tartozó egészségügyi haderővédelmi feladatok elméleti és gyakorlati vonatkozásait, pl. egészségügyi felderítés, egészségügyi-, pszichikai és fizikai alkalmasság-vizsgálat rendszere, egészségügyi felkészítés és kiképzés, közegészségügyi-járványügyi biztosítás elemei (pl.immunizáció), az egészségügyi biztosítási szintnek megfelelő preventív tevékenységet, valamint a medikai adatgyűjtési rendszereket.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1.BÉKÉSI Livia et al. (szerk. SVÉD László): A tervezéstől a műveletig, a katona-egészségügy, Egyetemi tankönyv, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2009. 3. fejezet 2.10/2015. (VII.30.) a katonai szolgálatra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságról, valamint a felülvizsgálati eljárásról szóló HM rendelet 3.MC 326/4 A NATO egészségügyi biztosításának alap és irányelvei 4.MH Összhaderőnemi Egészségügyi Doktrína 2. kiadás, Eü/7, (HK 8.) 2013. júl.15. Ajánlott irodalom: 1.SÓTÉR Andrea, SIMÓ Andrea: Az afganisztáni misszió egészségügyi kockázatai, a saját csapatok egészségügyi haderővédelme, Felderítő Szemle, IX. évf. 3-4. 165-184. 2010. 2.Az egészségügyi felderítés alapelvei. Magyar Honvédség Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ kiadványa, 2010. Nyt. szám: 118/277		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Sótér Andrea alezredes, NATO Katonaegészségügyi Kiválósági Központ, Interoperabilitási osztály (ovh.)kiemelt főtitisz, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: A V4 országok kül-és biztonságpolitikája	Kódja: HHDID1KSZ16U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 15/15 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja a V4 országok 1990 utáni kül-és biztonságpolitikájának elemzése. A kurzus során a hallgatók megismerkednek a négy ország külpolitikát befolyásoló politikai intézményeivel, a legfontosabb stratégiai dokumentumokkal, és a nemzeti álláspontjaikat döntően befolyásoló történelmi és regionális sajátosságokkal. Minden előadáshoz tartozik egy szemináriumi óra, amely során az érintett témához kapcsolódó olvasmányokat vitatjuk meg. A kurzus elvégzésének feltétele, hogy a hallgatók egy tízoldalas folyóiratcikk kéziratát leadják a szorgalmi időszak végére. Ismeretanyag: 1. Bevezetés, követelmények ismertetése 2. A regionális együttműködések elméleti megközelítése I. (kortárs realizmus és integrációelméletek) 3. A regionális együttműködések elméleti megközelítése II. (regionális komplexumok elmélete és kérdés-specifikus biztonságpolitika) 4. A régiót érintő általános biztonságpolitikai kockázatok és fenyegetések 5. Zárthelyi dolgozat 6. Lengyelország kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 7. Csehország kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 8. Szlovákia kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 9. Magyarország kül-és biztonságpolitikája 2004 előtt 10. Zárthelyi dolgozat 11. Lengyelország kül-és biztonságpolitikája 2004 után 12. Csehország kül-és biztonságpolitikája 2004 után 13. Szlovákia kül-és biztonságpolitikája 2004 után 14. Magyarország kül-és biztonságpolitikája 2004 után 15. Zárthelyi dolgozat Kompetencia: A tananyag elsajátítása lehetővé teszi, hogy a hallgatók megismerjék a regionális együttműködésekkel foglalkozó elméleteket, és alkalmazni tudják azt a V4 országok vonatkozásában. Megtanulják, hogy kell feldolgozni az eredeti szakirodalmat, klasszikusok és modern szerzők műveit. Képesek lesznek összehasonlítani a vizsgált négy ország biztonságfelfogását, megérteni a külpolitikai gondolkodásukban rejlő különbségeket és hasonlóságokat. Elméleti koncepciók és esettanulmányok segítségével megtanulják, hogyan kell alkalmazni a teoretikus tételeket, politikaitudományi modelleket a konkrét külpolitikai valóságban.		

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Kötelező irodalom:

1. Marton Péter, Balogh István, Rada Péter: Biztonsági tanulmányok. Új fogalmi keretek és tanulságok a visegrádi országok számára. Antal József Tudásközpont, Budapest, 2015 ISBN: 9786158009294
2. Barry Buzan – Ole Waever – Jaap de Wilde: Security. A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publishers, Boulder, London, 1998. ISBN:1555877842
3. Stepper, Péter (szerk.) Közép-Európa és a Visegrádi Együttműködés, AJTK Budapest, 2019 ISBN: 9786155559617

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Stepper Péter, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Rada Péter, egyetemi docens

Tantárgy neve: A biztonság problematika a kompetitív politikai rendszerekben	Kódja: HHDID2KSZ18U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A politikai és a közigazgatási alrendszerek sajátos működési logikája, ezek összefüggései a biztonsággal, a védelemmel és a válságkezeléssel. A politikai folyamatok és a biztonság viszonyrendszere. A modern politika alapvonása változó körülmények között, válsághelyzetben a vezetési, kormányzati képesség kibontakoztatása, bizonyítása a társadalom előtt. A politikai és biztonsági problémák biztonságiasítása, a közbeszéd biztonságiasítása. Az egyéni vezetői képesség és az igazgatási szerkezet viszonyának bemutatása. Politikusi és vezetői karakterek a válságkezelés gyakorlatában. A tömegkommunikációs alrendszer működésének sajátosságai, az üzenetek elhelyezésének szempontjai. A nyelvpolitikai küzdőtér. Kompetencia: Képes a politika, a vezetői tevékenység, az igazgatás, a tömegkommunikáció és a biztonságra való törekvés, a biztonságiasítás, a válságkezelés összefüggéseinek, viszonyának értelmezésére. Megfelelően tudja használni a politológia, a szociológia és a biztonsági tanulmányok témára vonatkozó alapfogalmait, szaknyelvét. -Képes hatékonyan közreműködni a különböző vezetői munkakörökben felmerülő biztonsági problematika kezelésében. El tud készíteni egy-egy probléma összefüggéseit feltáró elemzést.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Körösi András (szerk.): Viharban kormányozni. MTA TK PTI, Budapest, 2017. ISBN 9789634180142 2. Metz Rudolf: A politikai vezetés három arca. Gondolat, Budapest, 2020. ISBN 9789635560196 3. Pokol Béla: Politikaelmélet. Századvég Kiadó, Budapest, 2006. ISBN 9637340254 Ajánlott irodalom: 1. Kaiser Tamás (szerk.): A modern kormányzás koncepcionális és közpolitikai kerete. Hazai és nemzetközi dimenziók. Dialóg Campus, Budapest, 2019. ISBN 9786155945922 2. Angelusz Róbert – Tardos Róbert – Terestyéni Tamás (szerk.): Média nyilvánosság közvélemény. Gondolat, Budapest, 2007. ISBN 9789639610934		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szabó László István, tudományos főmunkatárs, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Közlekedésigazgatási feladatok sajátosságai a védelmi igazgatás rendszerében	Kódja: HHDID4KO07	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 14/4 óra, Gyak: 6/2 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Az ország védelmi felkészítésének és területi előkészítésének fogalma, sajátosságai. A védelmi felkészítés és irányítás rendszere. A polgári közlekedési alágazatok (vasúti-, közúti-, légi- és vízi közlekedés, csővezetékes szállítás) védelmi felkészítésének sajátos feladatai. A Magyar Honvédség szerepe és feladatai az ország közlekedési rendszerének védelmi felkészítésében. Ismeretanyag: 1) Az ország védelmi felkészítésének és területi előkészítésének fogalma, sajátosságai. 2) A védelmi felkészítés és irányítás rendszerének jogszabályi alapjai, követelményei, vezetési rendszere. 3) Az ország közlekedési rendszerének felépítése, szerepe az ország védelemében. 4) Az ország közlekedési rendszerének felépítése, szerepe az ország védelemében. 5) A polgári közlekedési alágazatok (vasúti-, közúti-, légi- és vízi közlekedés, csővezetékes szállítás) védelmi felkészítésének sajátos feladatai.. 6) A Magyar Honvédség szerepe és feladatai az ország közlekedési rendszerének felkészítésével kapcsolatos feladatok meghatározásában és ellenőrzésében. 7) Védelmi felkészítés komplex feladatrendszerének szimulációs gyakorlata. Kompetencia: A hallgatók a tantárgy keretében megismerik a közlekedési rendszerek védelmi felkészítésének sajátosságait. Képesé válnak arra, hogy ezen alapismeretek birtokában megértésük a közlekedési infrastruktúrák és közlekedési szervezetek védelmi felkészítésének és üzemeltetésének komplex rendszerét. A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Hornyacsek-Csépainé-Veres: ÖNKORMÁNYZATI VEZETŐK FELKÉSZÍTÉSE A VÉDELMI FELADATOKRA Kézikönyv polgármesterek részére a települési védelmi feladatok ellátásához, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 2010, p171, ISBN:978-963-7060-76-2 2. Horváth A. (szerk.): Fejezetek a kritikus infrastruktúra védelméből I-II. Magyar Hadtudományi Társaság, 2013., p.487., ISBN: 978-963-08-6923-2 3. Szászi Gábor: Közlekedési Jog I. - Közlekedési folyamatok jogi szabályozási rendszere (ZMNE, Elektronikus jegyzet, Budapest, 2010. p.134.) Ajánlott irodalom: 1. Tóth B.: Az ország közlekedési rendszerének védelmi célú előkészítése (Katonai Logisztika 15 évfolyam 2007/1. szám pp. 87-126, ISSN 1588-4228)		

2. Tóth B. - Helmeczi G.: A GKM és a felügyelete alá tartozó szervezetek védelmi kötelezettségei, feladatai a rendeletek tükrében (Katonai Logisztika 13.évf. 2005/3. szám pp. 76-96, ISSN 1588-4228)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szászi Gábor ezredes, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Műveleti feladatok közlekedési támogatásának megszervezése	Kódja: HHDID6KO12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja megismertetni a doktorandusz hallgatókat a műveleti feladatok során megjelenő szállítási feladatok jellemzőivel, a nemzetközi környezetben tervezett és végrehajtott szállítások szervezésének sajátosságaival, valamint a feladatok tervezésében, szervezésében és végrehajtásában résztvevő polgári és katonai szervezetek feladatrendszerével. Ismeretanyag: – Műveleti feladatok során megjelenő szállítási feladatok jellemzői. – Nemzetközi környezetben tervezett és végrehajtott szállítások szervezésének sajátosságai. – Nemzetközi környezetben tervezett és végrehajtott szállítási feladatok tervezésében, szervezésében és végrehajtásában résztvevő polgári és katonai szervezetek, azok feladatrendszere. – Komplex nemzetközi szállítási feladatok szervezése. Kompetencia: A doktoranduszok megismerik a katonai szállítási feladatok nemzetközi környezetben történő tervezésének, szervezésének és végrehajtásának sajátosságait. A megszerzett ismeretek birtokában képesek ezen folyamatok nemzetközi összefüggésben történő kutatására, a már meglévő tapasztalatok tudományos módszerrel történő feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. Ált/217 Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztikai Támogatás Doktrína (3. kiadás), a Magyar Honvédség kiadványa, 2015. 2. Magyar Honvédség Közlekedési Támogatás Doktrína Magyar Honvédség (Közlekedési Főnökség kiadványa, Budapest, 2005.); 3. Közl/108 A Katonai vasúti szállítások tervezése, megszervezése és végrehajtása. Magyar Honvédség kiadványa (2017). p.374 Ajánlott irodalom: 1. NATO Movements Handbook (Procedures for Movements Across National Frontiers), Published by the NATO Standardization Agency, May 2017. 2. AMovP-4(A) Technical Aspects of the Transport of Military Materials by Railroad, Published by the NATO Standardization Agency, April 2011. 3. AMovP-5 Multi Modal Transport Issues, Published by the NATO Standardization Agency, September 2005.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szászi Gábor ezredes, egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Katonapedagógia	Kódja: HDID2KSZ18	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1-4.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus vezetői/oktatói munkakörben tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. Tartalma az emberi magatartás jellemzőinek és mozgatórugóinak megismerésére – elsősorban szervezeti körülmények között – fókuszál pedagógiai aspektusból. A tantárgy a következő témakörökben ad elméleti és gyakorlatias alapismereteket: szervezeti magatartás és kultúra; a pályaszocializáció pedagógiai kérdései, különös tekintettel az erkölcsi fejlődésre. Az ösztönzés szerepe a magatartás formálásában; konfliktus- és játszmahelyzet a személyközi kapcsolatokban; a hivatástudat kialakításának pedagógiai kérdései. Alapvető pedagógiai, nevelés- és oktatásméleti kérdések, összefüggések feltárása, amelyek lehetővé teszik a nevelés meghatározó sajátosságainak megértését. A pedagógiai tudomány-rendszertani kérdései; a nevelés sajátosságai, funkciói, formái, területei. A nevelés szinterei, szervezési formái, módszerei. Az új típusú generációk megjelenése. Az oktatás fogalma, az előadás mint oktatási módszer. A vezető mentálhigiénés kihívásai. Kompetencia: -Képes szakmai-oktatásmódszertani ismereteinek magas szintű szóbeli és írásbeli alkalmazására és átadására. Olyan katonai, szakmai/pedagógiai, vezetői ismeretekkel rendelkezik, melyek birtokában képes a honvédelmi szervek területén különböző szervezeteket vezetni. -Megfelelően tudja használni írásban és szóban a neveléstudomány és a társtudományok szaknyelvét, alapfogalmait. -Képes hatékonyan közreműködni a haderőben, különböző vezetői munkakörökben és egyéb társadalmi intézményekben felmerülő pedagógiai jellegű feladatok ellátásában, tervezésében, szervezésében. El tud végezni tanulási-tanítási célokra, folyamatokra és eredményekre irányuló részelemzést. -Képes az egyénhez és a környezethez is alkalmazkodó, adaptív pedagógiai megoldások azonosítására és alkalmazására; a tanítás és tanulás szereplőinek segítséget adni feladataik ellátásához, szakmai repertoárjából ki tudja választani az adott esetben releváns megoldást, s azt személyre szólóan megtervezni, az adott tanulócsoporthoz illeszkedően alkalmazni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Falus Iván (szerk.) (2006): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN 978-963-454-721-1 Knausz Imre (2001): A tanítás mestersége. Egyetemi jegyzet. http://mek.oszk.hu/01800/01817/01817.htm		

Harangi László – Kellner Gitta (szerk.) (2001): Az európai felnőttoktatás és közművelődés perspektívái (országmonográfiák). Budapest, MMI, ISBN 963-651-438-0

Ajánlott irodalom:

Juhász Erika (2009): A felnőttképzés irányítási és intézményrendszere. In: Henczi Lajos (szerk.): Felnőttoktató. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, ISBN 9789631971354

Maróti Andor (2010): Nemzetközi összehasonlító felnőttoktatás. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, ISBN 978-963-19-6928-3

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szelei Ildikó, egyetemi docens PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Szelei Ildikó, egyetemi docens PhD

-

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Latin-Amerika)	Kódja: HHDID1KO10	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 0 óra, Gyak: 20/6 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): bármelyik		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs		
Tantárgy-leírás: A téma felöleli a latin-amerikai szubkontinens 20. és 21. századi biztonsági kihívásait, különös tekintettel a hidegháborúra és a bipoláris szembenállás utáni időszakra. Az elemzési területek között szerepelhetnek a biztonság politikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és egyéb aspektusai. Az ok-okozati összefüggések, kölcsönhatások és lehetséges következmények feltárása során több elemzési szint kapcsolódhat össze, legyen az lokális, állami, regionális, kontinentális vagy globális. A kurzus célja, hogy a hallgatók szélesítsék és mélyítsék ismereteiket Latin-Amerika vonatkozásában és önálló kutatást végezzenek, amelynek eredményeit (kis)előadás formájában ismertetik. Ismeretanyag: -Latin-Amerika regionális biztonsági rendszerének előzményei, jellegzetességei -Észak-amerikai és dél-amerikai regionális biztonsági komplexumok -Integrációs törekvések -A biztonság nem katonai dimenziói. Társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások -A biztonság katonai dimenziója. Államközi és alacsony intenzitású államon belüli konfliktusok -Esettanulmányok – választott országok / régió alapján Kompetencia: Forráselemzés, forráskritika, összefüggések elemzése, prezentációs készségek		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Anderle Ádám (2010): <i>Latin-Amerika története</i>. Budapest, JATE Press. ISBN: 9789633150016 Szente-Varga Mónika (2023): <i>Konfliktus és biztonság Közép-Amerikában</i>. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó. ISBN: 9786156598240 Szente-Varga Mónika (2020): Latin-amerikai regionális szervezetek válsága. <i>Felderítő Szemle</i> 19: 1 pp. 45-61. Szente-Varga Mónika – Bács Zoltán György, szerk. (2019): <i>Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok</i>. Budapest, Dialóg Campus. ISBN 978-963-531-110-1		

Ajánlott irodalom:

Csikós Zsuzsanna – Horváth Emőke, szerk. (2020): *Diktátorok és diktatúrák a Karib-térségben*. Budapest: L'Harmattan. ISBN: 9789634145783

Guardiola-Rivera, Oscar (2016): *Ha Latin-Amerika irányítaná a világot*. Budapest, Gondolat. ISBN: 9789636937140

Jancsó Katalin (2021): *Aranycseppek Latin-Amerikában. Egy sokszínű kontinens születése*. Szeged, SZTE Press. ISBN: 978-963-306-806-9

Szente-Varga Mónika (2020): The Footprints of the Bear. Why does the Return of Russia to Latin America Matter? *Iberoamericana: Nordic Journal of Latin American and Caribbean Studies* 51: 1 pp. 32-44. (2022)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szente-Varga Mónika, PhD, habilitált egyetemi docens**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: A kulturális hírszerzés a 21. század fegyveres konfliktusaiban	Kódja: HHDID2KSZ21U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 16/8 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I. félév		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Nincs		
Tantárgy-leírás: A tárgy oktatási célja, hogy a hallgatók megismerjék napjainkban folyó béketámogató katonai műveletekben folyó feladatok tervezését és végrehajtását, ahol nem csak a klasszikusnak számító katonai szempontokat veszik figyelembe, hanem fokozott hangsúlyt kap a műveleti terület civil környezetének, ezen belül is a helyi lakosság kulturális sajátosságainak ismerete. A nemzetközi békeműveletek során a katona számára egy idegen országban végzett szolgálat mindig nagy kihívást jelent mind mentálisan, mind fizikálisan. Az eltérő kultúrából, környezetből érkezők együttműködése sosem problémamentes, éppen a kulturális különbségek, a közös nyelv és tudás hiánya miatt. Ismeretanyag: 1. Az antropológia és a kulturális antropológia bemutatása, alapfogalmak, 2. Kulturális antropológia és a haderő kapcsolata, 3. Történelmi áttekintés az együttműködés szükségességéről, 4. A TOMAV-rendszer szerepe, 5. A kulturális tudatosság és kulturális hírszerzés bemutatása, 6. A kulturális hírszerzés gyakorlati bemutatása, 7. Esettanulmányok bemutatása, 8. A félévet lezáró és a témához szorosan kapcsolódó hallgatói gyakorlati feladatok elemzése. Kompetencia: Tudása: Korszerű ismeretekkel rendelkezik a 21. század katonai ismeretek területén. Ismeri a honvédelem tárgykörének kiinduló kérdéseit, továbbá legalapvetőbb témáit. Átfogóan ismeri a katonai felsőoktatási terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait. Képességei: Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört. Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését. Képes magas szinten alkalmazni a szakterminológiát magyarul és angolul is. Képes idegen nyelvű szakirodalom olvasására, feldolgozására.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: • Sztankai Krisztián: A kulturális tudatosság szerepe az aszimmetrikus hadviselésben. Sereg Szemle, 2015/1. pp. 87–91. ISSN: 2060-3924		

- Boldizsár Gábor: A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése. Hadtudományi Szemle, 2013/1. pp. 101–106. ISSN: 2060-0437
- Sztankai Krisztián: A társadalomtudományok katonai alkalmazásának tapasztalatai. Hadtudományi Szemle, 2018/4. pp. 286–301. ISSN: 2060-0437

Ajánlott irodalom:

Tantárgy felelőse: Dr. Sztankai Krisztián adjunktus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Nincs

Tantárgy neve: Gazdasági biztonság: a gazdaság működését veszélyeztető tényezők	Kódja: HHDID6KSZ11	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A gazdasági biztonság kérdése napjainkban kiemelten fontossá vált, és egy ország biztonságának elemzése, mérése és javítása elképzelhetetlen a gazdasági rendszer helyzetének elemzése nélkül. Ez a tárgy részletes és mélyreható betekintést mutat azon gazdasági folyamatokba és összefüggésekbe, amelyek befolyással lehetnek a gazdaság rendszerében mindig is jelenlévő kockázatok felerősödésére. Ismeretanyag: A gazdasági biztonság értelmezése hosszú távon és rövid távon. Működési biztonság: a gazdaság működését veszélyeztető tényezők rövid távon. A gazdasági biztonság alrendszerei: ellátásbiztonság, finanszírozási biztonság, munkaerőpiaci biztonság, technológiai biztonság, értékesítési biztonság, mozgósítási biztonság, gazdaságpolitikai mozgástér biztonsága. Az egyes alrendszerek folyamatai, kockázatai, és a biztonság szintjének mérésére alkalmas indikátorai. Kompetencia: A tárgy elvégzése után a hallgató képes lesz eligazodni a gazdasági rendszer komplex világában, és megérteni azokat a főbb veszélyeket, kockázatokat és fenyegetéseket, amelyek a gazdasági biztonság különböző alrendszerei irányából érhetik az ország normál működését.		
Kötelező irodalom: - Taksás Balázs: <i>Gazdasági biztonság</i> (megjelenés alatt – Moodle-ben elérhető e-book) - Krugman, Paul R. – Obstfeld, Maurice: <i>Nemzetközi gazdaságtan</i> Panem Kft. Budapest 2003. ISBN: 9789635453399 - Taksás Balázs: <i>Gazdasági biztonsági kihívások napjaink globalizált világában</i> PhD értekezés, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, 2013. Ajánlott irodalom: - Jaksity György: <i>A pénz természete</i> Alinea Kiadó Budapest 2003. ISBN: 9638630655		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetem docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

Tantárgy neve: Versenyképesség	Kódja: HHDID6KSZ12	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A XXI. század globális gazdasága a versenyképességi versenyről szól. Társadalmak, nemzetgazdaságok, ipari- és szolgáltatási ágak versenyeznek a minél nagyobb hozzáadott érték eléréseért, és ezen keresztül a jövedelmezőség és a társadalmi életminőség emeléséért. Ez a tantárgy végig vezet azon az úton, hogy megértsük a versenyképességi verseny rendszerét, tényezőit, a versenyképesség javításának rövid-, illetve hosszú távú eszközeit, valamint annak természeti-társadalmi-gazdasági kölcsönhatásait. Mivel a versenyképességi verseny – ugyan valamelyest korlátozottan – jelen van a védelmi termékek piacán is, ezért a sikeres hadiipar működésének megértéséhez is elengedhetetlen, hogy tisztában legyünk a versenyképességi verseny hajtóerőivel. Ismeretanyag: Gazdasági rendszer, gazdasági szerkezet és gazdasági növekedés napjaink globális technológiai és gazdasági környezetében. A fejlettség és a versenyképesség értelmezésének és mérésének evolúciója. A versenyképesség legfontosabb összetevői, valamint a versenyképesség javításának lehetőségei rövid, illetve hosszú távon. Kompetencia: A tárgy elvégzése után a hallgató képes lesz megérteni azt, hogy milyen gazdasági, társadalmi és ökológiai feltételek teremtik meg egy valóban versenyképes ország és magas életminőségű társadalom létrehozásának feltételeit. Valamint képes lesz különbséget tenni a versenyképességről megjelenő rengeteg szakmai, illetve szakmaiattalan hír, nyilatkozat és cikk között.		
Kötelező irodalom: - Csath, Magdolna (szerk.) <i>Versenyképesség: új elméleti és módszertani közelítések</i> Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó (2020) - Csath, Magdolna; Taksás, Balázs; Nagy, Balázs; Vinogradov, Szergej; Pálfi, Nóra; Fási, Csaba - Csath, Magdolna (szerk.) <i>A versenyképesség-mérés változásai és új irányai</i> Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó - Nordex Kft (2019) Ajánlott irodalom: - Csath, Magdolna (szerk.) <i>Versenyképességi dilemmák a digitalizáció és robotizáció korában</i> Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó (2020) - IMD versenyképességi jelentései - WEF versenyképességi jelentései - SolAbility versenyképességi jelentései		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetem docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: XXI. századi hadiipar	Kódja: HHDID6KSZ13	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgy-leírás: A politikai, technológiai és gazdasági változásokból adódóan a nemzetközi hadiipar jelentős változásokon megy keresztül a 21. század derekán. Ez a tantárgy ezen változásokat és a velük járó legfontosabb kihívásokat foglalja össze. Bemutatja, hogy miért egyre nehezebb feladat a hadiipar számára, hogy teljesítse a vele szemben támasztott alapvető követelményeket: technológiai színvonal, versenyképesség, ellátásbiztonság. Olyan kihívásokat és problémákat elemez, mint az értékláncok transznacionalizációja, a civil és katonai technológiák határainak elmosódása, a fejlesztési programok egyre nehezebb menedzselése, a védelmi infláció, a szolgáltatás outsourcing, valamint a munkaerővel és szervezeti kultúrával kapcsolatos problémák. Ismeretanyag: Globális gazdasági és technológiai környezet. A hadiipari trilemma. A védelmi termékek piacának jellemzői. Polgári és katonai technológiák határának elmosódása. Védelmi infláció. Fejlesztési programok menedzselésének egyre nagyobb kihívásai. Gazdasági kockázatok megosztása. Kereskedelmi technikák (csomagértékesítés, offset). Munkaerő és szervezeti kultúra problémák. Insourcing versus outsourcing. Orosz-ukrán háború tapasztalatai. Kompetencia: A tárgy elvégzése után a hallgató képes lesz megérteni a haditechnikai eszközök és hadianyagok előállításának komplex és kihívásokkal teli rendszerét, a hadiipar, a nemzetgazdasági versenyképesség és a társadalmi fejlettség szoros összefüggésének jelentőségét. Emellett képes lesz meghaladni azokat a sokszor általánosságban elterjedt gondolatokat és véleményeket, amelyek a 20. századi hadiipar kapcsán még megállták a helyüket, de a 21. században már nem.		
Kötelező irodalom: - Yoram Evron; Richard A. Bitzinger: <i>The Fourth Industrial Revolution and Military–Civil Fusion – A New Paradigm for Military Innovation</i> Cambridge and New York, Cambridge University Press, 2023. ISBN 978-1-009-33328-3 - Taksás, Balázs: Hadiipari transzformáció a 21. században In: M., Szabó Miklós (szerk.) <i>A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban: I. kötet</i> Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022. pp. 179-207. - Taksás, Balázs: Az orosz-ukrán háború tanulságai védelmi ipari szempontból vizsgálva In: Göcze, István; Padányi, József (szerk.) <i>Húsz év a katonai műszaki tudományok szolgálatában. A katonai műszaki tudományok tudományág időszerű kérdései, aktuális tudományos kutatási eredményei: Oktatói kötet</i> Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023 pp. 333-352.		

Ajánlott irodalom:

- Hartley, Keith: *The Economics of Arms* Agenda Publishing, 2017. ISBN 978-1-911116-23-3

- Gansler, Jacques S.: *Democracy's Arsenal: Creating a Twenty-First-Century Defense Industry* Cambridge, Mass: The MIT Press, 2011. ISBN: 9780262072991. 9780262525237. 9780262295260.

- Lifshitz, Yaacov: *The Economics of Producing Defence (Illustrated by the Israeli Case)*. Springer Science & Business Media, New York, 2003.

- Assessing and Strengthening the Manufacturing and Defense Industrial Base and Supply Chain Resiliency of the United States *Report to President Donald J. Trump by the Interagency Task Force in Fulfillment of Executive Order 13806*

- Harari, Yuval Noah: *Homo Deus – A holnap rövid története* Animus, 2015. ISBN: 9789633244975

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Taksás Balázs, egyetem docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: Regionális biztonság (Nyugat-Balkán, Kelet-Közép Európa)	Kódja: HHDID1KO06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: A tantárgy a széles értelemben vett, vagyis a Balkánt is magába foglaló kelet-közép-európai térség bipoláris világrend utáni korszakának biztonságpolitikai folyamatait tekinti át, stratégiai szemlélettel. Ennek során foglalkozik az olyan biztonságpolitikai folyamatokkal, mint a térségben zajló nemzeti integrációk, a térséget érintő európai integrációs folyamatok, illetve a térséget érintő globalizációs folyamatok. Áttekinti azt is, hogy miként változott és hogyan korszakolható a szóban forgó térségek biztonságpolitikai környezete (NATO és európai uniós csatlakozás 1991-2004, a biztonságpolitikai sokkok időszaka 2008-2022), illetve milyen válaszokat adtak az itteni országok a biztonsági környezet változására. Mivel a tantárgy tematikáját az oktató(k) igyekeznek a doktorandusz hallgató kutatási témájához igazítani, illetve nagy hangsúlyt helyeznek a tárgyhoz kapcsolódó kutatómódszertan megismertetésére, az előadások mellett a személyes konzultációnak is kiemelkedő szerepe van a kurzus lebonyolításában. Ismeretanyag: A hallgatók megismerik a biztonságpolitika stratégiai folyamatainak regionális mintázatát, a biztonságpolitikai környezetváltozásának okait, a változásokra adott regionális és nemzeti válaszokat, a biztonságpolitikára vonatkozó nemzeti stratégiai dokumentumokat. A térség biztonságpolitikájának kutatásának forrásait, módszertani sajátosságait. Kompetencia: A nyugat-balkáni és a kelet-közép-európai biztonságpolitikai folyamatok regionális sajátosságainak felismerési képessége, a nyugati biztonságpolitika regionális vizsgálatához szükséges források és módszerek elérésének és alkalmazásának képessége saját kutatási területén.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ryszard Zieba (ed.): Politics and Security of Central and Eastern Europe (Springer, 2023) Nemanja Džuverović, Věra Stojarová (eds.): Peace and Security in the Western Balkans: A Local Perspective. (Routledge, 2022) Péter Tálás: Security in Central And Eastern Europe in a Period of Strategic Shocks. Social Horizons, Vol III. Issue 5. June 2023. Ajánlott irodalom: Márkus László: Fehér sas, fekete sas, Rigómező. A szerb és az albán nacionalizmus küzdelme Koszovóért. (Ludovika Kiadó, 2026.)		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Tólas Péter CSc, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Szentszék a nemzetközi jogban és a válságkezelésben	Kódja: HHDID2KSZ10U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A vallási közösségek szerepvállalása a nemzetközi politikai térben folyamatos növekedést mutat. A vallás nemzetközi jogi szempontból való behatárolt értelmezése azonban a hitalapú diplomácia határát is jelenti. Ez alól a Katolikus Egyház annyiban kivétel, hogy a Szentszék és a Vatikán nemzetközi jog számára is értelmezhető entitás. Ezért a Szentszék szerepvállalása a globális és regionális biztonsági kihívások, háború-etikai kérdések értékelésében betöltött szerepe, illetve tevékenysége a többi vallási közösséggel szemben nagyobb lehetőséggel rendelkezik. Nemzetközi jogalanyisága lehetővé teszi, hogy az új típusú biztonsági kihívásokat a nemzetközi közösségben is képviselje. Ismeretanyag: A kurzus bemutatja a Szentszék nemzetközi jogban elfoglalt sajátos helyét. A katolikus egyház háború-etikai kihívásokra adott válaszait. Azok mögött meghúzódó klasszikus etikai kérdéseket, mint az igazságosság, az arányosság, az ártatlanok védelme, a háborút viselő főhatalom, a szegénység, a szolidaritás, a népek közötti béke, a társadalmi egyenlőtlenség, illetve a teremtet világ védelme stb. Kompetencia: A hallgató képes lesz megkülönböztetni a Szentszéket, a Vatikánt és a Katolikus Egyházat, mint a nemzetközi jog atipikus szereplőit. Megismeri a Szentszék felépítését, jogi szabályozását, a válságkezelésben elfoglalt helyét. Ismeretet kap a pápai követek feladatáról, a világi krisztushívők, a szerzetesek, az egyház központi és helyi szervezeteinek szerepéről a globális és regionális biztonság előmozdításában. A biztonságpolitikai kihívások mellett teológiai és kánonjogi szempontok között is különbséget tud tenni.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ujházi Lóránd: Pápai követek helye és szerepe az egyház békemissziójában az új típusú biztonsági kihívások fényében. <i>Belügyi Szemle</i>, A Belügyminisztérium Szakmai Tudományos Folyóirata, 69. (2021) 2. 138-172. Ujházi Lóránd: Béke és biztonság, mint állandó közös elem az európai integráció és a "Katolikus Egyház" kapcsolatában. <i>Iustum Aequum Salutare</i>, 1. (2021), 119-151.		

Jodok Troy: 'The Pope's own hand outstretched': Holy See diplomacy as a hybrid mode of diplomatic agency. *The British Journal of Politics and International Relations*, 20. (2018), 3. 521–539.

Leonard Francis Taylor: *Catholic Cosmopolitanism and Human Rights*. Cambridge, University Press, 2020. ISBN-13 : 978-1108486125

Nukhet Sandal – Jonathan: Fox: *Religion in International Relations Theory Interactions and possibilities*. London – New York, Routledge, 2013. ISBN-13 : 978-0415662628

Ajánlott irodalom:

Lóránd, Ujházi: Canonical aspects of the relationship between the apostolic Holy See and the People's Republic of China. In: Ujházi, Lóránd; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) *Budapest Report On Christian Persecution 2019*. Budapest, Háttér Kiadó (2019) 235-258. ISBN: 2399965003217.

Roman Walczak: Papal Diplomacy – Characteristics of the Key Issues in Canon Law and International Law. *The Jurist*, 76. (2016), 2. 489-529.

Jan Volder De: *The geopolitics of Pope Francis*. Leuven, Peeters, 2019. ISBN-13 : 978-9042940659

Vincent Viaene: *The Papacy and the New World Order: Vatican Diplomacy, Catholic Opinion and International Politics at the Time of Leo XIII (1878–1903)*. Leuven University Press, Kadoc Studies, 2012. ISBN-13 : 978-9058675187

Monica Toft – Daniel Duffy Philpott - Timothy Samuel Shah: *God's Century: Resurgent Religion*. New York, W. W. Norton & Co. 2011. ISBN-13 : 978-0393069266

Teixeira, Pedro – Almodovar, António: From the Early Nineteenth Century's Christian Political Economy to Modern Catholic Social Doctrine. In: Oslington, Paul (szerk.): *Oxford Handbook of the Christianity and Economics*. Oxford, University Press, 2013. 113-135.

Robert A Seiple - Dennis R., Hoover (szerk.): *Religion & Security: The New Nexus in International Relations*. Washington, Rowman and Littlefield Institute for Global Engagement, 2004. ISBN-13: 978-0742532120

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházi Lóránd, egyetemi tanár, PhD a kánonjog, PhD a hadtudomány, PhD a katolikus teológiában

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: Vallási szélsőségek kialakulása és tevékenysége vallásfilozófia szempontból	Kódja: HHDID2KSZ13U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: A vallási szélsőségek kialakulásának és működésének nemcsak nemzetbiztonsági, hanem vallásfilozófiai szempontjai is vannak. A biztonságpolitikában ráadásul gyakran pontatlanul és eltérő értelemben használják a vallástudományban kidolgozott kifejezéseket. A helyes megértéséhez ezért vallástudományi reflexiót is kell tenni, amely bemutatja a vallás biztonságra gyakorolt pozitív és negatív hatásait, illetve a tevékenység mögötti vallásfilozófiai elveket. Ismeretanyag: A tárgy a vallások kialakulást, dinamikáját, struktúráját és vezetés irányítását mutatja be a biztonságra gyakorolt hatásuk szempontjából. A különböző világvallások heterogenitásán keresztül bemutatására kerül a radikalizálódására való hajlandóság. Emellett a vallások olyan alapvető fogalmai, mint az igazságos háború, dzsihád, extrémizmus, radikalizmus, erőszakos szervezés kerülnek elemzésre. A vallások biztonságra gyakorolt pozitív hatásai (segélyezés, érzékenyítés, karitatív tevékenységek) is tárgy részét képezik. Kompetencia: A tárgy vallásfilozófiai háttérismeretet nyújt a vallási szélsőségesség nemzetbiztonsági szempontjaihoz.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Ujházi Lóránd: A radikalizmus és a vallási szélsőségesség hatása a biztonságra In: Hausner, Gábor Honvédelmi alapismeretek. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2024) 259-268. ISBN: 9789636530808 Charles Selengut: <i>Sacred Fury: Understanding Religious Violence</i>. Lanham, Maryland, Rowman & Littlefield Publishers, 2017. ISBN: 9781442276857 Ralph Tanner: <i>Religion and Environment</i>. Global Village Books, Kailua, 2009. ISBN-13. 9780333919743 Hector Avalos: <i>The Origins of Religious Violence</i>. New York, Prometheus Books, 2005. ISBN 10: 1591022843		

Ajánlott irodalom:

Charles Kimball: *When Religion Becomes Evil: Five Warning Signs (Plus: Insights, Interviews, and More)*. San Francisco, California, Harper One, 2008. ISBN: 9780061552014

Marlene Winell: *Leaving the Fold: A Guide for Former Fundamentalists and Others Leaving Their Religion*. Berkeley, California, Apocryphile Press, 2024. ISBN 13: 9781955821162

Heather J. Sharkey: *A History of Muslims, Christians, and Jews in the Middle East The Contemporary Middle East*. Cambridge, University Press, 2017. ISBN: 9781139028455

Laura E. Anderson: *When Religion Hurts You: Healing from Religious Trauma and the Impact of High-Control Religion*. Brazos Press, Michigan, 2023. ISBN: 1587435888

Jamie Lee Finch: *You Are Your Own: A Reckoning with the Religious Trauma of Evangelical Christianity*. Independently published, 2019, ISBN 13: 9781075246302.

Regina Schwartz: *Sacramentality at the Dawn of Secularism: When God Left the World*. Redwood City, Stanford University Press, 2008. ISBN: 9780804756679

Ujházi, Loránd: Teachings of the Catholic Church on Environmental Harm Caused by Military Operations. In: Miron, Marina; Caron, Jean-Francois (szerk.) *Military Ethics and the Changing Nature of Warfare*. Brill, Nijhoff. 2023. 128-152. ISBN-13. 978-9004544307

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházi Lóránd, egyetemi tanár, PhD a kánonjog, PhD a hadtudomány, PhD a katolikus teológiában.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: A katonai vezetés időszzerű kérdései	Kódja: HHDID2KSZ41	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik a katonai vezetés időszzerű kérdéseit, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. A tárgynak az is célja, hogy feltárja, milyen hatással vannak a legfrissebb vezetési trendek a Magyar Honvédségre. Kompetencia: Ismeri a katonai vezetés időszzerű kérdéseit, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. Képes katonai vezetés időszzerű kérdéseivel kapcsolatos ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott a katonai vezetés időszzerű kérdéseivel kapcsolatos új ismeretek iránt. A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. LIPPAI Péter: A küldetésorientált vezetés lehetőségei és korlátai. <i>Seregszemle</i>, 2009/2., pp. 30–44. 2. PORKOLÁB Imre: Szervezetfejlesztés komplex műveleti környezetben. Gondolatok Stanley McChrystal tábornok és szerzőtársai könyve kapcsán. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2017/2., pp. 145–154. 3. UJHÁZY László: Mi változott Szun-ce óta? In: Gőcze István (szerk.): <i>Vezetés az egyházban és a közszolgálatban: Tanulmánygyűjtemény</i>. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociális Bizottsága, Budapest, 2024. pp. 37–43. ISBN: 9786158184441 Ajánlott irodalom: 1. CZUPRÁK Ottó – KOVÁCS Gábor: <i>A szervezetvezetés elmélete: A közszolgálati szervezetek vezetésének elméleti alapjai</i>. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. ISBN: 9786155764424 2. KRIZBAI János: A szervezeti kultúra fejlesztésének kérdései a honvédségben. <i>Hadtudomány</i>, Budapest, 2019/3., pp. 118–127. 3. UJHÁZY László: Tisztjelöltek kiválasztása a Brit Szárazföldi Erőknél. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2019/2., pp. 100–108. 4. UJHÁZY László: Az EUFOR ALTHEA-művelet parancsnoki struktúrája. <i>Hadtudomány</i>, 2014/1–2., pp. 65–72. Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: A küldetésalapú vezetés	Kódja: HHDID2KSZ17U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik küldetésalapú vezetés elméletét, kialakulását, elterjedését, jelentőségét és annak korlátait. A tárgynak az is célja, hogy feltárja, milyen hatással van a küldetésalapú vezetési filozófia a Magyar Honvédség vezetési rendszerére. Kompetencia: Ismeri a küldetésalapú vezetés elméletét, kialakulását, elterjedését, jelentőségét és annak korlátait. Képes a küldetésalapú vezetéssel kapcsolatos ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott a küldetésalapú vezetéssel kapcsolatos új ismeretek iránt. A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. CZEGLÉDI Mihály: A küldetésorientált vezetés kialakulása. <i>Hadtudományi Szemle</i>, 2015/3., pp. 89–100. 2. FARKAS Imre: A Magyar Honvédség vezetésfelfogása változásainak lehetséges irányai és beépülése a kiképzés rendszerébe. <i>Repüléstudományi Közlemények</i>, 2010/különszám, pp. 1–21. 3. LIPPAI Péter: A küldetésorientált vezetés lehetőségei és korlátai. <i>Seregszemle</i>, 2009/2., pp. 30–44. Ajánlott irodalom: 1. ADP 6-0 <i>Mission Command</i>, 2012. 2. JOBBÁGY Zoltán – CZEGLÉDI Mihály: <i>Mission Command, Auftragstaktik és a szövetségi összhaderőnemi műveletek</i>. <i>Seregszemle</i>, 2016/2., pp. 86–94. 3. MUJZER Péter – UJHÁZY László: A küldetésorientált vezetés a magyar királyi 11. honvéd harckocsizászlóalj 1941. július 27-ei bevetése során. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2023/5. pp. 81–92. 4. UJHÁZY László: Mi változott Szun-ce óta? In: Göcze István (szerk.): <i>Vezetés az egyházban és a közszolgálatban: Tanulmánygyűjtemény</i>. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024. pp. 37–43. ISBN: 9786158184441		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: A válságreakáló műveletek vezetési vonatkozásai	Kódja: HDID2KO30	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik a válságreakáló műveletek – azon belül elsősorban a békétámogató műveletek – vezetési kérdéseit, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. A tárgynak az is célja, hogy feltárja, milyen hatással van hazánk válságreakáló műveletekben betöltött szerepvállalása a Magyar Honvédség vezetési rendszerére. Kompetencia: Ismeri a válságreakáló műveletek – azon belül elsősorban a békétámogató műveletek – vezetési vonatkozásait, a feladatok végrehajtásának elveit, követelményeit és eszközrendszerét. Képes a válságreakáló műveletekkel kapcsolatos vezetéselméleti ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott a válságreakáló műveletekkel kapcsolatos új ismeretek iránt.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. <i>Allied Joint Doctrine for Non-Article 5 Crisis Response Operations AJP-3.4(A)</i> (Nem 5. cikk szerinti válságreakáló műveletek szövetségi összhaderőnemi doktrínája). 2010. Ajánlott irodalom: 1. <i>A Magyar Honvédség törzsszolgálati szakutasítása.</i> (Szabályzat), Honvéd Vezérkar Hadművelési Csoportfőnökség, Budapest, 2013. 2. <i>Allied Joint Doctrine AJP-01(D)</i> (Szövetségi összhaderőnemi doktrína). 2011. 3. CZUPRÁK Ottó – KOVÁCS Gábor: <i>A szervezetvezetés elmélete: A közszolgálati szervezetek vezetésének elméleti alapjai.</i> Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. ISBN: 9786155764424 4. UJHÁZY László: Felkészítés a NATO összhaderőnemi kötelékei parancsnokságain rendszeresített beosztásokra. <i>Honvédségi Szemle</i>, 2008/1., pp. 30–31. 5. UJHÁZY László: Mi változott Szun-ce óta? In: Göcze István (szerk.): <i>Vezetés az egyházban és a közszolgálatban: Tanulmánygyűjtemény.</i> Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024. pp. 37–43. ISBN: 9786158184441 6. UJHÁZY László: Some Thoughts on the Command Structure of EUFOR Operation ALTHEA. <i>Műszaki Katonai Közlöny (online)</i>, 2013/különszám, pp. 6–16.		

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat):

Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –

Tantárgy neve: Önkéntesség vagy hadkötelezettség alapján fenntartott haderő?	Kódja: HDID2KSZ43	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak.: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1–8.		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincsenek		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása: Ismeretanyag: A kurzus elsősorban katonai vezetői beosztásban tevékenykedő, e témában kutatást folytató doktoranduszok ismereteinek bővítését segíti. A hallgatók megismerik az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderők előnyeit, hátrányait. Kompetencia: Ismeri az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderők előnyeit, hátrányait. Képes az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderők előnyeivel, hátrányaival kapcsolatos ismeretek elsajátítására és alkalmazására. Nyitott az önkéntesség, illetve a hadkötelezettség alapján fenntartott haderőkkel kapcsolatos új ismeretek iránt.		
A 3–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: 1. MOLNÁR Ferenc: Tízéves az önkéntes haderő – társadalmi, politikai és funkcionális kényszerek. <i>Nemzet és Biztonság</i>, 2014/5., pp. 75–87. 2. SZIGETI Lajos: A hadkötelezettség alapján fenntartott haderő előnyei, hátrányai. <i>Új Honvédségi Szemle</i>, 2000/9., pp. 27–34. 3. SZIGETI Lajos: Az önkéntesség alapján fenntartott haderő előnyei, hátrányai. <i>Új Honvédségi Szemle</i>, 2000/10., pp. 5–16. Ajánlott irodalom: 1. MOLNÁR Ferenc: A sorkatonai szolgálat Magyarországon: tendenciák és ellentmondások. In: Juhász, Erika (szerk.): <i>Magyarország NATO-tagsága és a honvédelem átalakítása: Tanulmányok és dokumentumok</i>. Honvédelmi Minisztérium, Honvéd Vezérkar, Budapest, 2000., pp. 163–176. 2. SZIGETI Lajos: <i>A haderő kiegészítésének elméleti kérdései</i>. Egyetemi tankönyv, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2005. 3. UJHÁZY László: The evolution of the Hungarian Defence Forces' volunteer reserve component after the Cold War. <i>Security and Defence Quarterly</i>, 2022/4. pp. 75–86.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Ujházy László ezredes, tanszékvezető, habilitált egyetemi docens, PhD		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): –		

Tantárgy neve: Az elemző-értékelő munka elmélete és gyakorlata	Kódja: HHDID7KO09	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 12 óra, Gyak: 8 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2–8		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): A hadtudomány elmélete		
Tantárgy-leírás: A nemzetbiztonsági elemző-értékelő munka elméletének és gyakorlati eljárásainak elsajátítása, az elemző-értékelő munka során alkalmazott modellek és eljárások fejlesztése. Az elemző-értékelő munka szerepe a nemzetbiztonsági tevékenységben. Ismeretanyag: Az elemző-értékelő munka elmélete a hírszerzési ciklus alapján az elemző-értékelő ciklus megismerése. Az elemző-értékelő munka hat tevékenységi rendszerének áttekintése és elemzése. Az elemző-értékelő eljárások rendszerezése, és az eljárások megismerése. A tájékoztatók készítésének elmélete és gyakorlata. Az adatszerző szervezetek irányításának rendszere. Elemző-értékelő művelettámogató tevékenység. Elemző-értékelő adattárak. Az elemző-értékelő munka fejlesztésének kérdései, kiemelten az információelemző eljárásokra. Kompetencia: Tudományos szinten megismeri az elemző-értékelő munka tevékenységi rendszerét annak fejlesztési lehetőségeinek kitékintésével. Képessé válik az elemző-értékelő munka eljárásainak alkalmazására.		
Kötelező irodalom: Vida Csaba: A kritikai gondolkodás szerepe a hírszerző elemző-értékelő munkában (Felderítő Szemle XI/2, 90–99 oldal, 2012) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Korszerű elemző-értékelő eljárások alkalmazása a hírszerzésben (Hadtudomány, XXIII/1-2, 77-89 oldal, 2013) – ISSN 1215-4121 Vida Csaba: Művészet vagy tudomány? Gondolatok a hírszerző elemzés-értékelésről (Felderítő Szemle XI/3-4, 139-151 oldal, 2012) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Létezik-e még a hírszerzési ciklus? Miről szól a hírszerzés? (Felderítő Szemle, XII/1, 43-57 oldal, 2013) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai (Felderítő Szemle, XII/3, 90–99, 2013) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Művelettámogatás a nemzetbiztonsági elemző-értékelő munkában (Felderítő Szemle XIV/4., 2015, pp. 36–49) – ISSN 1588-242X Vida Csaba: Az elemző-értékelő munka termékei – nemzetbiztonsági tájékoztatók készítése (Felderítő Szemle XVI/3-4, 2017. pp. 112-128.) Vida Csaba: Az elemző-értékelő munka alapja: Miről szól az információk elemzése (Szakmai Szemle XVI/4., 2018. pp. 83-91) Vida Csaba: Az elemzés-értékelés evolúciója (In. Dobák Imre (Szerk). A XX. századi magyar titkosszolgálatok (Budapest, 2022., pp. 45.) Vida Csaba: Szanitizáció: A források és az adatok védelme az elemző-értékelő munka során (Nemzetbiztonsági Szemle, X/4., 2022., pp. 65-76) Vida Csaba: Valószínűség meghatározása a biztonság területén (Felderítő Szemle, XXII/3., 2023., pp. 44-63 CLARK, Robert M.: Intelligence analysis: A Target-Centric Approach (CQ Press, 2010, Washington D.C., ISBN 9781604265439) LOWENTHAL, Mark M.: Intelligence from secrets to policy (CQ Press, 2012, Washington DC, ISBN 9781608716753)		

Ajánlott irodalom:

Rácz Lajos: Az elemzés-értékelés módszertana (ZMNE egyetemi jegyzet, 2001)
HEUER, Richards J.– PHERSON, Randolph H.: Structured analytic techniques for intelligence analysis (CQ Press, 2011, Washington DC, ISBN 9781608710188)
HALL, Wayne Michael– CITRENBAUM, Gary: Intelligence analysis – How to think in complex environments (ABC CLIO, 2010, Santa Barbara, ISBN 978-0-313-38265-9)
RICHARDS, Julian: The Art and Science of Intelligence Analysis (Oxford, 2010, Oxford, ISBN 978-0-19-957845-0)
JOHNSON, Loch K.: Handbook of Intelligence studies (Routledge, 2009, Oxon, ISBN 978-0-415-77050-7)
GEORGE, Rober Z. – KLINE, Robert D.: Intelligence and the National Security Stratgist Rowman and Littlefield, 2006, Lanham, ISBN 0-7425-4038-3)
McDOWELL, Don: Strategic Intelligence (Scarecrow, 2009, Lanham, ISBN 978-0-8108-6184-8)

Tantárgy felelőse: Dr. Vida Csaba ezredes, egyetemi docens, NKE Nemzetbiztonsági Intézet, Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék oktatója, a Hadtudományi Doktori Iskola oktatója (TV, TK), a hadtudomány PhD fokozatos (2008).

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: nincsenek

Tantárgy neve: Közép-Európa regionális biztonsági rendszerének és a közép-európai országok elemző-értékelő szempontú értékelése	Kódja: HHDID7KSZ06	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
A tárgy célja: Közép-Európa biztonsági rendszerének elemző-értékelő szempontú feldolgozása, amely során az egyes országok kapcsolatrendszerének különböző modellek alapján történő elemzése. Ismeretanyag: Magyarország, Szlovákia, Csehország, Lengyelország, Románia, Horvátország, Szlovénia és Ausztria biztonsági rendszerei és azok vizsgálata nemzetbiztonsági hírszerző elemző-értékelő szempontból. Különböző módszerek alkalmazása régió országai biztonsági rendszerének feldolgozásához.		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Kötelező irodalom: Dr. Vida Csaba: A közép-európai országok együttműködésének szükségessége: A visegrádi együttműködés húsz éve (Felderítő Szemle X/1-2, 22-42. oldal, 2011), – ISSN 1588-242X Dr. Vida Csaba: Gondolatok a stratégiaalkotásról: Miért van szükség stratégiákra (Felderítő Szemle XV/4, 168-184, 2016.) Dr. Vida Csaba: The new method of the analysis of the security environment (Zborník Národná a medzinárodná bezpečnosť, 2020, AOS, pp 526-536.) Bárdi Nándor (szerk.): Konfliktusok és kezelésük Közép-Európában (Teleki László Alapítvány, 2000, Budapest) – ISBN 9630042444 Csiki Tamás-Tóth Péter-Varga Gergely: Kelet-közép-európai perspektívák 2030-ig (Nemzet és Biztonság, 2014/2. 36-44. oldal) Ajánlott irodalom: Külügyi Szemle és a Felderítő Szemle számai. A közép-európai országok biztonsági stratégiai dokumentumai.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Vida Csaba mk. ezredes, PhD, egyetemi docens		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -		

Tantárgy neve: Regionális biztonság - Közép Ázsia	Kódja: HHDID1KSZ14U	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: (ea. /szem./gyak./konz.) és száma: Előadás: 20/6 óra, Gyak: 0 óra		
A számonkérés módja: Gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgy-leírás: Ismeretanyag: A hallgatók megismerik Közép-Ázsia (Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán és Afganisztán) biztonságpolitikai architektúráját, különös tekintettel a Szovjetunió felbomlása utáni államépítési folyamatokra és a regionális törésvonalakra. A kurzus részletesen tárgyalja a "Great Game" modern megfelelőjét, azaz a globális hatalmak (Oroszország, Kína, USA) és regionális szereplők (Törökország, Irán) érdekérvényesítését a térségben. Kiemelt figyelmet kapnak a transznacionális fenyegetések, mint a vallási radikalizmus, a kábítószer-kereskedelem, a vízkészletek körüli konfliktusok, valamint az afganisztáni helyzet destabilizáló hatásai. Kompetencia: A kurzus elvégzésével a doktoranduszok képessé válnak a közép-ázsiai biztonsági dinamikák önálló tudományos elemzésére és a Barry Buzan-féle regionális biztonsági komplexum elmélet gyakorlati alkalmazására. Fejlődik kritikai készségük a geopolitikai stratégiák (pl. az Övezet és Út kezdeményezés) biztonsági vonzatainak értékelésében. Képesek lesznek azonosítani a hibrid fenyegetéseket és a rezsimbiztonság (regime security) összefüggéseit, továbbá szakértői szintű javaslatokat megfogalmazni a térséget érintő külpolitikai döntéshozatali folyamatok számára		
Irodalomjegyzék Kötelező irodalom: - Peyrouse, Sébastien (ed.): <i>Central Asia: Security Transitions and Regional Geopolitics</i>. Routledge, 2024. - Ajay Patnaik: <i>Central Asia: Geopolitics, Security and Stability</i>, 2026 Routledge - Rico Isaacs (Editor), Alessandro Frigerio (eds): <i>Theorizing Central Asian Politics: The State, Ideology and Power</i>, 2019, Springer. Ajánlott irodalom: - Krapohl, S., & Vasileva-Dienes, A. (2020). The region that isn't: China, Russia and the failure of regional integration in Central Asia. <i>Asia Europe Journal</i>, 18(3), 347–366. - Marlene Laruelle: The end of the post-soviet order: How Putin's war has hurt Russia in Central Asia and the Caucasus, 2022, <i>Foreign Affairs</i>.		
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Wagner Péter PhD, egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem		
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat):		

--